

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU
LIIKETALOUS

OPINNÄYTETYÖRAPORTTI

PROJEKTIN LÄPIVIENTI

Case:
Jumalan kämmenellä -illat
Hervannan seurakunnalle

Kirsi Juntunen

Liiketalouden koulutusohjelma
toukokuu 2008
Työn ohjaaja: Pirkko Jaatinen

TAMPERE 2008

Tekijä:	Kirsi Juntunen	
Koulutusohjelma:	Liiketalous	
Opinnäytetyön nimi:	Projektin läpivienti – Case: Jumalan kämmenellä -illat Hervannan seurakunnalle	
Title in English:	Project – Case: Jumalan kämmenellä -illat to the parish of Hervanta	
Työn valmistumis- kuukausi ja -vuosi:	Toukokuu 2008	
Työn ohjaaja:	Pirkko Jaatinen	Sivumäärä: 96

TIIVISTELMÄ

Lasten vähäinen määrä pyhäkouluissa oli huolen aiheena Hervannan seurakunnassa. Tämän asian suhteen oli tapahduttava muutos, sillä myös lapsilla oli oikeus kuulla taivaan Isästä. Helmikuussa 2007 pyhäkouluopettaja Kirsi Juntunen aloitti opintoihinsa liittyvän projektityön Hervannan seurakunnalle. Kirsi Juntunen toimi yhdessä projektiryhmän kanssa, kun he suunnittelivat ja toteuttivat lapsille suunnatut Jumalan kämmenellä -illat. Jumalan kämmenellä -projektin ansiosta Kirsi Juntunen sai yhdistettyä tärkeän kristillisen työn seurakunnassa ja opintoihinsa liittyvät projektiopinnot. Lisäksi hän sai projektistaan mielenkiintoisen aiheen tutkimukselleen.

Tutkimuksen tarkoituksena oli käytännön tasolla viedä Jumalan kämmenellä -projekti läpi ja kuvata, kuinka Jumalan kämmenellä -projekti eteni vaihe vaiheelta projektin käynnistämisestä, suunnittelun ja toteutuksen jälkeen projektin päättämiseen. Lisäksi tarkoituksena oli tutkia, kuinka kyseinen projekti onnistui sekä mitä hyötyjä Jumalan kämmenellä -projektista oli. Tutkimuksen tarkoituksena oli myös selvittää teorian ja käytännön eroja ja yhtäläisyyksiä projektiin liittyen.

Teoreettisena viitekehyksenä käytettiin projekteihin liittyvää lähdemateriaalia, joista sai kokonaisvaltaisen kuvan projekteista yleisesti sekä projektin eri vaiheista. Teoriassa viitattiin myös viestinnän, asiakaspalvelun sekä las-kentatoimen lähdeoteksiin, koska ne tukivat projektihallinnan teoreettista perustaa. Tutkimuksen empiirisessä osiossa käytettiin myös eri lähdeoteksia tukemaan ja selventämään projektin läpivientiä käytännön tasolla. Empirian tärkein lähde oli Raamattu, koska Jumalan kämmenellä -projekti perustui kristillisille arvoille. Empiria sisälsi myös muita kristillisiä lähteitä, lapsiin ja mainontaan liittyviä teoksia sekä tietoa henkilötietolaista.

Tutkimuksessa perehdyttiin pääosin yksittäisen projektin seuraamiseen, joten kyseessä oli tapaustutkimus. Silti käytännön tasolla tapahtuvaa projektia verrattiin myös teoriatietoon, jotta kyseiselle projektille saatiin vertailukuva. Tutkimuksessa hyödynnettiin aineistolähtöistä analyysia, sillä työn empiirisen osuuden käytännön työ aloitettiin ennen teoriatiedon hankkimista. Aineiston hankinnassa käytettiin määrällistä aineistoa, kun kyselyn avulla kerättiin tietoja Hervannan lapsiperheiltä liittyen Jumalan kämmenellä -iltoihin. Laadullista aineistoa oli puolestaan havainnointi ja päiväkirjamenetelmä, joissa hyödynnettiin Jumalan kämmenellä -projektin aikana tehtyjä muistiinpanoja ja havaintoja eri asioista.

Tutkimuksesta selvisi, että Jumalan kämmenellä -projekti sisälsi projektille tunnusomaiset vaiheet. Projekti käynnistyi 16.2.2007 Kirsi Juntusen ja Päivi Ojalan toimesta, ja projektin suunnittelu tapahtui yhdessä projektipäällikön ja -ryhmän kesken. Projektin käytännön toteutuksen neljä päävaihetta olivat kysely ja mainoskampanja Hervannan lapsiperheille sekä Jumalan kämmenellä -iltojen suunnittelu ja toteutus. Projekti päättyi 4.2.2008, kun loppuraportti saatiin valmiiksi. Jumalan kämmenellä -projekti onnistui todella hyvin, kun seurakunnan toimintaan saatiin mukaan lapsiperheitä, ja he saivat tietoa taivaan Isästä. Hervannan seurakunta sai uuden suosituksen lastentapahtuman, ja projektipäällikkö kehittyi projektin aikana. Empirian ja teorian välillä oli yksittäisiä yhtäläisyyksiä ja eroja, mutta kokonaiskuva oli melko yhtenevä.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	5
1.1 Tutkimuksen tausta ja rajaus	5
1.2 Tutkimuksen tarkoitus	6
1.3 Tutkimuksen teoreettinen viitekehys sekä tutkimusmenetelmät	7
1.4 Tutkimuksen sisältö ja rakenne	8
2 Mikä projekti on?	9
2.1 Yleistä	9
2.2 Projektin lähtökohdat	10
2.2.1 Tausta ja rajaukset	11
2.2.2 Tavoitteet	12
2.3 Riskit ja ongelmat	13
2.4 Edut	16
3 Projektin vaiheet	18
3.1 Projektin käynnistäminen	18
3.1.1 Esiselvitykset	19
3.1.2 Asiakas	19
3.2 Projektin suunnittelu	20
3.2.1 Projektioorganisaatio	21
3.2.1.1 Ohjausryhmä	22
3.2.1.2 Projektiryhmä	22
3.2.1.3 Projektipäällikkö	23
3.2.2 Työsuunnitelma ja aikataulu	24
3.2.3 Resurssit	25
3.2.4 Budjetti	26
3.2.5 Viestintä ja raportointi	26
3.3 Projektin käytännön toteutus	27
3.3.1 Johtaminen	28
3.3.2 Ohjaus ja seuranta	29
3.3.3 Työskentely projektissa ja ryhmässä	30
3.4 Projektin päättäminen	31
3.4.1 Tulosten arviointi ja hyödyntäminen	31
3.4.2 Loppuraportti	32
4 Jumalan kämmenellä -projekti Hervannan seurakunnalle	34
4.1 Hervannan seurakunta	34
4.2 Projektin tausta ja rajaukset	35
4.3 Projektin tavoitteet	36
4.4 Projektin riskit	38
4.5 Projektin edut	39
5 Jumalan kämmenellä -projektin vaiheet	41
5.1 Projektin käynnistäminen	41
5.2 Projektin suunnittelu	42

5.3 Projektin käytännön toteutus	45
5.3.1 Projektipäällikön johtamistapa	45
5.3.2 Kysely Hervannan lapsiperheille.....	46
5.3.3 Jumalan kämmenellä -iltojen suunnittelu	55
5.3.4 Mainoskampanja ja tiedotus Hervannan lapsiperheille	56
5.3.5 Jumalan kämmenellä -iltojen toteutus	58
5.4 Projektin päättäminen ja onnistuminen	59
5.4.1 Jumalan kämmenellä -iltojen suosio.....	59
5.4.2 Hyödyt Hervannan seurakunnalle	61
5.4.3 Projektipäällikön oppiminen.....	62
5.4.4 Ongelmatilanteet.....	62
5.4.5 Aikataulun toteutuminen	64
5.4.6 Budjetin toteutuminen	65
5.4.7 Jumalan kämmenellä -iltojen tulevaisuus.....	66
6 Johtopäätökset.....	69
6.1 Teorian ja empirian eroja ja yhtäläisyyksiä.....	69
6.2 Jumalan kämmenellä -projekti.....	72
Lähteet	75
Kirjat.....	75
Artikkelit.....	78
Www-sivut	78
Muut lähteet.....	78
Liitteet.....	79
Liite 1: Projektikuvauslomake.....	79
Liite 2: Kysely Hervannan seurakunnan lastentapahtumista.....	80
Liite 3: Tutkimuslupahakemus Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelujen kehittämisyksikölle.....	82
Liite 4: Kyselyn mukana oleva saate.....	88
Liite 5: Jumalan kämmenellä -iltojen esite mainoskampanjaan.....	89
Liite 6: Kirkkosanomien haastattelu Jumalan kämmenellä -illoista.....	90
Liite 7: Hervannan Sanomien haastattelu Jumalan kämmenellä -illoista.....	91
Liite 8: Radio Moreenin haastattelu Jumalan kämmenellä -illoista	93
Liite 9: Jumalan kämmenellä -iltojen työtehtävät ja -ajat	94

1 Johdanto

Jumalan kämmenellä -illat ovat olleet suosittu lasten tapahtuma Hervannan seurakunnassa. Koko perheellä on mahdollisuus käydä yhdessä mukavassa lasten illassa, joka koostuu monesta mielekkästä toiminnasta kuten Raamatun opetuksesta ja tempuradasta. Lapsille suunnatut Jumalan kämmenellä -illat antavat lapsille ja heidän vanhemmilleen yhteistä arvokasta aikaa, joka on jokaisen lapsen oikeus.

Kuinka kaikki sai alkunsa? Projektimuotoisella työskentelytavalla voi toimia hyvin myös suunniteltaessa ja toteuttaessa seurakunnan tapahtumia. Projektin määräaikainen kesto antaa projektille selkeän alun ja lopun, mikä voi helpottaa suunnitellun tavoitteen saavuttamista. Projektityöskentely on hyvä tapa, kun tarkoituksena on saada aikaan jotain uutta. Erityisesti projektipäällikön ja projektiryhmän yhteistyö mahdollistaa projektin onnistumisen ja aikataulussa pysymisen.

1.1 Tutkimuksen tausta ja rajaus

Olen Hervannan evankelis-luterilaisen seurakunnan pyhäkouluopettaja. Pidän tärkeänä kristillisiä arvoja ja haluan kertoa myös lapsille evankeliumin ilosanomaa. Haluan antaa lapsille mahdollisuuden oppia tuntemaan taivaan Isän. Henkilökohtainen uskoni Jeesukseen antaa tärkeimmän pohjan ja taustan tutkimukselleni, koska Jeesus vaikuttaa elämäni kaikkiin tavoin.

Pyhäkouluopettajana toimiessani huomasin, että lasten määrä oli vähäinen pyhäkouluissa. Tämän asian suhteen oli tapahduttava muutos, koska lapsillakin oli oikeus saada uskoa Jumalaan. Näin ollen helmikuussa 2007 aloitin projektiryhmän kanssa opintoihini liittyvän projektityön Hervannan seurakunnalle. Jumalan kämmenellä -projektin tarkoituksena oli saada lisää lapsia seurakunnan toimintaan mukaan, jotta pystyisimme kertomaan heille taivaan Isästä ja kristinuskon perusasioista.

Minä toimin projektipäällikkönä ja vein projektia eteenpäin yhdessä projektiryhmän kanssa. Me suunnitelimme ja toteutimme aivan uudet lapsille ja perheille suunnatut Jumalan kämmenellä -illat, joissa saimme kertoa kristinuskon tärkeistä asioista. Projektiiin liittyi myös kysely ja mainoskampanja Hervannan alueen lapsiperheille.

Sain hyvän aiheen opinnäytetyölleni Jumalan kämmenellä -projektistani ja päätin hyödyntää tätä ainutlaatuista mahdollisuutta. Päätin tehdä opinnäytetyöni projektin läpiviemisestä, jossa teimme kyselyn ja mainoskampanjan lapsiperheille Jumalan kämmenellä -illoista sekä suunnitelimme ja toteutimme kyseiset illat. Opinnäytetyöni sai siis alkunsa tulevaisuuden tarpeesta, koska halusimme kehittää Hervannan seurakunnan toiminta-

---

taa. Opinnäytetyöni aiheeksi on muovautunut: ”Projektin läpivienti – Case: Jumalan kämmenellä -illat Hervannan seurakunnalle”.

Opinnäytetyöni tausta on erilainen kuin yleensä taloushallinnon opiskelijalla, mutta tämä on itselleni tärkeä aihe. Sain hyvin yhdistettyä tärkeän kristillisen työn seurakunnassani sekä opintoihini liittyvät projektiopinnot ja opinnäytetyön. Itselleni aihe on mielenkiintoinen ja opettava sekä siitä on hyötyä itseni lisäksi myös muille kuten Hervannan seurakunnalle.

Lisäksi opinnäytetyöni taustan oleellisena osana on projektitoiminta yleisesti katsoen. Tutkimukseni empiirinen osuus on projektin läpivientiä käytännön tasolla, joten myös työni teoriaosuus liittyy saumattomasti yhteen projektin läpiviennin kanssa. Aloitinkin empiirisen käytännön osuuden ennen kuin olin edes hankkinut teoriatietoa.

Lähdeteoksissa projektin läpivienti ja toteutus voivat tarkoittaa samaa tai eri asiaa. Itse käytän tutkimuksessani projektin läpivientiä silloin, kun on kyse koko projektista aloituksesta loppumiseen. Näin ollen projektin läpivientiin kuuluu projektin käynnistäminen, suunnittelu, käytännön toteutus ja päättäminen. Projektin toteutus tarkoittaa työssäni puolestaan sitä projektin vaihetta, kun konkreettisesti teemme projektityötä. Toteutus on siis projektin läpiviennin yksi osa-alue.

Projektitoiminta on laaja kokonaisuus, josta olen ottanut työhöni omaan projektiini liittyvät asiat. Näin ollen olen jättänyt teoriaosuudesta pois sellaiset projektiin liittyvät seikat, jotka eivät koske Jumalan kämmenellä -projektia. Tarkastelen projektia paljon itsestäni päin katsottuna, joten rajaan tutkimukseni ulkopuolelle muiden projektissa mukana olleiden näkemykset lukuun ottamatta muutamia yksittäisiä kohtia. Näin ollen en ole kysynyt muilta projektiryhmän jäseniltä mielipiteitään projektista.

Rajaan tutkimukseni ulkopuolelle myös Hervannan seurakunnan pyhäkoulut, koska muuten aihe olisi liian laaja eikä antaisi selkeää kuvaa uusien iltojen synnystä. Näin ollen keskityn täysin Jumalan kämmenellä -iltojen suunnitteluun ja toteutukseen sekä muihin seikkoihin kyseisiin iltoihin liittyen. Tämä on tutkimukseni kannalta oleellinen rajaus, sillä pyhäkouluista itsellään saisi oman tutkimuksen.

1.2 Tutkimuksen tarkoitus

Opinnäytetyöni tarkoituksena on toteuttaa käytännön tasolla Jumalan kämmenellä -projekti ja kuvata kyseistä projektia. Minulla on tarkoitus selvittää, kuinka kyseinen projekti etenee vaihe vaiheelta sekä kuinka Jumalan kämmenellä -projekti kokonaisuudessaan onnistuu. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kyseisen projektin hyödyt eri tahoille. Tarkoituksena on myös selvittää, kuinka teoriassa projekti voidaan

---

viedä läpi, ja kuinka käytännössä se tapahtuu sekä vertailla teoriaa ja käytäntöä keskenään.

Etsin teoriatiedoista kokonaisvaltaisen kuvan siitä, kuinka projekti etenee kohta kohdalta projektin perustamisesta projektin päättämiseen saakka. Projektin läpiviemiseen kuuluu monta vaihetta, jotka haluan kasata yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jonka myös lukija ymmärtää mielekkäällä tavalla. On tärkeää antaa lukijalle selkeä kuva projektin jokaisesta vaiheesta, jotta hän voi hyödyntää saamiaan tietojaan.

Otan Jumalan kämmenellä -projektin tutkimukseni empiiriseksi osuudeksi, koska saan omasta projektistani hyvän tiedon projektin läpiviennistä käytännön tasolla. Haluan vertailla ja huomata, kuinka todellisessa elämässä projektia hoidetaan, ja kuinka projekti saadaan päätökseen. Haluan selvittää, minkälaisia vaikutuksia juuri Jumalan kämmenellä -projektilla oli, ja oliko kyseinen projekti kannattava.

1.3 Tutkimuksen teoreettinen viitekehys sekä tutkimusmenetelmät

Käytän tutkimuksen teoreettisena viitekehysenä erityisesti projekteihin liittyvää lähdemateriaalia. Tarkoitukseni on saada mahdollisimman paljon tietoa projekteista yleisesti sekä projektin eri vaiheista, joita ovat käynnistysvaihe, suunnitteluvaihe, toteutusvaihe sekä päätösvaihe. Selkeästä viitekehuksesta saan työhöni hyvän perustan empiiriselle osuudelle. Tutkimuksen on tarkoitus olla yhtenäinen johdannon, teorian, empirian sekä johtopäätösten suhteen.

Projektin eri vaiheita aion pilkkoa pienempiin osiin, jotta pääsen selvittämään lukijalle perusteellisesti, kuinka projektin läpivienti voidaan tehdä. Vaikka teoreettinen perusta koostuu pääasiassa projektihallinnan lähteistä, aion viitata myös viestinnän, asiakaspalvelun ja laskentatoimen lähdeksi. Tarkoitukseni on kuitenkin rajata työni pääasialliset lähde- ja johtopäätökset projektin piiriin, ettei työni ala rönsyilemään.

Tutkimuksen empiirisessä osassa käytän eri lähde- ja johtopäätöksiä tukemaan ja selvittämään projektin läpivientiä käytännön tasolla. Raamattu on tärkein lähde empiriassa, koska Jumalan kämmenellä -projekti perustuu kristillisille arvoille. Käytän lisäksi muita kristillisiä lähteitä sekä lapsiin ja mainontaan liittyviä teoksia. Viittaan työssäni myös henkilötietolakiin.

Tutkimusmenetelmänä voi olla määrällinen (kvantitatiivinen) tutkimus, laadullinen (kvalitatiivinen) tutkimus tai molemmat sekä tutkimuksen aineisto voi olla määrällistä tai laadullista. Kvantitatiivinen tutkimus käsittelee numeroita ja kvalitatiivinen puolestaan merkitystä. Aineiston keruumenetelmiä ovat esimerkiksi kysely, havainnointi sekä dokumenttien kuten päiväkirjan käyttö. Tapaustutkimuksessa (case study) voidaan

---

käyttää laadullisia ja määrällisiä tutkimusmenetelmiä. Tapaustutkimus sisältää yksityiskohtaista tietoa yksittäisestä tapauksesta, jota tutkitaan luonnollisissa tilanteissa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007: 130–133, 186, 214.) Aineistolähtöisessä analyysissä teoria rakennetaan empiirisestä aineistosta lähtien ikään kuin alhaalta ylöspäin. Aineistolähtöinen analyysi on laadullinen tutkimus. (Eskola & Suoranta 1998: 19.)

Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmänä käytän tapaustutkimusta, koska perehdyn yksittäisen projektin seuraamiseen. Vertaan sitä silti myös teoriaan, jotta saan vertailukuvaa tekemälle projektilleni. Tutkimuksessani hyödynnän aineistolähtöistä analyysia, koska aloitin empiirisen osuuden käytännön työn ennen teoratiedon hankkimista. Aineiston hankinnan menetelminä käytän sekä määrällistä että laadullista aineistoa. Kyselyn kerääminen on määrällistä aineistoa, kun puolestaan havainnointi ja päiväkirjamenetelmä ovat laadullista aineistoa.

Opinnäytetyössäni käytän itse keräämääni määrällistä aineistoa. Projektiin liittyen tein keväällä 2007 kyselyn Hervannan lapsiperheille, missä selvitin heidän toiveitaan Jumalan kämmenellä -iltoihin liittyen. Jaoin kyselylomakkeet Hervannan seudun päiväkoteihin, alakouluihin sekä kerhoihin. Vastaukset tallensin ja analysoin tilastollisesti. Saamistani vastauksista sain kerättyä oleellista tietoa Hervannan seurakunnan Jumalan kämmenellä -iltojen suunnitteluun ja toteutukseen.

Käytän myös itse keräämääni laadullista aineistoa. Hyödynnän Jumalan kämmenellä -projektin aikana tehtyjä muistiinpanoja tutkimuksessani. Olen myös havainnoinut projektin aikana paljon eri asioita. Näin ollen käytän opinnäytetyössäni päiväkirjamenetelmää ja havainnointia. Lisäksi projektin aikana päivittäiset kalenterimerkinnot ja muut muistiinpanot antavat tutkimukselleni luotettavuutta.

1.4 Tutkimuksen sisältö ja rakenne

Tutkimus sisältää kuusi päälukua, jotka on jaettu pienemmiksi alaluvuiksi. Työhön johdattelevan alkuluvun jälkeen paneudutaan teoriaan. Projekteista yleisesti sekä projektin eri vaiheista on omat päälukunsa. Näissä kahdessa pääluvussa päästään tutustumaan yksityiskohtaisesti muun muassa projektin lähtökohtiin, käynnistämiseen, suunnitteluun, käytännön toteutukseen sekä projektin päättämiseen.

Kattavasta viitekehyksestä siirrytään tutkimuksen empiiriseen osaan, joka myös sisältää kaksi päälukua. Empirian ensimmäisessä pääluvussa saadaan tietää Hervannan seurakunnasta sekä Jumalan kämmenellä -projektin taustaa. Toisessa pääluvussa puolestaan paneudutaan tarkasti Jumalan kämmenellä -projektiin vaihe vaiheelta projektisopimuksen laadinnasta projektin onnistumisen myötä tuomiin hyötyihin. Opinnäytetyön viimeisessä pääluvussa kasataan yhteen tutkimuksen johtopäätökset.

---

2 Mikä projekti on?

Jokainen meistä on varmaan kuullut jossain yhteydessä sanan projekti. Mitä tämä sana tuo sinulle mieleen? Joku meistä voi käsittää projektin tavallisina arkipäivän askareina, toinen puolestaan yhdistää projektin työssä käymiseen, ja jollekin kolmannelle projektista tulee mieleen jokin suuri muutos, joka vaatii paljon työtä, aikaa ja rahaa. Projekti on laaja käsite, ja siihen voi liittyä nämä kaikki edellä mainitut elementit.

Projekti on joukko ihmisiä ja muita resursseja, jotka on koottu yhteen suorittamaan tiettyä tehtävää tietyksi ajaksi (Ruuska 2007: 19). Projektin tunnusomaisiin piirteisiin kuuluu ajallinen ja asiallinen rajallisuus. Lisäksi se on tietyn teeman ympärille muodostettu määräkestoinen toiminta, jolla on oma projektiorganisaatio. (Vartiainen 2001: 12.)

2.1 Yleistä

Projekteja on ollut niin kauan kuin ihmisillä on ollut ideoita (Litke & Kunow 2004: 7). Projektinhallinnan ajatus onkin erittäin vanha, sillä jo Egyptin pyramidien rakentaminen on ollut projektiluontoista työtä. Projektipäälliköiden rooli on jo silloin ollut samankaltainen kuin tänä päivänä, ja he ovat soveltaneet teknologiaa oman aikansa ongelmiin. (Berkun 2006: 2.) Nykyään projekteja on elämän kaikilla alueilla. Niitä voi nähdä tutkimuksissa ja tieteessä, kulttuurissa ja politiikassa sekä liike-elämässä. Projektit voivatkin erota huomattavasti toisistaan sisältönsä puolesta. (Litke & Kunow 2004: 7.) Lisäksi projekti voidaan määritellä monin eri tavoin sekä aivan erilaisia asioita voidaan toteuttaa projektimaisesti (Lehtonen, Lindblom, Simonen & Korpinen 2006: 19).

Projekti sanan alkuperä on latinan kielestä, ja sana tarkoittaa suunnitelmaa tai ehdotusta (Rissanen 2002: 14). Suunnitelma kuuluukin olennaisena osana projektin tekemiseen, jotta saavutettava tavoite saadaan suoritetuksi. Kettunen (2003: 15) kertoo teoksessaan, että selkeä tavoite kuuluu projektiin. Tavoite voi olla toiminnallinen, taloudellinen, toteuttava tai toimintaa muuttava. (Kettunen 2003: 15.) On mahdollista, että tavoitteen käsite voi olla vielä laajempi.

Ennalta määritelty tavoite projektille on saavutettava suunnitellun aikataulun mukaisesti (Kettunen 2003: 15). Näin ollen projekti ei ole jatkuvaa toimintaa, vaan sillä on alkamis- sekä päättymispäivä. Projekti on oma itsenäinen kokonaisuus, jossa vastuu on keskitetty yhteen pisteeseen. (Ruuska 2007: 19.)¹ Projekti on ihmisten välistä yhteistyötä, jota ohjataan johdetusti ja suunnitelmallisesti. Projektia varten perustetaan oma projektiryhmä, joka hoitaa projektin läpiviemisen projektisuunnitelman

---

¹ Alkuperäinen lähde: Choudhury S. 1988. Project Management. New Delhi: Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited.

---

mukaisesti. Jokaiselle ryhmän jäsenelle annetaan omat vastualueet, joihin kukin sitoutuu koko projektin ajaksi. (Kettunen 2003: 15.)

Projekti koostuu monesta eri vaiheesta, joita ovat muun muassa kasvu, kypsyminen sekä kuihtuminen. Projektin aikana tapahtuu lisäksi paljon muutoksia, jotka voivat olla aivan pieniä tai huomattavasti projektin kokonaisuuteen vaikuttavia muutoksia. Projektissa voi olla mukana paljon erilaisia tekijöitä, jotka liittyvät ihmisiin, materiaaleihin, laitteisiin sekä kulttuuriin. Nämä eri tekijät linkittyvät toisiinsa ja muokkaavat yhdessä projektin kokonaisuuden. (Ruuska 2007: 19–20.)²

Jokaiseen projektiin liittyy riskejä ja epävarmuutta, sillä ne kuuluvat projektityön luonteeseen. Projektin tarkka ja huolellinen suunnittelu ja rajaus voivat kuitenkin vähentää riskien määrää. (Ruuska 2007: 20.)² Jokaisessa projektissa on hyvä olla projektipäällikkö. Hänellä on päävastuu projektin etenemisestä, jolloin projektipäällikkö vastaa esiin tulleista ongelmista. Vastuun siirtäminen koko projektiryhmälle ei ole kannattavaa, sillä jaettu vastuu johtaa helposti tilanteeseen, jossa lopulta kukaan ei vastaa projektin läpiviemisestä ja tuloksista. (Kettunen 2003: 16.)

Rissanen (2002: 14) määrittelee projektin seuraavasti: ”Projekti on johonkin määriteltyyn tavoitteeseen pyrkivä, harkittu ja suunniteltu hanke, jolla on aikataulu, määritellyt resurssit ja oma projektiorganisaatio”. Vaikka projekti voidaan määritellä tietyn raamin sisään, on jokainen projekti kuitenkin erilainen. Ruuska (2007: 19)² kertoo, että kaikki projektit ovat ainutkertaisia, joten kahta samanlaista projektia ei ole.

2.2 Projektin lähtökohdat

Projektin lähtökohtana on ensin selvittää, kannattaako projekti tehdä. Lööwin (2002: 24) mukaan projektin tausta, ongelmat ja tarpeet on selvitettävä. On hyvä tietää, mitä tarvetta projektin on määrä tyydyttää tai minkä ongelman projektin on tarkoitus ratkaista. Taustan selvittämisessä on tultava ilmi, kenellä kyseinen tarve tai ongelma on. Lisäksi on selvitettävä, mitä seurauksia ongelman ratkaisematta jättämisestä koituu. (Lööw 2002: 24–25.)

Projektin tarkoitusta etsiessä saadaan selville, miksi projekti pitäisi toteuttaa. Projektin tavoitteet vastaavat puolestaan kysymykseen, mikä lopputulos projektilla tulee olla. Projektin tarkoitus ja tavoitteet näin ollen eroavat toisistaan. Tarkoitus viitoittaa tietä kohti tavoitetta, kun taas tavoitteet viittaavat lopputulokseen. (Lööw 2002: 25.) Anttonen (2003: 65–66) kuvaa, että projekti on matka nykytilasta toivetilaa. Nykytila painot-

---

² Alkuperäinen lähde: Choudhury S. 1988. Project Management. New Delhi: Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited.

---

tuu koettuihin ongelmiin ja puutteisiin, ja toiveta puolestaan painottuu toiveisiin paremmasta. (Anttonen 2003. 65–66.)

2.2.1 Tausta ja rajaukset

Projektin taustan määrittelyssä selvitetään syy projektin liikkeellelähtoon. Selvittämisen tarkoituksena on saada perimmäinen motiivi projektin käynnistymiseen. Jokin erityinen muutos voi saada aikaan projektin käynnistymisen juuri tiettyyn aikaan ja tietyllä tavalla. Projektin taustan määrittelyssä on hyvä selvittää nykytila sekä projektin tarpeellisuus. Lisäksi on syytä määritellä, minkä tyyppinen projekti on sekä mikä on projektin kohde. Projektin taustan määrittelyssä kannattaa myös selvittää, millä tavalla projektissa toimitaan, mihin erityisosaamiseen projekti perustuu sekä millaisia rahallisia vaikutuksia projektilla on. (Salonen 2000: 25, 27.)

Rissasen (2002: 40) mukaan taustatietojen selvittäminen on oleellista projektin alkuvaiheessa. Hän kertoo, että taustaselvitystietoihin kootaan perustietoa projektin oletettavasta vaikutuspiiristä. Kun taustaselvitykset on hyvin laadittu, pystytään projektin tavoitteet määrittelemään realistisiksi. Taustaselvitystietojen käyttäminen edesauttaa projektisuunnitelman laatimista toimivaksi kokonaisuudeksi. (Rissasen 2002: 40.)

Projektin taustaselvitykset kannattaa tehdä tarkkaan ja huolellisesti, sillä siitä on hyötyä projektin myöhemmässä vaiheessa. Taustaselvitystietoihin on hyvä käyttää kunnolla aikaa ja voimavaroja, jos siihen on vain mahdollisuus. Taustaselvitysten tarkoituksena on palvella projektia, ja ilman ennakkoon tapahtuvaa valmistelutyötä on mahdoton saada aikaiseksi hyvä projekti. (Rissasen 2002: 40, 42.) Voi olla, että Rissasen edelliseen lauseen väite mahdottomasta on aika jyrkästi kommentoitu, sillä oman kokemukseni perusteella hyvän projektin voi saada, vaikka taustaselvitystiedot ovatkin puutteelliset. Mutta yhdyin siihen hänen kanssaan, että taustaselvitystiedoista on varmasti hyötyä projektin toteutuksessa.

Onnistunut taustaselvitys auttaa säästämään voimavaroja, kun valmiiksi tehdyt asiat saadaan projektin käyttöön valmiina voimavarana. Taustaselvitykset motivoivat avainhenkilöitä ja sidosryhmiä projektiin sekä lisäävät avainhenkilöiden tietoa projektista. Taustatiedot auttavat myös projektin verkostoitumista sekä tiedottamista. (Rissasen 2002: 42.)

Projektiin ei voi sisällyttää kaikkea mahdollista, vaan se täytyy rajata tiettyyn raamiin. Näin täytyy tehdä, ettei projekti laajene koko ajan, jonka seurauksena se voisi epäonnistua eikä saavuttaisi toivottuja tuloksia. Lööwin mukaan rajaus kannattaa tehdä sekä välitavoitteisiin että koko projektiin. Projekti voidaan rajata esimerkiksi tietyn kohderyhmän tai työryhmän mukaan. (Lööw 2002: 25, 66.)

2.2.2 Tavoitteet

Miksi projekti syntyy? Karlsson ja Marttala (2001: 14) vastaavat tähän, että projekti syntyy silloin, kun nykyinen tilanne ei vastaa toivottua tilannetta. Heidän mukaansa näiden tilanteiden välillä on kuilu. Siitä syntyy ongelma, jos ei tiedetä, kuinka kuilun toiselle puolelle päästään. Näin ollen monet projektit saavat alkunsa alustavasta ratkaisuideasta jollekin ongelmalle. (Karlsson & Marttala 2001: 14.)

Pyrkimys ratkaista jokin ongelma on usein projektin lähtökohtana. Kun projektia aletaan ideoida, ei silloin vielä ole tiedossa ratkaisua ongelmaan. Itse ongelmakin saattaa olla määrittelemättä, joten ennen tavoitteiden asettamista olisi ensin selvítettävä ja määriteltävä ongelma. (Rissanen 2002: 42.) Ongelman selvittämisen jälkeen voidaan määritellä projektin tavoitteet. Tavoitteiden määrittelyssä mietitään, mitä tehdään, ja mitä tuloksia saavutetaan.

Rissanen (2002: 44) kertoo, että tavoitteet tulisi määritellä siten, että niistä hyötyvät asiakkaat ja edunsaajat. Lisäksi tavoitteiden määrittely on projektin kannalta erittäin tärkeä vaihe. Jos projektille ei ole laadittu tavoitteita, on sitä vaikea pitää onnistuneena projektin päätyttyä, koska ei voida tietää, kuinka projektin olisi pitänyt päättyä. (Rissanen 2002: 44.) Karlssonin ja Marttalan (2001: 63) mielestä tavoitteen määrittely on usein erittäin vaativa osa projektia, mitä ilman projektia ei voida edes aloittaa.

Jokaiselle projektiin osallistuvalla muodostuu erilainen käsitys projektin tarkoituksesta, jos projektilla ei ole yksiselitteisiä tavoitteita. Työskentely käy hankalaksi projektissa, jos projektin tavoitteita ei ole muotoiltu selkeästi. Tavoite on määriteltävä niin konkreettisesti ja yksiselitteisesti, ettei kenellekään voi tulla siitä väärinkäsityksiä. Tavoitteista on tultava ilmi, mitä projektilla on tarkoitus saada aikaan eikä se, miten projektilla saavutetaan tulokset. (Karlsson & Marttala 2001: 63.)

Rissanen (2002: 45–46) on sitä mieltä, että tavoitteen määrittelyssä on hyvä käyttää sekä määrällisiä että laadullisia mittareita. Jos tavoitteen määrittely perustuu pelkkään laadulliseen pohdiskeluun, voidaan päätyä helposti epämääräisiin tavoitteisiin. Näin ollen projektin loppuraportissa tavoitteiden saavuttaminen voidaan selittää niin kuin laatijat sen haluavat. (Rissanen 2002: 45–46.) On siten mahdollista, että tämä antaa koko projektista vääristyneen kuvan.

Litken ja Kunowin (2004: 32) mukaan tavoitteen määrittelyssä on syytä huomioida täydellisyys, ristiriidattomuus, mitattavuus, dokumentointi sekä toteutettavuus. Täydellisyys tarkoittaa sitä, että jokainen tavoite määritellään selvästi ja kokonaan. Yksittäiset tavoitteet eivät saa olla keskenään ristiriidassa, ja niitä on pystyttävä mittaamaan projektin aikana sekä lopussa. Lisäksi tavoitteet olisi hyvä dokumentoida, josta voi erottaa eh-

---

dottomasti saavutettavat sekä toivottavat tavoitteet. Tavoitteen toteutettavuus tarkoittaa sitä, että tavoitteiden on oltava realistisia, mutta ne saavat olla kuitenkin haastavia. (Litke ja Kunow 2004: 32.)

2.3 Riskit ja ongelmat

Kaikissa projekteissa on riskejä, jotka voivat johtaa epäonnistuneeseen lopputulokseen. Monesti riskit tiedetään jo etukäteen. Riskejä voidaan kuitenkin välttää, jos niitä hallitaan projektin aikana. Riskien tunnistaminen sekä niihin varautuminen ovat riskien hallinnan tärkein tehtävä. Näin ollen kannattaa tehdä riskianalyysi ennen projektin alkua. (Kettunen 2003: 68.)

Projektin onnistuminen ja epäonnistuminen eivät ole yksiselitteisiä. Projektin epäonnistuminen voi johtua siitä, että projekti ei ole saavuttanut sille asetettuja tavoitteita tai puolestaan on saavutettu ei-toivottuja sivuvaikutuksia. Projektin suunnittelussa voidaan epäonnistua, johon liittyy vääränlaiset tavoitteet. Projektin onnistumista kuitenkin edesauttaa, että riskien hallinta toteutetaan huolellisesti. (Virtanen 2000: 141.)

Projektin onnistumiseen liittyvät menestystekijät on hyödyllistä tunnistaa aikaisemmista sekä juuri meneillään olevista projekteista. Onnistumiseen liittyvien tekijöiden huomioiminen tehdään yleensä jälkikäteen projektin päättyessä. Havaintoja olisi hyvä tehdä jo projektin aikana. Etsinnän kohteena ovat projektin sisäiset menestystekijät eikä niinkään kielteiset ja vältettävät tekijät, jotka ovat saattaneet vaikuttaa projektin epäonnistumiseen. Näin ollen näkökulmana ovat myönteisten ja projektia edistävien tekijöiden tunnistaminen, sillä hyvien käytäntöjen uudelleen käyttämisestä on hyötyä myös myöhemmissä projekteissa. (Vartiainen, Ruuska & Kasvi 2003: 23.)³

Vartiainen ym. (2003: 29) kuvaavat kriittisiä menestystekijöitä, joiden avulla projekti voi onnistua. Tavoitteiden selkeys ja koettu tärkeys vaikuttavat projektin onnistumiseen. Henkilöstön kokemus ja osaaminen, asiakkaan kuuleminen sekä ulkoiset tekijät ovat kriittisiä menestystekijöitä. Myös aikataulussa pysyminen, palaute, johdon tuki ja kontrolloitu projekti lisäävät onnistumisen mahdollisuuksia. Henkilöstön oppimiskyky, projektitiimin valtuudet ja sisäiset tekijät sekä tiiminvetäjän toimintatapa ovat onnistumiseen vaikuttavia menestystekijöitä. (Vartiainen ym. 2003: 29.)

---

³ Alkuperäiset lähteet:

Cooper, R. 1990b. New products: what distinguishes the winners? *Research-Technology-Management* November-December, 5 pages.

Cooper, R. 1998. Benchmarking new product performance: results of the best practices study. *European Management Journal* 16, 1, 1-17.

O'Dell, C. & Grayson, C.J. Jr. 1998. *If only we knew what we know. The transfer of internal knowledge and the best practice.* New York: The Free Press.

Anttonen (2003: 34) kuvaa ytimekkäästi, että kolme keskeisintä projektin onnistumisen kriteeriä ovat aika, raha ja lopputulos. Epäonnistumiset johduvat muun muassa siitä, että aikataulut eivät pidä, budjetti ylittyy sekä lopputulos ei ole toivotunlainen. (Anttonen 2003: 34.)

Riskien tunnistaminen ja niiden välttäminen tulevaisuudessa ovat myös projektin onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä. Menneisyudessa saatuja huonoja kokemuksia joudutaan vertaamaan tulevaisuuden haasteisiin, kun arvioidaan projekteihin liittyviä riskejä. Projektin menestymiseen vaikuttaa se, että pystyy etukäteen tunnistamaan ja myös hallitsemaan ne riskit, jotka voivat vaikuttaa projektin etenemiseen. (Vartiainen ym. 2003: 30.)⁴

Projektiriskejä on olemassa hyvin erilaisia tyypiltään ja laajuudeltaan (Peltonen, Välisalo & Kunttu 2002: 16). Projekteissa esiin tulleita riskejä ovat riittämättömät tai vääränlaiset resurssit, epärealistiset määräajat ja aikataulut sekä epäselvät tavoitteet. Lisäksi riittämätön suunnittelu, tavoitteiden, voimavarojen, projektin ja toimintaympäristön muutokset tuovat riskejä projektiin. Riskeihin vaikuttavat riittämätön rahoitus ja muutokset rahoituksessa sekä kannusteiden ja riskien arvioinnin puuttuminen. Projektin riskejä voivat olla myös sitoutumattomat tiimin jäsenet, osaamaton projektipäällikkö ja ylimmän johdon tuen puuttuminen. Kommunikointikatkokset sekä konfliktit ihmisten ja toimintojen kesken sekä tiedonkulun ja palautteen järjestäminen ovat osa projektin riskeistä. (Vartiainen ym. 2003: 30–31)⁵

Projektin kulkuun vaikuttavia riskejä ovat myös ihmisten tietämättömyys ja taitojen puute. Lisäksi liiallinen varmuus ja kurinalaisuuden puute voivat olla riskejä. Liian monta projektia yhtä aikaa voi koitua riskiksi, jos tarvittavia voimavaroja ei ole tarpeeksi. Myös kiireellä tehty projekti sisältää riskejä. (Vartiainen ym. 2003: 31.)⁶

Virtanen (2000: 138)⁷ kertoo erilaisen näkökulman projektien riskeihin liittyen. Projektipäälliköiden on osattava saada aikaan riittävä määrä epävarmuutta, sillä kunnan johtajat haastavat ihmisiä toimimaan. Todelliset

---

⁴ Alkuperäiset lähteet:

Artto, K.A. 2001b. Project portfolio management – suggestions for future research. In: Artto, K.A., Martinsuo, M & Aalto, T. (Eds.) Project portfolio management. Strategic management through projects, pp. 155-174. Vantaa: Project Management Association Finland, PMA Finland.

Kähkönen, K. & Artto, K.A. (Eds.) 1997. Managing risks in projects. London: E & FN Spon.

⁵ Alkuperäiset lähteet:

Posner, P.Z. 1987. What it takes to be a good project manager. *Project Management Journal* 18, 1, 51-54.

Black, K. 1996. Causes of project failure: a survey of professional engineers. *PM Network* 10, 11, 21-24.

⁶ Alkuperäinen lähde: Cooper R. 1999. From experience. The invisible success factors in product innovation. *Journal of Product Innovation Management* 16, 115-133.

⁷ Alkuperäinen lähde: Ridderståle, J. & Nordström, K. 2000. *Funky Business. Talent Makes Capital Dance*. London & Edinburgh: Book-House Publishing AB.

johtajat antavat ihmisille vastuun ratkoa ongelmia. Projekteissa ei niinkään pitäisi yrittää hallita riskejä, vaan puolestaan olisi syytä kiinnittää huomiota kompleksisuuteen eli monimutkaisuuteen. (Virtanen 2000: 138.)⁸ Voisi ajatella, että tämä Virtasen ajatus riskeistä on hiukan poikkeava, sillä muista lähdeteoksista saatu tieto painottaa erityisesti riskien tarkkaa hallintaa.

Lisäksi Virtanen (2000: 141) toteaa, että riskien hallinta on keskeinen osa projektin onnistumisen edesauttamista. Tässä Virtanen kuitenkin kannattaa riskien hallintaa, vaikka edellä hän painotti epävarmuutta. SWOT-riskianalyysin avulla olisi hyvä tunnistaa projektin riskit. SWOT-analyysin avulla selvitetään projektin vahvuudet (strengths), heikkoudet (weaknesses), mahdollisuudet (opportunities) sekä uhkat (threats). Riskejä tulisi pystyä hahmottamaan, ryhmittelemään sekä määrällistämään. Riskien todennäköisyyttä olisi myös hyvä arvioida. (Virtanen 2000: 141–142.)

SWOT-analyysi on strategisen suunnittelun perusmenetelmä, jossa sisäisten vahvuuksien ja heikkouksien tarkastelu yhdistyy ympäristön mahdollisuuksien ja uhkien tarkasteluun. SWOT-analyysissa etsitään työyhteisön tai sen toiminnan vahvat puolet. (Åberg 1996: 53.) Vahvuudet ovat yhteisön kilpailuetuja, joita on osattava hyödyntää projektissa (Lind 2001: 91). Heikkoudet ovat organisaation sisäisiä ja mitattavissa olevia asioita, joissa etsitään toiminnan heikkoudet, ongelmat ja kehittämiskohdet (Lind 2001: 91; Åberg 1996: 53).

SWOT-analyysin ulkoisiin mahdollisuuksiin ei voida vaikuttaa, koska ne tulevat maailman muutoksen osana (Lind 2001: 92). Ympäristön tarjoamia mahdollisuuksia ei kuitenkaan osata hyödyntää täysin, joten niistä ei saada kaikkea hyötyä irti. Ympäristöstä kohdistuu myös uhkia, joihin ei voida vaikuttaa. (Åberg 1996: 53; Lind 2001: 91–92.) Ulkoisia uhkia ei voida estää tulemasta, mutta niiden tulemiseen voidaan varautua ja niiden aiheuttamat vauriot pystytään minimoimaan (Lind 2001: 91).

Ongelmien, resurssien ja riskien tunnistaminen ja analysointi pitäisi jakaa osa-alueisiin, jotka ovat projektin kannalta oleellisia. Projektin onnistumisedellytykset ovat suuremmat, jos projektista tehdään selkeä, järjestelmällinen ja yksityiskohtainen ongelma-analyysi. Ongelmien takana olevat syyt ovat monesti piilossa varsinaisen ongelman takana, joten niiden selvittäminen on oleellista projektin onnistumisen kannalta. Ongelma-analyysin voi jakaa viiteen osa-alueeseen. Nämä ovat tekniset, taloudelliset, institutionaaliset, sosiaaliset ja kulttuuriset sekä ympäristöön liittyvät ongelmat sekä niiden syyt. (Silfverberg 1996: 34–35.)

---

⁸ Alkuperäinen lähde: Ridderståle, J. & Nordström, K. 2000. *Funky Business. Talent Makes Capital Dance.* London & Edinburgh: Book-House Publishing AB.

2.4 Edut

Riskeistä huolimatta projekteista on myös monia etuja. Rissanen (2002: 24) mukaan suunnitelmallisesti toteutettuna projekti on erittäin hyvä ja tuottava tapa tehdä työtä projektin asettajan kannalta. Projektin vastuulliset toteuttajat, asiantuntijat ja kumppanit hyötyvät projektityön palkitsevasta, kannustavasta sekä oivallisesta oppimisympäristöstä. Projekti on kiintoisa ja motivoiva, kun se käsittelee tai tavoittelee aina jotakin uutta tai mielenkiintoista. Projektissa mukana olevat perusorganisaation ulkopuoliset tahot tuovat mukanaan uusia näkemyksiä ja ajatuksia. (Rissanen 2002: 24.)

Ihmisten luovuus tulee esille projektitoiminnassa. Luovuuteen liittyy oppimiskyky, ja näin ollen projektitoiminta on erinomainen oppimistapa. Projektityöskentely on etenkin johtamisessa hyvä koulu. Projekteissa voi kehittää itseään tehokkaalla tavalla, ja on kannattavaa pyrkiä projekteihin mukaan. (Salonen 2000: 83.) Onnistuneessa projektissa mukana olleet saavat olla tyytyväisiä siitä, että he ovat tehneet hyvää työtä ja ovat kasvaneet ihmisenä (Karlsson & Marttala 2001: 13).

Projektissa yksilöiden toimintaa voidaan huomioida paremmin, ja heillä on suuremmat vaikutusmahdollisuudet. Projekteissa tiedonkulku voi myös helpottua, kun projektissa olevat henkilöt sijoitetaan samaan ryhmään. (Salonen 2000: 7.) Lisäksi projekteissa voidaan käyttää delegoivaa työskentelytapaa, jossa vastuuta ja toimivaltaa jaetaan asiantuntemuksen eikä henkilön muodollisen aseman perusteella. Näin ollen henkilöiden motivaatio kasvaa sekä viestintä työyhteisön sisällä tehostuu. Uusien ja haasteellisten tehtävien myötä myös työmotivaatio lisääntyy. (Ruuska 2007: 27, 63.)

Kun tiettyjen tehtävien hoitaminen organisoidaan projektiksi, saavutetaan merkittäviä etuja. Projektitoiminnassa työyhteisön voimavarat ja asiantuntemus pystytään keskittämään tärkeimpiin tehtäviin selkeiden tavoitteiden mukaisesti. Projekteissa tiedonkulku tehostuu ja yksinkertaistuu. Lisäksi resurssien käyttö on joustavampaa ja tehokkaampaa. (Ruuska 2007: 27, 63.) Näin ollen resurssienhallinta voidaan hoitaa hallitummin (Salonen 2000: 7).

Projektitoiminta on mahdollinen kaiken kokoisissa tehtävissä, ja se tähtää toiminnan yhdensuuntaistamiseen. Projekteissa kertaluonteiset työt sekä uutuustyöt ovat paremmin hoidettavissa. Lisäksi suunnitelmallisuus on paremmin toteutettavissa ja ennustettavuus on parempi projektityöskentelyssä. Projekteissa toiminta on tavoitteellista sekä työn läpimeno voi olla nopeampaa. (Salonen 2000: 7.) Projektityöskentelyssä huomio kiinnitetään tuloksiin eikä sääntöihin ja työrutiineihin (Ruuska 2007: 63).

Rissanen (2002: 19–20) toteaa, että projektit antavat työelämään lisäenergiaa, joka jäsentää kaaosta. Hän kommentoi maailman olevan nopeasti

muuttuva kaaos, ja että projektit jäsentävät arkeamme sekä kirkastavat tavoitteita. Lisäksi projekti on tärkeä kilpailun väline yritysten välillä. (Rissanen 2002: 19–20.) Voi olla, että Rissanen kommentoi aika jyrkästi maailman olevan kaaos, johon vain projektilla voi saada jäsennystä.

3 Projektin vaiheet

Projektin elinkaaren vaiheet voidaan jakaa karkeasti projektin käynnistämiseen, suunnitteluun, toteutukseen sekä päättämiseen. Eri lähde-otokset käyttävät hiukan erilaisia nimityksiä ja jaottelua, mutta kokonaisuudessaan nämä eri vaiheet löytyvät useasta projekteja käsittelevästä kirjallisuudesta. Projektin jokainen vaihe on tärkeä projektin etenemisen kannalta, ja niiden on liityttävä saumattomasti yhteen, jotta projekti saadaan vietyä toivotuin tuloksin päätökseen.

Projektin elinkaarella tarkoitetaan eri vaiheiden jaksoa, jossa projektin ideat, odotukset ja mahdollisuudet tunnistetaan, sekä jossa projekti toteutetaan, ja sen tuloksia ja käyttöä tuetaan (Arto, Martinsuo & Kujala 2006: 47). Jokaisella projektilla on oma elinkaarensa, jonka hahmottaminen on tärkeää. Projektin eri vaiheet sekä elinkaaren merkitys on syytä huomioida projektissa. (Virtanen 2000: 73.) Myös Ruuskan (2007: 22) mukaan projekti jakautuu useisiin eri vaiheisiin elinkaarensa aikana. Nämä vaiheet poikkeavat toisistaan ominaisuuksiltaan ja työskentelytavoiltaan sekä jokaisella vaiheella on omat tyypilliset ongelmansa ja toimintamallinsa (Ruuska 2007: 22).

Virtasen (2000: 73) ja Ruuskan (2007: 23) nimitykset elinkaaren eri vaiheista ovat hiukan erilaiset, mutta peruseriaate molemmilla on sama. Virtanen (2000: 73) toteaa, että elinkaari projektissa rakentuu tiettyjen perusvaiheiden kokonaisuudeksi. Hän nimeää projektin eri vaiheet projektin tavoitteiden määrittelyksi, projektin suunnitteluksi, projektin toimeenpanoksi sekä projektin päättämiseksi. (Virtanen 2000: 73.) Ruuska (2007: 22–23) puolestaan jaottelee projektin vaiheistuksen projektin perustamiseen, suunnitteluun, toteutukseen sekä päättämiseen. Projektin vaiheiden määräästä esiintyy erilaisia mielipiteitä, mutta malleista yleensä löytyy kuitenkin samat perusasiat. (Ruuska 2007: 22–23.)

3.1 Projektin käynnistäminen

Projektin ensimmäisenä vaiheena on projektin käynnistäminen. Pelin (2004: 76) kuvaa hyvin projektin käynnistämistä, joka pitäisi aloittaa reippaalla tahdilla, jotta projekti saadaan kunnolla käyntiin. Projektiryhmän yhtenäisyydelle, tiedonkululle sekä käytettäville työtavoille luodaan pohja projektin käynnistämisen vaiheessa. (Pelin 2004: 76.) Ruuskan (2007: 35) mukaan projektin käynnistämisen yhteydessä projektin lopputulos ja tavoitteet on kuvattava mahdollisimman tarkasti. Lisäksi työn aloittamiseen tarvittavat suunnitelmat on laadittava käynnistysvaiheessa. (Ruuska 2007: 35.)

Projektin käynnistämiseen pitäisi käyttää riittävästi aikaa ja vaivaa, jottei myöhemmässä vaiheessa tule kiireestä johtuvia ongelmia (Jalava & Vir-

---

tanen 1998: 115–116). Projektin käynnistämisvaiheessa projektille määritellään tehtävä, missio sekä visio. Tehtävä tarkoittaa projektin päämäärää. Missiolla kuvataan sitä, että mitä tehdään ja kenelle tehdään. Visio puolestaan kertoo sen, mikä on projektin lopputulos, kun projekti on valmis. (Virtanen 2000: 74.)

3.1.1 Esiselvitykset

Projektin käynnistymisvaiheessa on ensin hyvä selvittää eri esitietoja, kannattaako projektia jatkaa. Näitä voivat olla muun muassa, että mitä projektilta halutaan, paljonko projekti maksaa sekä kuinka kauan se kestää. Lisäksi on syytä kartoittaa, mitä riskejä projektiin liittyy. (Anttonen 2003: 53.) Projektin tarpeen selvittämisessä voidaan myös miettiä, että kenelle projekti tehdään sekä ketkä kokonaisuudessaan kuuluvat projektin kohderyhmään. Projektin käynnistysvaiheessa ratkaistaan, miksi projekti ylipäänsä pitäisi toteuttaa. (Virtanen 2000: 74.) Ruuska (2007: 35) kertoo, että projektin asettaja saa esiselvityksen tuloksena riittävät tiedot päättää, onko projektin käynnistämiseksi olemassa edellytykset.

Tavoitteiden määrittely on olennainen esiselvitystieto käynnistämisvaiheessa. Lisäksi on hyvä määrittää selkeästi projektiryhmän jäsenten tehtävät. Käynnistystoimenpiteisiin kuuluu myös projektiryhmän yhteistyöilmapiirin luominen. Projektihallintamenettelyn suunnittelu sekä projektisuunnitelman laatimisen alkaminen ovat ajankohtaisia jo projektin käynnistysvaiheessa. (Pelín 2004: 76.)

Ruuskan (2007: 35–36) näkemys on, että esiselvityksessä tutkitaan ja kuvataan projektin toiminnalliset tavoitteet. Lisäksi keskeiset ongelma-alueet sekä onnistumisedellytykset selvitetään esitutkimuksessa. Tavoiteaikataulu, kustannusarvio ja resurssitarve ovat oleellisia selvittää. Projektin lopputuloksen sekä alustavan rajauksen voi selvittää myös jo esiselvityksessä. Jos esitutkimuksen tiedot näyttävät positiivisilta, voidaan projekti asettaa käyntiin. (Ruuska 2007: 36.)

3.1.2 Asiakas

Projektin käynnistämisessä tulee selvittää, kenelle projekti tehdään. Tehdäänkö projekti itselle vai jollekin toiselle? Kettunen (2003: 34) kertoo, että jokaisessa projektissa on asiakas. Projektin omistajat tai ulkopuoliset henkilöt voivat muun muassa olla projektin asiakkaita. Voidaan myös puhua sisäisestä ja ulkoisesta asiakkaasta. (Kettunen 2003: 34–36.) Asiakkaan rooli on keskeisin projektin eri sidosryhmistä sekä asiakas on tärkeä tiedonlähde projektin eri vaiheissa. (Artto, Heinonen, Arenius, Kovanen & Nyberg 1998: 23, 91).

Asiakas on suhdeverkoston keskeisin toimija, sillä kaikki toiminta lähtee asiakkaasta. Yhteisön on hyvä olla kiinnostunut siitä, miten asiakkaat kokevat kyseisen yhteisön. Asiakas voi olla yrityksen suosittelija sekä uusin kontaktien solmija. Vaikka asiakkaita voidaan palvella eri tavoilla, on kuitenkin tärkeää muistaa, että jokaista asiakasta on kohdeltava samantyyppoisena. (Lahtinen & Isoviita 2001: 75–76.)

Projektin etenemisestä pitää raportoida asiakkaalle, vaikka hän ei sitä pyytäkään. Näin ollen asiakas voi seurata raporteista, kuinka projekti edistyy, vaikka mitään konkreettista edistymistä ei olisikaan. Raportointi on hyvä myös projektipäällikölle, sillä hän voi kirjata eteen tulleita ongelmia ja sovittuja asioita raportteihin. (Kettunen 2003: 35.)

3.2 Projektin suunnittelu

Projektin käynnistämisen jälkeen siirrytään projektin suunnitteluun. Projektin suunnittelulla tarkoitetaan työsuunnitelman eli projektisuunnitelman tekemistä projektin asettajan määrittelemälle sekä projektina toteutettavalle työsuoritukselle (Stenlund 1992: 13). Projektin suunnittelu on työn ja sen tulosten tekemisen suunnittelua. Siinä luodaan perusta projektin aikaiselle johtamistyölle. (Mäkelä & Stenlund 1995: 160.)

Lindin (2001: 23) mukaan projektin suunnittelun on oltava luovaa prosessia. Näin ollen projektissa ideoidaan ja kehitellään paljon asioita sekä kaikki asiat kyseenalaistetaan. Luovuus ilmenee myös siinä, että etsitään avoimesti uusia ratkaisuja kaikkeen mahdolliseen. Suunnitteluprosessi, jossa käytetään luovuutta, perustuu laajaan ongelman selvittelyyn ja ratkaisujen ideointiin. (Lind 2001: 23.)

Lind (2001: 23–24) kuvaa erilaisella ja myös erikoisella tavalla suunnitteluprosessin kulkua. Hän painottaa useaan otteeseen, että ensin on kerättävä paljon tietoa, josta pää menee sekaisin ja ahdistuu. Vasta tämän ahdistuksen jälkeen voi löytää hyviä tietoja ja ratkaisuja. Hän toteaa, että luovuus onkin kovaa työtä. (Lind 2001: 23–24.) Tämä ahdistuksen painottaminen suunnittelun onnistumisessa on melko erikoinen näkökulma, mutta ehkä Lindin kohdalla se voi toimia. Voi olla, että hänen ahdistusnäkökulmaa ei voi kuitenkaan yleistää.

Ennen projektisuunnitelman laatimista projektiryhmällä on hyvä olla jo ennestään tietoja projektiin liittyen, sillä tämä helpottaa projektin suunnittelua. Näitä tietoja ovat projektin määritelty tavoite sekä rajoitteet. Lisäksi on tiedettävä käytettävät resurssit, budjetti ja aikataulu. (Kettunen 2003: 82.) Projektisuunnitelma on usein aloituspäätöksen perusdokumentti, jota ylläpidetään ja myös tarkennetaan projektin kuluessa. Alkuperäinen projektisuunnitelma kannattaa silti säilyttää, koska projektin onnistumisen arviointi perustuu alkuperäiseen suunnitelmaan ja sen suhteen tehtyihin muutoksiin. (Mäkelä & Stenlund 1995: 160.)

Projektisuunnitelman tekijän kannattaa olla sama henkilö, joka vastaa projektin läpiviennistä, sillä tämä on tärkeää projektin onnistumisen kannalta. Suunnitelman laatijan ja projektin vetäjän tietoisuus omasta vastuustaan lisää suunnitelman luotettavuutta ja laatijan sitoutumista projektiin. Hän sitoutuu suunnitelmassa laadittuihin tuloksiin, aikatauluihin, budjetteihin ja työmääräarvioihin. (Virkki & Somermeri 1998: 33.) Kettunen (2003: 82) kertoo, että projektipäällikkö huolehtii projektisuunnitelman laatimisesta, ja hänen on tiedettävä tarkkaan, mitä suunnitelma sisältää. Lisäksi projektipäällikkö vastaa projektin käytännön toteutuksesta. (Kettunen 2003: 82.)

Projektisuunnitelmaan kuuluu monta eri osa-aluetta, jotka kootaan yhdeksi selkeäksi kokonaisuudeksi. Karlsson ja Marttala (2001: 61) sekä Kettunen (2003: 88) kuvaavat projektisuunnitelman runkoa melko samoilla periaatteilla, vaikka joitain pieniä eroavaisuuksia löytyy. Suunnitelmaan voi sisällyttää muun muassa projektin taustan, tavoitteet sekä rajaukset. Projektisuunnitelman runkoon kuuluu projektiorganisaation rakenne. Suunnitelma sisältää myös työsuunnitelman, aikataulun, resurssit sekä budjetin. Projektin viestintä- ja dokumentointitavat sekä projektin toivottu tulos kuuluvat projektisuunnitelmaan. (Karlsson & Marttala 2001: 61; Kettunen 2003: 88.)

3.2.1 Projektiorganisaatio

Projektisuunnitelmaa laadittaessa on mietittävä projektiorganisaation rakenne. Suunnitelmassa on tärkeä mainita henkilöiden vastuunjako, eli kuka vastaa mistäkin projektin osasta. Oleellista on tietää, mitä tehtäviä ja toimintoja eri henkilöt tekevät projektissa. (Karlsson & Marttala 2001: 71; Kettunen 2003: 92.) Vastuunjako määrittää projektin johtamissuhteet sekä varmentaa sen, että projektin mikään osa-alue ei jää ilman vastuullista vetäjää. Projektipäällikön vastuulle jäävät ne työt, joita ei ole määrätty kenenkään tehtäväksi. (Kettunen 2003: 92–93.)

Projektissa on tärkeää, että henkilöresurssien oikea käyttöaste turvataan, jolloin kenelläkään ei ole liikaa tai liian vähän työtä. Kun suunnitellaan, ketkä henkilöt soveltuvat kyseiseen projektiin, on hyvä huomioida erilaisia asioita. Ensinnäkin on syytä selvittää projektin strategian vaatimukset. Henkilösuunnittelussa pitää huomioida myös henkilöiden aikaisempi kokemus, jota on osattava hyödyntää projektissa. Henkilön sopivuus juuri kyseiseen ryhmään on tärkeä tietää projektin kannalta. Lisäksi on hyvä huomioida asiakkaan tarpeet sekä henkilöiden yhteensopivuus. (Mäkelä & Stenlund 1995: 197–198.)

Jokaisessa projektissa on oltava ohjausryhmä tai projektin omistaja sekä projektiryhmä (Kettunen 2003: 93; Stenlund 1996: 18). Projektiorganisaatioon on myös nimettävä projektipäällikkö (Anttonen 2003: 117). Isoissa projekteissa on hyvä olla ohjausryhmä, mutta pienempiin projek-

---

teihin riittää projektin omistaja, joka tilaajan roolissa ohjaa projektin etenemistä yhdessä projektipäällikön kanssa. Pienissä projekteissa ei kannata olla montaa vastuuhenkilöä, koska roolit projektipäällikön ja muiden henkilöiden kanssa voivat mennä päällekkäin. (Kettunen 2003: 93, 132.)

3.2.1.1 Ohjausryhmä

Ohjausryhmä on usein luottamushenkilöistä kerätty ryhmä, joiden tehtävänä on tuoda demokraattinen ajattelu projektiin. Ohjausryhmä ei saa olla liian virallinen kokoonpano, vaan heidän on oltava myös projektin toiminnassa mukana. Ohjausryhmä on projektissa neuvonantajana, joilta projektihenkilöstö voi tarvittaessa pyytää neuvoa. Tämän ansiosta ohjausryhmän jäsenet pysyvät itsekkin paremmin mukana projektin arkipäivässä. (Lind 2001: 68.)

Ohjausryhmällä on oltava kokemusta projektin kohteena olevista tehtävistä ja niiden ohjaamisesta (Mäkelä & Stenlund 1995: 199). Heidän velvollisuutenaan on auttaa projektiryhmää ja -päälliköitä ongelmatilanteissa. Lisäksi heidän tehtävänä on suunnitelmien sekä projektin sisällön, aikataulun ja kustannusten muutosesitysten hyväksyminen (Anttonen 2003: 117.) Ohjausryhmältä edellytetään myös asiantuntemusta työn tulosten käytöstä, soveltuvuudesta ja hyödyistä sekä heidän tehtävänä on projektin lopettamien (Anttonen 2003: 117; Mäkelä & Stenlund 1995: 199).

3.2.1.2 Projektiryhmä

Ohjausryhmä ja projektiryhmä eroavat siinä toisistaan, että ohjausryhmä ohjaa projektia ja projektiryhmä puolestaan tekee projektityön (Stenlund 1996: 18). Projektiryhmällä tarkoitetaan projektihenkilöstöstä kasattua tiimiä, jota projektipäällikkö johtaa. Projektiryhmä on toteuttava organisaatio, joka yleensä kokoontuu usein suunnittelemaan ja kehittämään projektia. Projektiryhmän jäsenet eivät välttämättä ole projektin palveluksessa, mutta silti heillä voi olla oma vastuualue projektissa. (Lind 2001: 68.)

Projektiryhmässä oleva projektihenkilöstö on projektiin palkattu henkilöstö (Lind 2001: 68). Projektiryhmässä on asiantuntijoita, jotka vastaavat käytännön toteutustyöstä oman erityisalueensa osalta (Ruuska 2007: 150). Projektiryhmän jäsenet ovat sitoutuneet yhteisiin tavoitteisiin. He tukevat toisiaan tehtävien suorittamisessa ja saavat aikaan korkeatasoisia tuloksia tehokkaasti. (Pelin 2004: 243.) Voi olla, että projektiryhmältä toivotaan edellä olevia asioita, mutta käytännössä asia ei välttämättä mene näin suoraviivaisesti.

3.2.1.3 Projektipäällikkö

Projektipäällikkö on projektin toimitusjohtaja, joka vastaa projektin asi-
oista ohjausryhmälle sekä johtamisesta saamiensa valtuuksien ja resurssi-
en pohjalta. Lisäksi hän vastaa projektin onnistumisesta, suunnittelusta ja
ohjauksesta. (Lind 2001: 68.) Projektipäällikkö johtaa projektia ja vastaa
työn tuloksista. Hän voi delegoida tehtäviä projektin työntekijöille, mutta
lopullinen vastuu projektista kuuluu kuitenkin aina projektipäällikölle.
Projektipäällikkö ohjaa projektia yhdessä ohjausryhmän kanssa. (Kettu-
nen 2003: 143.)

Projektipäällikön tehtävänä on vastata projektin valmistumisesta ajoissa,
sen pysymisestä budjetissa sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.
Projektipäällikön on otettava vastuu projektista sekä ymmärrettävä oma
roolinsa projektissa. (Kettunen 2003: 29.) Ruuskan (2007: 136) mukaan
projektipäällikön tärkeä tehtävä on myös taata ryhmälle työrauha.

Projektin vetämistyön lisäksi projektipäällikkö osallistuu projektin varsi-
naiseen tuotantotyöhön, jossa on kyse projektin varsinaisen lopputulok-
sen tavoittelemiseen. Vetämistyö liittyy puolestaan muun muassa johtami-
seen sekä sidosryhmäyhteistyöhön. (Virtanen 2000: 54.) Ruuska (2007:
137) puolestaan kertoo, että projektipäällikkö ei tee projektityötä, vaan
teettää sen muilla. Vain hyvin pienissä projekteissa projektipäällikkö on
mukana varsinaisessa toteutuksessa. (Ruuska 2007: 137.) Virtasen ja
Ruuskan näkemykset poikkeavat toisistaan siitä että, tekeekö projekti-
päällikkö varsinaista tuotantotyötä vai ei.

Ruuska (2007: 140–141) kertoo, mitä hyviä ominaisuuksia projektipääl-
liköltä toivotaan. Hänen on oltava osaava ja tietävä sekä älykäs ja luova.
Projektipäälliköltä odotetaan, että hän sitoutuu tavoitteisiin ja on päättä-
väinen. Avoimuus ja kommunikointikyky ovat myös hänen tärkeät omi-
naisuutensa. Projektipäällikön on oltava riippumaton aloitteentekijä, joka
on rohkea ja karismaattinen sekä innostava ja huumorintajuinen. Lyhyesti
sanottuna hyvän projektipäällikön perusominaisuus on kuitenkin aloite-
ja yhteistyökyky. (Ruuska 2007: 140–141.)

Projektipäällikön työhön liittyy ongelmatilanteita, jotka voivat aiheuttaa
työuupumusta. Hänen työnsä on usein stressaavaa, johon vaikuttavat
muun muassa aikataulupaine sekä keskeneräisten töiden määrä. Lisäksi
asiakkaan muuttuvat vaatimukset ja virheelliset työmääräarviot lisäävät
projektipäällikön taakkaa. Jos projektitiimissä on ongelmia, sovitut lu-
paukset eivät pidä tai tavoitteissa on erimielisyyksiä, niin siitä aiheutuu
myös harmia projektipäällikölle. (Kettunen 2003: 37.) Projektipäällikön
vastuun laajuus voi olla suuri, mutta hänen valtuutensa vaikuttaa asioihin
eivät ole riittävät. Tämä voi aiheuttaa turhautumista projektipäällikölle.
(Pelín 2004: 251.)

Projektipäällikön tehtävässä on kuitenkin paljon myös hyviä puolia, jotka Pelin (2004: 250) on koennut seuraavasti. Projektipäälliköllä on hyvät kehittymismahdollisuudet, koska hän joutuu päivittäin uusien asioiden kanssa tekemisiin. Projektipäälliköllä on yhteyksiä muihin yrityksiin, joista hän saa hyviä kontakteja ja kokemusta tulevaisuuden varalle. Hänen toimintavaltuutensa voivat olla suuret, mikä antaa haasteita ja uusia mahdollisuuksia. Lisäksi projektin tulokset voidaan muistaa vielä myöhemmin. (Pelin 2004: 250.)

3.2.2 Työsuunnitelma ja aikataulu

Projektin työsuunnitelmassa kuvataan konkreettiset toimenpiteet, jotka on tehtävä tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteet voidaan esittää projektisuunnitelmassa aikataulutettuna työsuunnitelmana, josta pitäisi näkyä, kuka on vastuussa eri tehtävistä. Projektisuunnitelmaan ei kuitenkaan pidä määritellä liian tarkkoja toimenpiteitä, jotta varsinaiseen työsuunnitteluvaiheeseen jäisi riittävästi joustavuutta. (Silfverberg 1996: 55.) Työmäärien arviointi ja aikataulun laatimien ovat projektin valmistelun vaikeimpia asioita (Kettunen: 2003: 54).

Mäkelä ja Stenlund (1995: 191) puolestaan neuvovat laatimaan työsuunnitelman tehtävistä luettelon. Siinä tehtäville annetaan kuvaavat nimet ja poistetaan turhat tehtävät. On oleellista selvittää tehtävän todellinen sisältö sekä konkreettinen lopputulos. Projektin vetämiseen kuuluvat tehtävät on tärkeä tietää. (Mäkelä & Stenlund 1995: 191.) Silfverbergin ja Mäkelän sekä Stenlundin näkemykset eroavat toisistaan siinä, kun Silfverberg painottaa tehtävien laatimista yleisellä tasolla, kun taas Mäkelä ja Stenlund kertovat tehtävien tarkemmasta kuvaamisesta.

Projektille voidaan laskea aikataulu, kun tiedetään tehtävien kestot, peräkkäisyydet ja suorittajat. Aikataulu voidaan esittää havainnollisesti Gantt-kaaviona, jonka voi tehdä yksinkertaisesti grafiikkaohjelmalla. Gantt-kaavio tarkoittaa aikataulun esittämistä piirroksen avulla. (Anttonen 2003: 113.) Gantt-kaaviosta käytetään myös nimitystä janakaavio (Virkki & Somermeri 1998: 44).

Berkun (2006: 28) jakaa aikataulut kolmeen päätarkoitukseen. Aikataulun ensimmäinen tarkoitus on, että sitoudutaan siihen, milloin asiat tulaaan tekemään. Näin ollen aikataulu on sopimus kaikkien projektiryhmän jäsenten välillä. Aikataulujen toinen tarkoitus on kannustaa projektiin osallistuvia näkemään oman ponnistelunsa osana kokonaisuutta. Lisäksi sen tarkoituksena on saada henkilöitä panostamaan siihen, että heidän osuutensa toimivat yhdessä muiden projektissa olevien kanssa. Kolmas tarkoitus aikatauluille on antaa projektitiimille työkalu, jolla se voi seurata edistymistään. Tämän avulla työ voidaan osittaa pienempiin palasiin, joita on helpompi hallita. (Berkun 2006: 28–30.)

Berkun (2006: 31) toteaa, että aikataulut ovat sitä tärkeämpiä mitä suurempi projekti on. Vaikka aikataulut olisi tehty hyvin, niin ne eivät kuitenkaan ratkaise projektin kaikkia ongelmia. Aikataulu ei voi parantaa huonoa suunnittelua eikä se pysty suojelemaan projektia heikolta johtajuudelta, tavoitteiden epäselvyydeltä tai huonolta viestinnältä. (Berkun 2006: 31.) Näin ollen projektin onnistuminen ei ole kiinni vain tarkoista aikatauluista, vaan siihen tarvitaan kokonaisvaltaista paneutumista projektiin.

3.2.3 Resurssit

Resurssit on määriteltävä projektia suunniteltaessa. Siihen vaikuttavat, mitä toimenpiteitä projektissa aiotaan tehdä, sekä mitkä ovat projektin tavoitteet. (Silfverberg 1996: 56.) Projekteilla on erilaisia resursseja, jotka voivat olla ihmisiä, tiloja, koneita, laitteita, ohjelmistoja materiaaleja, raaka-aineita sekä rahaa (Kettunen 2003: 95; Virtanen 2000: 94–95). Lisäksi raportointi- ja taloushallintajärjestelmät, standardit ja rutiinit sekä laatujärjestelmät kuuluvat resursseihin (Karlsson & Marttala 2001: 56). Jos resursseja on liian vähän, siitä muodostuu usein rajoittava tekijä. Silloin projektin sisältöä täytyy muuttaa kokonaisuudessaan. (Silfverberg 1996: 56.)

Virtanen (2000: 95–96) jakaa resurssit neljän kysymyksen alle. Mitä resursseja on mahdollista saada? Kuinka paljon kutakin resurssia voi saada? Milloin saatavilla olevia resursseja on mahdollista käyttää? Mitkä ovat yksittäisen resurssin yksikkökustannukset? Näitä kysymyksiä pohtiessa voidaan saada selville tarvittavat resurssit, niiden määrät ja käyttömahdollisuus sekä yhden resurssin yksikkökustannus. (Virtanen 2000: 95–96.)

Resurssien hankinta kannattaa suunnitella tarkkaan, jotta välttyään turhalta vaivalta ja ajankäytöltä. Pelinin (2004: 140) mukaan resurssisuunnittelun tavoitteena on resurssien saatavuuden varmistaminen ajallaan eli oikea määrä resursseja oikeaan aikaan. Mäkelä ja Stenlund (1995: 203) kertovat JOT-periaatteesta, jossa tavara on oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Tämä on oleellista projektin etenemisen kannalta, sillä tarvittavien resurssien on oltava käytössä juuri silloin kuin niitä tarvitaan. Pelin (2004: 140) lisää, että resurssien kuormitus tulisi saada jatkuvaksi ja tasaiseksi sekä resurssikustannuksia pitäisi vähentää.

Projektin resursseja suunniteltaessa on otettava huomioon, että resurssien käyttö jakaantuisi tasaisesti koko projektin ajalle. Jos resursseja on liian vähän, niin tehtävien suorittaminen hidastuu. Esimerkiksi yksi ihminen ei voi tehdä montaa tehtävää samanaikaisesti, vaan hänen täytyy tehdä ne peräkkäin, ja siten projekti hidastuu. Resurssien yli- ja alikuormitukset pitäisi karsia pois. Resurssisuunnitelmasta pitäisi löytyä tietoa siitä, mitkä resurssit ovat käytettävissä. Lisäksi siellä pitäisi olla tietoa, milloin ja mi-

ten resurssit voidaan kohdistaa projektin tehtäville ja aikatauluun. (Artto ym. 2006: 144–145.)

3.2.4 Budjetti

Budjetti kuuluu yhtenä osana projektisuunnitelmaan. Kettusen (2003: 105) näkemys on, että kustannusarvio eli budjetti on projektin onnistumiseen vaikuttava tekijä sekä paljon seurattu mittari. Projektit kuitenkin muuttuvat työn tekemisen aikana, ja näin ollen todelliset kustannukset myös muuttuvat. Projektibudjettiin onkin hyvä jättää kohtuullinen ylitysvara todellisten kustannusten varalle. (Kettunen 2003: 105.) Karlssonin ja Marttalan (2001: 70) mukaan jokaisella projektilla on aina oltava oma budjetti, vaikka kyseessä on aivan pieni tai suuri projekti.

Kustannusarvio voi olla eri aloilla ja yhteisöillä erilainen sekä niiden tapa kirjata tuottoja ja menoja voivat poiketa toisistaan. On kuitenkin kannattavaa muotoilla projektin budjettirunko hyväksi koettu käytäntöjen pohjalta. Projektin talousarvion täytyy olla realistinen sekä se on saatava tasapainoon. (Rissanen 2002: 186–187.)

Projektisuunnitelmassa budjetti kannattaa tehdä karkealla tasolla, koska yksityiskohtaiselle kustannusarviolle ei ole tarvetta. Vasta projektin aikana voidaan nähdä, kuinka todelliset kustannukset jakautuvat eri työtehtäville. (Kettunen 2003: 106.) Budjetin laadinnassa kustannukset on hyvä jakaa eri kustannuspaikkoihin sekä -lajeihin. Arvioidut kustannukset voidaan jakaa esimerkiksi henkilötyöhön, materiaaleihin sekä laitteisiin. (Silfverberg 1996: 57.)

Budjetti on yrityksen toimintaa varten laadittu toimintasuunnitelma. Budjetti sisältää edullisimman taloudellisen tuloksen sekä se on tarkoitettu toteutettavaksi määrättyä ajanjaksona. Budjetti voi olla euromääräinen tai pelkästään määrällinen. (Jyrkkiö & Riistama 2002: 226; Neilimo & Uusi-Rauva 2005: 231.)

Budjetointi puolestaan on budjettien suunnittelua ja laatimista. Budjetointi on myös budjetin käyttöä yritystoiminnan ohjauksessa. Lisäksi budjetoinnissa tarkkaillaan budjettien toteutumista sekä analysoidaan budjettien ja toteutuman eroja. Budjetointi on korjaavien toimenpiteiden suunnittelua ja toteuttamista. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005: 231; Jyrkkiö & Riistama 2002: 226–227.)

3.2.5 Viestintä ja raportointi

Viestinnän ja raportoinnin järjestäminen suunnitellaan projektisuunnitelmassa. Ikävalko (1995: 10) kertoo, että viestintä on yhteisön toiminnan perusedellytys eikä mikään yhteisö pysty toimimaan ilman viestintää.

Viestintä on valtava voimavara, jonka käyttäminen vaatii tietoa ja taitoa. Viestintää voi olla monenlaista kuten virallista ja epävirallista, suoraa ja epäsuoraa, ymmärrettävää ja sekavaa, reaaliaikaista ja viiveellistä sekä luotettavaa ja epäluotettavaa. (Ikävalko 1995: 10.)

Jokaisella työyhteisön jäsenellä sekä ulkopuolisilla sidosryhmillä on omat käsityksensä ja toiveensa, miten viestintä pitäisi hoitaa. On tärkeää selvittää, missä muodossa, miten usein ja mitä tietoa eri ryhmät tarvitsevat. Tämä on oleellista, jotta työ sujuisi hyvin, motivaatio säilyisi eikä tiedon puute häiritse toimintaa yhteisön ulkopuolellakaan. Järkevä ja tehokas viestintä lähtee siitä, että tarpeet kartoitetaan yhteisön sisällä ja ulkopuolella, ja tämä koskee sekä yksittäisiä projekteja että yrityksen kokonaisviestintää. (Ikävalko 1995: 10.)

Viestinnällä on eri tehtäviä, jotka voidaan jakaa kuuteen osa-alueeseen. Ensinnäkin viestinnällä voidaan vaikuttaa yhteisön maineeseen ja yhteisökuvaan. Lisäksi viestinnällä on suuri merkitys tiedonkulkuun, jotta ihmiset saavat tarvitsemansa tiedon. Yksi viestinnän tehtävistä on henkilöstö- ja sidosryhmien välinen vuoropuhelu ja toisten kuunteleminen. Viestinnässä yhteisö vaikuttaa ympäristöön ja puolestaan ympäristö vaikuttaa yhteisöön. Viestinnän tehtävänä on myös tuotteiden ja palveluiden kiinnostavuuden herättäminen markkinointiviestinnän avulla. Viestintä voidaan jakaa myös sisäiseen ja ulkoiseen luotaukseen sekä toimintaympäristön seurantaan. Viestinnän tehtävien rooli ja painotus vaihtelevat tilanteiden ja ajankohdan mukaan. (Juholin 2001: 39–40.)

Raportointi on yhteisön tiedonvälityksen perusviestintää. Tarvittavia asioita voidaan raportoida henkilöille, jotka tarvitsevat kyseistä tietoa. Raportointi voi tapahtua myös vastuuhierarkian mukaisesti tavallisesti alaiselta esimiehelle. Raportointi antaa tiimin jäsenille kirjallista informaatiota, josta jokainen voi hyötyä. Tiimin ulkopuoliset organisaation jäsenet sekä yritysjohto saavat tiimin työstä selkeän ja järjestelmällisen kuvan kirjoitettujen dokumenttien perusteella. Raporttien päätavoite on välittää uutta kirjallista tietoa lukijalleen. (Kortetjärvi-Nurmi, Kuronen & Ollikainen 2002: 275–276, 278.)

3.3 Projektin käytännön toteutus

Projektisuunnitelman laatimisen ja hyväksymisen jälkeen projektin toteutus voi alkaa suunnitellun aikataulun mukaisesti (Virkki & Somermeri 1998: 63). Vaikka projektin suunnittelu on tärkeä projektin kannalta, niin se ei pelkästään riitä projektin onnistumiseen (Virkki & Somermeri 1998: 63; Litke & Kunow 2004: 88). On aivan mahdotonta suunnitella kaikkea etukäteen, sillä itse projekti sisältää paljon erilaisia asioita sekä projektin ulkopuolella voi tapahtua arvaamattomia muutoksia (Litke & Kunow 2004: 88).

Käytännön toteutuksen alussa projekti muuttuu suunniteltavasta projektistä käynnissä olevaksi sekä ohjausta vaativaksi käytännön työksi. Toteutusvaihe alkaa yleensä aloituskokouksella, jonka projektipäällikkö valmistelee. (Virkki & Somermeri 1998: 63.) Aloituskokouksen tarkoituksena on saada projekti reippaasti käyntiin. Lisäksi siellä halutaan luoda projektin jäsenten välille ryhmähenki sekä alkavalle työskentelylle yhteinen perusta. (Karlsson & Marttala 2001: 75–76.) Aloituskokouksen tavoitteena on kertoa kaikille projektiin osallistuville henkilöille, mikä työ on nyt käynnistymässä (Virkki & Somermeri 1998: 63).

Projektin toteutuksen aikana kannattaa jatkuvasti arvioida tavoitteiden saavuttamista. Myös työn tuloksellisuutta ja tehokkuutta on syytä seurata projektin edetessä. (Silfverberg 1996: 24.) Käytännön toteutuksessa tapahtuu luonnollisesti muutoksia, joita korjataan. Toteutusvaiheessa suoritetaan tarvittavat tehtävät sekä mitataan tuloksia, mikä vaatii jatkuvaa seuranta. (Salonen 2000: 63.)

3.3.1 Johtaminen

Johtaminen liittyy olennaisena osana projektin käytännön toteuttamiseen, ja se vaatii projektipäälliköltä kunnan sitoutumistaan projektiin. Johtamisella vaikutetaan tuloksiin ihmisten ja asioiden avulla (Artto ym. 2006: 313). Jalava ja Virtanen (2001: 26) kertovat, että projekti on melko vaativa johtamisympäristö. Johtaminen on eri osapuolten välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä vaikuttamista. Lisäksi johtaminen on taitoa ja tahtoa työskennellä tehokkaasti projektin tavoitteiden saavuttamiseksi ja saada muut projektin jäsenet mukaan työskentelyyn. Johtaminen on taitoa käyttää resursseja tehokkaasti hyväksi. (Jalava & Virtanen 2000: 21.) Virtasen (2000: 55) mukaan projektityössä johtajuus on parhaimmillaan sitä, että projektipäällikkö vaatii muilta hyvää suorituskykyä ja tuloksia, mutta myös itse antaa heille samaa vastineeksi.

Johtamistapa on olennainen asia projektissa, mutta yhtä ainoaa oikeaa tapaa johtaa ei kuitenkaan ole olemassa, sillä erilaisissa projekteissa tarvitaan erilaisia johtamistapoja. Projektipäällikön johtamistapa on tärkeä, koska sillä on suuri merkitys siihen, mitä johdettavista ihmisistä saadaan irti. Jos projektipäällikkö ei osaa johtaa projektiryhmää oikealla tavalla, niin ryhmän tulokset voivat olla huonoja, vaikka projektiryhmän henkilöt olisivat ammattitaitoisia. (Lind 2001: 62.)

Projektipäälliköllä on vastuu omasta projektiryhmästään, jota hän johtaa. Hänen on pidettävä heistä huolta, koska projektiryhmä on se joukko, joka mahdollistaa projektin onnistumisen. Projektipäällikön on kohdeltava jokaista ryhmän jäsentä yksilönä sekä otettava huomioon heidän erilaisuutensa. Projektipäällikön on huomioitava, että erilaisia ihmisiä pitää tukea ja motivoida eri tavoin, ja näin ollen hänen on tunnettava ryhmänsä jäse-

---

net. Jokaisella projektipäälliköllä on kuitenkin oma tapansa johtaa ryhmäänsä. (Kettunen 2003: 146–147.)

Projektipäällikön on huomioitava projektissa myös oman työnsä johtaminen. Projektipäällikön kannattaa itse hoitaa päivittäisten töiden ja rutiinien merkitseminen kalenteriin, jotta välttyään turhalta työltä. Hänellä on hyvä olla aikaa myös omien töiden tekemiseen, ja että kaikki aika ei mene palavereihin. Projektipäällikkö voi näin ollen käyttää ajan esimerkiksi sähköpostien purkamiseen, kokousten valmisteluun, projektiryhmän ihmisten tapaamisiin sekä raporttien kirjoittamiseen. (Kettunen 2003: 143–144.)

Projektipäällikkö osallistuu usein myös itse projektin tekemiseen johtamisen lisäksi. Hänen on oltava tarkkana, että kaikki tehtävät ja velvollisuudet tulee suoritettua. Projektipäälliköllä on oltava täsmällisyyttä ja kykyä hoitaa useita asioita yhtäaikaaisesti. Projektin johtaminen vaatii projektipäälliköltä valmiutta käyttää valtaa, jonka hän on saanut projektin läpiviemiseksi. (Kettunen 2003: 29, 144.)

3.3.2 Ohjaus ja seuranta

Ohjaus ja seuranta kuuluvat myös projektin käytännön toteutukseen. Projektin ohjauksella tarkoitetaan muutosprosessin johtamista. Projektityön puitteet on määritelty etukäteen projektisuunnitelmassa, ja ohjaus perustuu projektisuunnitelman käytön toteutumisen arvioinnissa. Projektisuunnitelmassa määritellyt tavoitteet pyritään saavuttamaan, mutta tavoitteet saattavat kuitenkin muuttua projektin edetessä. (Stenlund 1996: 18.) Projektin etenemistä on tarkasteltava tietyn väliajoin. Tällöin seurataan projektin tavoitteiden toteutumista sekä aikataulun pitävyyttä. Lisäksi ratkotaan syntyneitä ongelmia ja tarkistetaan projektisuunnitelmaa. (Lind 2001: 74.)

Suunnitelman muuttumistarvetta on hyvä arvioida, sillä mikään projekti ei mene täysin suunnitelmien mukaan. Jossain vaiheessa projektisuunnitelmaa on muutettava tai tehtävä merkittäviä muutoksia projektiin. Projektin ohjausta varten erilaisten asioiden ja tilastojen on oltava ajan tasalla sekä on tiedettävä, miten projekti etenee. Projektia on vaikea ohjata, jos näistä asioista ei olla selvillä (Lind 2001: 74–75.)

Projektin ohjaukseen liittyy eri tekijöitä, joita seurataan projektin kuluessa. Eri tekijöitä on mitattava, jotta voidaan verrata tuloksia ennalta laadittuihin odotuksiin ja tavoitteisiin. Aika, kustannukset, laajuus ja laatu ovat tärkeät projektin ohjaukseen liittyvät muuttujat. (Karlsson & Marttala 2001: 89.)

Ajan seurannassa mitataan projektin toteutuneen ajan käytön suhde suunnitelman aikatauluun. Kustannusten seurannassa puolestaan katso-

taan, onko pysytty laaditussa budjetissa. Projektin laajuuden seurannassa huomioidaan projektin aikana tulevat uudet vaatimukset tai joidenkin toimenpiteiden tekemättä jättäminen, joiden takia yleensä projekti myöhästyy ja kustannukset kasvavat. Laadun mittaaminen on vaikeampaa kuin edelliset, mutta sitä voidaan mitata työn määrällä, joka projektissa joudutaan tekemään uudelleen. Laadunseurantamenetelmiä ovat myös lukuisat dokumentaatioon tulevat muutokset, asiakkaiden valitukset, muutokset tuotteen rakenteeseen sekä työn tulosta testattaessa ilmenevät monet virheet. (Karlsson & Marttala 2001: 89.)

Projektin ohjauksessa on myös kyse ihmisistä. Siinä on tarkoitus mahdollistaa henkilöiden yhdessä työskentelyä ja hyödyntää ryhmän jäsenten vahvuuksia. Projektin on rakennuttava yksilön vastuun kantamiselle sekä viestinnälle. Lisäksi projektipäälliköille on annettava mahdollisuus kasvaa ja kehittyä. Ohjauksen kannalta projekti edellyttää myös yhteisten tavoitteiden ja arvostuksien hyväksymistä. (Karlsson & Marttala 2001: 90.)

3.3.3 Työskentely projektissa ja ryhmässä

Ryhmässä työskentely tulee esille projektin käytännön toteutuksessa. Pari- ja ryhmätyöskentely ovat yleisiä tapoja tehdä yhteistyötä erilaisissa organisaatiomuodoissa. Tämä johtuu siitä, kun yleensä useampi kuin yksi työntekijä työskentelee yhdessä. Yhteistyösuhteet ja kommunikaation tarve vaikuttavat organisoitumiseen ja ryhmätyöskentelyyn. Ryhmätyöskentelyssä työn vastuullisuus ja vaihtelevuus lisääntyvät sekä työntekijät pyrkivät tyydyttävämpään työhön ja oppimismahdollisuuksien lisäämiseen. (Vartiainen, Pirskanen, Palva & Simula 2000: 17, 24.)

Yleensä myös projektit toteutetaan ryhmässä projektiorganisaation koosta huolimatta. Olipa siis kyseessä pieni tai iso projektin organisaatio, se koostuu yhdestä tai useammasta ryhmästä. Ryhmän sisällä sekä siitä ulospäin toimiva yhteistyö on oleellinen projektitoiminnan onnistumiselle. (Jalava & Virtanen 2000: 51.)

Ryhmässä työskentely liittyy ihmisiä yhteen, joilla on erilaisia taitoja ja tietoja, joita he voivat keskenään hyödyntää. Lisäksi se lisää mielipiteiden vertailua, vaihtelua ja vastakkainasettelua, kun taas henkilön yksin tehdessään töitä, ei hän voi vaihtaa mielipiteitensä toisen kanssa. Ryhmän jäsenet pystyvät yleensä tuottamaan parempia ideoita ja kritiikkiä kuin yksi henkilö, silloin kun he keskustelevat ja väittelevät keskenään. (Jalava & Virtanen 2000: 51.) Voi olla, että Jalava ja Virtanen tarkoittavat normaalia rakentavaa väittelyä, josta voidaan saada hyviä uusia näkökulmia projektin toimintaan.

Ryhmätyöskentelyllä on myös omat haittapuolensa, sillä ihmisten on vaikeampi ymmärtää toisia kuin itseään. Tämä voi haitata projektin ongelmanratkaisukykyä ja hidastaa toimintaa. Lisäksi ideoiden esittäminen

---

vapaasti ja spontaanisti toisille voi olla hankalaa sanojen ja ilmaisutapojen puutteellisuudesta johtuen. (Jalava & Virtanen 2000: 52.)

3.4 Projektin päättäminen

Projektin päättäminen on viimeinen vaihe projektissa. Projektin päättäminen on suunniteltu jo valmiiksi projektisuunnitelmassa (Rissanen 2002: 171). Näin ollen projektilla on selkeä alkamis- ja päättymisajankohta (Ruuska 2007: 265). Kaikissa projekteissa suunniteltu ajankohta ei kuitenkaan pidä paikkansa esiin tulleiden ongelmien takia (Rissanen 2002: 171). Projekti päättyy vasta sitten, kun kaikki projektisuunnitelman tehtävät on suoritettu sekä tilaaja on hyväksynyt projektin lopputuloksen (Ruuska 2007: 265).

Projekti ei lopu itsestään, vaan se on päätettävä määrätietoisesti (Anttonen 2003: 227). Siten myös projektin päättäminen on tärkeä vaihe projektissa, ja se on tehtävä oikein. Jokaisesta projektista jää uutta opittavaa, jota kannattaa hyödyntää tulevaisuudessa. (Lind 2001: 94.) Projektin aikana opitaan muun muassa erilaisia työtapoja sekä asiasisältöä ja laatua parantavia menettelyjä (Anttonen 2003: 227).

Projektin päätyttyä on tehtävä projektin johtopäätökset sekä jatkotoimenpide-ehdotukset. (Lind 2001: 94.) Projektista on laadittava loppuraportti sekä on arvioitava projektin onnistumista. Lisäksi projektin tulokset on luovutettava tilaajalle, joka hyväksyy ne. (Karlsson & Marttala 2001: 98–99.)

Projektin päättäminen ei ole vain loppuraportin kirjoittamista työn tilaajalle, vaan sen on päätyttävä myös päätöksenteon tasolla sekä henkisesti. (Kettunen 2003: 169). Projektin virallinen lopettaminen kuuluu ohjausryhmälle, jonka projektipäällikkö kutsuu koolle (Kettunen 2003: 169; Ruuska 2007: 265). Ohjausryhmän tehtävänä on vaatia projektin täydentämistä tai hyväksyä tulokset (Kettunen 2003: 169). Tulosten hyväksymisen jälkeen ryhmän tehtävänä on päättää projekti sekä purkaa projektiorganisaatio (Ruuska 2007: 265).

3.4.1 Tulosten arviointi ja hyödyntäminen

Projektin päätyttyä on syytä selvittää, mitkä asiat onnistuivat ja mitkä epäonnistuivat. Saatujen tietojen avulla voidaan kehittää menetelmiä ja toimintaa sekä parantaa tulevien projektien onnistumismahdollisuuksia ja työn tuottavuutta. (Jalava & Virtanen 1997: 141–142.) Arvioinnin tarkoituksena on saada hyödynnettyä saatuja kokemuksia (Karlsson & Marttala 2001: 98).

Loppuarvioinnissa tarkastellaan koko projektia, ja sen tavoitteiden saavuttamista (Litke & Kunow 2004: 119). Projektilla voi olla laadullisia ja sisällöllisiä sekä toteutuksellisia tavoitteita. Taloudelliset ja ajalliset tavoitteet kuuluvat myös projektiin. Tavoitteet saattavat olla kuitenkin keskenään ristiriidassa, ja niiden tärkeysjärjestys voi vaihdella tarkastelijasta riippuen. Kuitenkin yleisesti onnistuneessa projektissa saavutetaan tavoitteet suunnitellun aikataulun mukaisesti sovitulla kustannuksilla. (Ruuska 2007: 274.)

Tarkoituksena ei ole kuitenkaan seurata vain projektin lopputulosta, vaan projektin koko kulku on huomioitava arvioinnissa (Litke & Kunow 2004: 119). Projektin lopputulos on tietenkin todella tärkeä, mutta ohjausprosessin onnistuminen vaikuttaa myös sisällölliseen laatuun. Jos projektin ohjaus on ollut huono ja aikataulut ovat venyneet, niin se ei lisää projektin lopputuloksen laatua. (Ruuska 2007: 276.)

Projektin onnistumisen arviointi voi olla osittain myös mielipidekysymys, koska eri ihmiset voivat ajatella eri lailla laatuun ja sisältöön liittyvien onnistumisten edellytyksiä. Näitä tekijöitä on vaikeampi mitata onnistuneeksi kuin numeerisia tekijöitä kuten aikaa ja rahaa. Laadulliset ja sisällölliset tavoitteet kannattaa sopia ja suunnitella etukäteen, jotta voidaan paremmin verrata niiden onnistumista. (Ruuska 2007: 277.)

Projektin epäonnistumisessa projektiin kohdistetut odotukset eivät ole täyttyneet. Yleensä projektin epäonnistuminen johtuu monesta eri tekijästä. Henkilöiden erilaiset odotukset projektin suhteen johtavat siihen, että sama lopputulos voidaan kokea tilanteen mukaan sekä onnistuneeksi että epäonnistuneeksi. Näin ollen projekti voi jollakin osa-alueella onnistua ja puolestaan toisella alueella epäonnistua. (Ruuska 2007: 279, 283.)

3.4.2 Loppuraportti

Loppuraportti on projektin lopettamisdokumentti, joka on mittari projektin päättymiselle. Loppuraportti sisältää tiedon projektista ja sen etenemisestä. Loppuraportissa tieto ja kokemus siirtyvät eteenpäin, ja niitä voidaan tulevaisuudessa hyödyntää muissa projekteissa. (Salonen 2000: 73.)

Loppuraportissa tulee olla selkeä arviointi, kuinka hyvin tavoitteet saavutettiin. Jos joitain tavoitteita ei saavutettu, niin loppuraporttiin on kirjattava sen syyt. Loppuraportin rakenteen on oltava selkeä ja analyttinen ja sisällön pitää olla luotettava ja hyvin perusteltu. Projektin näkökulman on oltava tulevaisuuteen suuntautunut sekä tulokset on hyvä esittää havainnollisesti ja tiiviisti. (Rissanen 2002: 172–173.)

Loppuraportissa verrataan projektille asetettuja tavoitteita, todellisia tapahtumia sekä valmista lopputuotetta. Raportin tekemisen voi aloittaa projektin lyhyellä kuvauksella ja toimeksiannolla. Tämän jälkeen on hy-

vä kertoa projektin onnistumisesta ja arvioida sitä. Projektin onnistumisesta kannattaa kertoa sisällöllisen, ajallisen ja taloudellisen näkökulman mukaisesti. Loppuraportissa on syytä olla myös projektityöstä saadut kokemukset sekä mahdolliset toimenpide- ja parannusehdotukset. (Ruuska 1999: 182–183.)

Projektipäällikön kannalta loppuraportin laatiminen on oleellinen asia, sillä siinä hän voi viedä henkisesti kokonaan päätökseen projektin ja siirtyä uusiin tehtäviin. Loppuraporttiin kirjataan projektin tärkeät tapahtumat, ja projektipäällikkö voi huomata, kuinka itse on kehittynyt projektin aikana. Loppuraportista voi todeta myös, kuinka projektiorganisaatio tai yritys on kehittynyt projektin kuluessa. (Salonen 2000: 73.)

4 Jumalan kämmenellä -projekti Hervannan seurakunnalle

”Jumalan kämmenellä ei pelkää lintunen. Jumalan kämmenellä ei pelkää ihminen. Kaikille tilaa riittää, kaikille paikkoja on. Jumalan kämmenellä ei kukaan ole turvaton. Jumala meitä kutsuu nyt suojaan turvaisaan. Jumala meitä kutsuu ja kantaa voimallaan. Milloinkaan ei hän hylkää, lastensa kanssa hän on. Jumalan kämmenellä ei kukaan ole turvaton.” (Halonen 1968 & 1984.)

Halosen kauniilla laululla alkaa lasten Jumalan kämmenellä -illat. Lasten edessä laulaessani ja nähdessäni heidän iloiset kasvot unohdan, että olen todella surkea laulamaan. Mukana on monta kaunista ja erilaista Jumalan luomaa ääntä, joista koostuu ihana kokonaisuus Jumalan kämmenellä -iltojen alkamiseen. Tämä on osa Jumalan kämmenellä -projektia Hervannan seurakunnalle, mikä on taivaan Isän johdattamaa työtä.

Tutkimuksen empiirisessä osassa käytännössä vien läpi Jumalan kämmenellä -projektia sekä kuvaan kyseisen projektin tapahtumia. Hyödynnän opinnäytetyössäni päiväkirjamenetelmää ja havainnointia. Jumalan kämmenellä -projektin aikana tehdyt muistiinpanoni ja päivittäisten tapahtumien kirjaaminen ovat tutkimuksen empiirisen osion pohjana. Lisäksi kyseisen projektin aikana tehdyt havainnoinnit ja erilaiset raportit ovat hyödyksi empiriaa raportoitaessa. Päiväkirjan käyttäminen projektin aikana antaa tutkimuksen empiriaan luotettavuutta, koska tiedot ovat jo aikaisemmin kirjattu ylös.

Empiirisessä osassa olevat Raamatun kohdat ja kristilliset lähteet tukevat ja selventävät Jumalan kämmenellä -projektin tavoitteita kristillisestä kasvatuksesta. Kyseisen projektin arvot pohjautuvat Jumalan Sanaan, Raamattuun.

4.1 Hervannan seurakunta

Hervannan seurakunta perustettiin vuonna 1980. Hervanta oli nopeasti kasvava uusi lähiö, joka irtaantui Messukylän seurakunnasta omaksi seurakunnaksi. Reima ja Raili Pietilän suunnittelema kirkko valmistui kuitenkin jo vuonna 1979. He olivat suunnitelleet kirkon ja vapaa-aikakeskuksen samaan rakennukseen. (Tampereen seurakunnat 2008.) Kirkon ja vapaa-aikakeskuksen tilat ovat kuitenkin erilliset.

Hervannan seurakunnan kirkkoherra Urho Koski oli toimessaan seurakunnan perustamisesta vuodesta 1980 vuoteen 2007 asti, jonka jälkeen hän siirtyi pyhäkoulutyöhön mukaan. Juhani Räsänen valittiin vuonna 2007 Hervannan seurakunnan toiseksi kirkkoherraksi. Pyhäkoulutyöstä vastaava pappi on Sinikka Kukulj. Hervannan seurakunnassa on useita

pappeja, diakoneja sekä lapsi- ja nuorisotyöntekijöitä. Lisäksi toiminnassa on mukana useita vapaaehtoistyöntekijöitä.

Hervannan seurakunnan niin kuin myös muidenkin Tampereen evankelis-luterilaisten seurakuntien tehtävänä on kirkon tunnustuksen mukaisesti julistaa Jumalan Sanaa. Seurakunnan tehtävänä on myös jakaa sakramenteja sekä levittää kristillistä sanomaa eteenpäin. Lisäksi lähimmäisen rakkauden toteuttaminen kuuluu oleellisena osana seurakunnan tehtäviin. (Tampereen seurakunnat 2008.)

Seurakuntien lapsityön tarkoituksena on tukea koteja ja vanhempia lasten kasvatuksessa. Tärkeintä lapsityössä on antaa lapsille mahdollisuus kuulla rakastavasta taivaan Isästä. (Tampereen seurakunnat 2008.) Lapsen on hyvä saada oppia jo pienenä turvautumaan taivaan Isään (Tampereen seurakunnat 2008). Lapsityön tarkoitus on yhtenevä Jumalan kämmenellä -projektin tavoitteiden kanssa lapsille suunnatusta kristillisestä kasvatuksesta.

Seurakuntien lapsityössä korostetaan lapsuuden merkitystä ja lapsen aivnutkertaisuutta, sillä jokainen lapsi on suuri rikkaus. Tampereen seurakunnat uskovat, että kristillinen arvomaailma tarjoaa lapselle parhaan mahdollisen kasvualustan. (Tampereen seurakunnat 2008.) Jumalan kämmenellä -projektin tavoite perustui Tampereen seurakuntien ajatukseen, että kristillinen perusta luo lapsille turvaa, koska siinä lapset saavat turvautua taivaan Isään ja Jeesukseen sekä he saavat tarvitsemaansa rakkautta.

Jeesus sanoi: ”Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta.” (Markuksen evankeliumi 10:14.)

4.2 Projektin tausta ja rajaukset

Jumalan kämmenellä -projekti sai alkunsa siitä, kun Hervannan seurakunnan pyhäkoulussa kävi vähän lapsia. Keväällä 2007 pyhäkouluopettajat Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala miettivät, kuinka Hervannan seurakunnan toimintaan saataisiin mukaan lisää lapsia. Heidän mielestään oli todella tärkeää, että lapset saavat tietää taivaan Isästä ja Hänen suuresta rakkaudestaan. Lisäksi he olivat sitä mieltä, että jokaisella lapsella on oikeus kuulla Jeesuksesta ja oppia tuntemaan hänet. Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala halusivat antaa tämän mahdollisuuden myös muille kuin omille lapsilleen.

Hervannan seurakunnan pyhäkoulussa kävi vain noin 1–6 lasta, joka oli todella vähän verrattuna Hervannassa asuvien lasten määrään. Kirsi Juntunen ja Päivi Ojalan pitämässä pyhäkoulussa kävi syksyllä 2007 heidän omien lastensa lisäksi yleensä vain yhdestä perheestä kaksi lasta. Aikai-

semmin siellä kävi myös parista muusta perheestä lapsia. Joskus he olivat pyhäkoulussa keskenään vain omien lastensa kanssa. Tämä lasten vähäinen määrä oli huolestuttavaa, jolle piti ehdottomasti tehdä jotain. Heidän huolensa lapsista ja lasten kristillisestä kasvatuksesta laitto Jumalan kämmenellä -projektin käyntiin.

Pyhäkouluopettajat Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala miettivät, minkälaista toimintaa seurakuntaan pitäisi järjestää, jotta lapsiperheet tulisivat sinne. He halusivat järjestää aivan uutta toimintaa lapsiperheille, jonne kaikki olisivat tervetulleita juuri sellaisena kuin he ovat. Tapahtumassa olisi ennen kaikkea kristillistä opetusta, mutta myös lapsille suunnattua kivaa toimintaa. Tapahtuma saikin nimeksi ”Jumalan kämmenellä -illat”, josta projektin nimi tulee myös.

Jumalan kämmenellä -projektiin ei tehty mitään erillisiä taustaselvityksiä, vaan siinä ryhdyttiin heti itse työhön. Kaikki meni niin sujuvasti omalla painollaan eteenpäin, että ei edes tullut ajatelleeksi mitään erillisiä selvityksiä. Rissasen (2002: 40, 42) mukaan hyvää projektia ei voi saada aikaan, jos ei ole tehty kunnan taustaselvityksiä. Jumalan kämmenellä -projekti oli kuitenkin melko pienimuotoinen projekti, johon ei ollut välttämätöntä tehdä taustaselvityksiä. Kirsi Juntunen toimi projektipäällikkönä, ja hänen kokemattomuus saattoi olla myös osa syynä taustaselvitysten puuttumiseen.

Projekti keskittyi Jumalan kämmenellä -iltoihin, johon liittyi kysely, iltojen suunnittelu, mainoskampanja sekä iltojen toteutus. Lisäksi projektiin liittyi seuranta, kuinka paljon lapsia ja heidän vanhempiaan kävi Jumalan kämmenellä -illoissa syksyn 2007 aikana. Projektiin ei kuulunut enää vuoden 2008 seuranta, kuinka paljon perheitä tuli mukaan iltoihin.

Projektista rajattiin pois muut Hervannan seurakunnan lastentapahtumat, kuten pyhäkoulu, kerhot, vauva- ja vaunujengi, musiikkileikkikoulu, leirit sekä lasten pihatapahtumat. Jumalan kämmenellä -iltojen vaikutusta muihin lastentapahtumiin ei seurattu lainkaan.

Lisäksi projektin kohderyhmän ulkopuolelle jätettiin Hervannan perhepäivähoitajat, joihin ei kohdistettu kyselyä eikä mainoskampanjaa. Alakoulut, päiväkodit sekä seurakunnan kerhot olivat projektin kyselyn ja mainoskampanjan kohderyhmänä. Projektin alussa kohderyhmään kuuluivat 3–13-vuotiaat lapset, joille kysely suunnattiin. Näin ollen alle 3-vuotiaat ja yli 13-vuotiaat rajattiin pois.

4.3 Projektin tavoitteet

Karlssonin ja Marttalan (2001: 63) näkemys on yhtenevä Jumalan kämmenellä -projektin kanssa siitä, että tavoitteista tulisi ilmetä, mitä projektilla on tarkoitus saada aikaan. Jumalan kämmenellä -projektin tavoitteet

na oli järjestää uusi lastentapahtuma ja saada Hervannan seurakunnan toimintaan mukaan lisää lapsia ja heidän vanhempiaan, joille voidaan kertoa taivaan Isästä ja kristinuskon perusasioista. Projektin tavoitteena oli antaa lapsille mahdollisuus tuntea taivaan Isä sekä antaa heille mahdollisuus uskoa ja luottaa Häneen. Kuka pitää lasten puolia, jos me aikuiset emme pidä? Heikkilä (2005: 127) toteaa myös, että kyllä aikuiset omista eduistaan pitävät huolen, mutta kuka toimii pikkulapsen äänitorvena. Pyhäkouluopettajilla oli mahdollisuus kertoa taivaan Isästä, ja he halusivat käyttää sen taidon lasten hyväksi.

Jumalan kämmenellä -projektin tavoitteiden määrittelyssä oli sekä laadullisia että määrällisiä mittareita, mikä on myös Rissasen (2002: 45–46) tutkimuksen mukaan hyvä käytäntö. Laadullisena tavoitteena oli erityisesti Hervannan seurakunnan lastentapahtumien parantaminen, sillä eri henkilöillä voi olla erilainen mielipide, ovatko lastentapahtumat parempia kuin ennen. Laadullisena tavoitteena oli saada mielenkiintoiset Jumalan kämmenellä -illat. Laadullisen tavoitteen toteutuminen voi olla vaikeasti määriteltävissä, kuten myös Rissanen (2002: 45–46) kertoo teoksessaan. Lasten määrän mittaaminen puolestaan oli selvästi määrällinen tavoite, koska heidät pystyi laskemaan tarkasti.

Projektissa oli useampia välitavoitteita, joista koostui projektin kokonaisuus. Projektin välitavoitteiden määrällisenä mittarina puolestaan oli, kuinka paljon saadaan lapsiperheiltä vastauksia tekemäämme kyselyyn Hervannan seurakunnan lastentapahtumista. Siitä voidaan laskea tarkka vastausten määrä, josta on helppo arvioida tavoitteen toteutuminen. Kyselyyn liittyen oli myös laadullisia välitavoitteita, sillä on vaikeampi arvioida onko kysely selkeä, lyhyt ja ytimekäs sekä jaksavatko vanhemmat vastata siihen.

Välitavoitteena oli saada lupa Hervannan alakoulujen rehtoreilta, tarhojen johtajilta ja kerhojen vetäjiltä sekä Tampereen kaupungin hyvinvointiyksiköltä kyselyn jakamiseen alakouluihin, tarhoihin ja kerhoihin. Projektin välitavoitteena oli lisäksi, että kyselyt saadaan jaettua ja vastaukset haettua mahdollisimman tehokkaasti, ettei siihen kulu turhaa aikaa. Nämä välitavoitteet olivat määrällisiä, koska ne olivat helposti mitattavissa.

Projektin laadullisena välitavoitteena oli analysoida saatuja vastauksia mahdollisimman oikeopillisesti ja tilastotieteellisesti oikein sekä suunnitella saatujen vastausten pohjalta Jumalan kämmenellä -illat. Tarkoituksena oli saada illoista houkuttelevat ja lapsia kiinnostavat, jonne lapsiperheet haluavat tulla.

Vapaaehtoistyöntekijöiden hankkiminen oli tärkeä Jumalan kämmenellä -projektin välitavoite. Tämän tavoitteen saavuttaminen onnistui määrällisellä mittarilla, koska vapaaehtoisten määrän pystyi laskemaan tarkasti. Laajan ja kiinnostusta herättävän mainoskampanjan tekeminen oli myös projektin välitavoitteena. Siinä oli sekä määrällinen että laadullinen ta-

---

voite, sillä mainoskampanjan laajuutta voitiin mitata määrällisesti, mutta sen kiinnostusta herättävä vaikutus oli vaikeammin mitattavissa.

4.4 Projektin riskit

Jumalan kämmenellä -projektin riskejä ei analysoitu ennen projektin alkua. Tämä projekti lähti liikkeelle nopeaa tahtia, joten siinä ei edes tullut mieleen mahdollisten riskien etsiminen. Kettunen (2003: 68) on kuitenkin sitä mieltä, että riskianalyysi kannattaa tehdä ennen projektin alkua. Vaikka Jumalan kämmenellä -projektissa ei näin tehty, projekti onnistui hyvin. Projektissa olisi kuitenkin voinut olla vähemmän ongelmia, jos riskianalyysi olisi tehty, sillä mahdolliset tulevat riskit olisivat olleet tiedossa. Projektipäällikön kokemattomuus tässäkin asiassa tuli esille.

Virtanen (2000: 141) kertoo, että riskien hallinta kannattaa toteuttaa huolellisesti projektissa. Jumalan kämmenellä -projektissa riskien hallintaa toteutettiin siten, että ongelmien tullessa vastaan niihin reagoitiin sillä hetkellä mahdollisuuksien mukaan. Näin ollen projektissa ei ollut etukäteen suunniteltua riskeihin varautumista. Tämä ei luultavasti ole paras mahdollinen tapa riskien hallintaan. Tällaista tapaa voi harkitusti käyttää pienemmässä projektissa, mutta isojen projektien riskien hallintaan tarvitaan järjestelmällistä suunnittelua ja riskien välttämistä.

Jumalan kämmenellä -projekti sisälsi erilaisia riskejä. Vartiainen, Ruuskan ja Kasvin (2003: 30–31)⁹ luettelemat riskit ilmenivät osittain myös Jumalan kämmenellä -projektissa. Projektissa oli riittämättömät resurssit vapaaehtoistyöntekijöiden osalta, sillä Jumalan kämmenellä -iltoihin olisi tarvittu enemmän vapaaehtoisia auttamaan käytännön asioissa. Lisäksi kommunikointikatkokset olivat projektin riskejä, sillä ihmiset saattoivat ymmärtää saman asian eri tavalla. Projektissa esiintyi myös pieni konflikti projektipäällikön ja toisen vastuuhenkilön välillä johtuen vastuun vaihdosta sekä siitä, kun asiat oli ymmärretty eri tavalla. Konflikti saatiin kuitenkin selvitettyä. (Vartiainen ym. 2003: 30–31.)⁹

Jumalan kämmenellä -projektin riskinä oli myös projektipäällikön kokemattomuus, sillä hän ei aikaisemmin ole ollut projektipäällikkönä eikä myöskään missään projektissa mukana. Riskien arvioinnin puuttuminen oli yksi projektin riskeistä, koska niitä ei oltu etukäteen analysoitu. (Vartiainen 2003: 30–31.)⁹ Erilaisia riskejä olisi voinut paremmin välttää, jos niitä olisi arvioitu etukäteen.

Projektissa esiintyi myös muita riskejä ja ongelmia, joita ei mainittu Vartiainen ym. (2003: 30–31)⁹ teoksessa. Kyselyn tekeminen Hervannan ala-

---

⁹ Alkuperäiset lähteet:

Posner, P.Z. 1987. What it takes to be a good project manager. *Project Management Journal* 18, 1, 51-54.

12Black, K. 1996. Causes of project failure: a survey of professional engineers. *PM Network* 10, 11, 21-24.

kouluihin, tarhoihin ja kerhoihin sisälsi riskejä. Ensinnäkin Tampereen kaupungin hyvinvointiyksiköltä piti saada tutkimuslupa kyselyn tekemiseen tarhoihin sekä alakoulujen rehtoreilta, päiväkotien johtajilta ja kerhojen ohjaajilta piti saada lupa kyselyn tekemiseen. Riskinä oli lisäksi, että saadaanko kyselyt tehtyä suunnitellun aikataulun mukaan, ja että saadaanko tarpeeksi vastauksia analysointia varten. Vastausten analysointiin liittyi omat riskinsä, että osataanko ne analysoida oikein ja eiväthän tulokset anna vääristynyttä kuvaa.

Lastentapahtuman suunnittelussa oli myös riskejä. Lastentapahtuman nimen keksiminen oli hiukan ongelmallista, sillä eri henkilöillä oli erilainen mielipide tapahtuman nimeksi. Nimen tarkoituksena oli antaa lapsille ja heidän vanhemmilleen sellainen kuva, että he ovat tervetulleita uuteen kristilliseen lasten tapahtumaan juuri sellaisena kuin he ovat. ”Jumalan kämmenellä -illat” antavat tapahtumasta tarkoituksenmukaisen kuvan.

Jumalan kämmenellä -iltojen suunnittelun riskeinä oli, että saadaanko suunniteltua lapsia kiinnostavat illat, ja että toimivatko illat käytännössä. Suunnitteluun liittyen projektipäällikön useat yhteydenotot muihin projektiryhmän jäseniin saattoivat olla riskinä, koska liiallinen viestintä voi ärsyttää toisia. Mainoskampanjan tekemiseen liittyi omat riskinsä, kuten osataanko mainoskampanja tehdä oikein, sekä tavoitetaanko sillä kohderyhmä. Mainoskampanjan riskinä oli lisäksi, että ajankohta olisi väärä sekä mainokset eivät kiinnostaisi lapsiperheitä.

Jumalan kämmenellä -iltojen toteutuksen riskinä oli erityisesti se, että onko illoissa tarpeeksi mukana vastuuhenkilöitä, seurakunnan työntekijöitä sekä vapaaehtoisia. Lisäksi riskinä oli, että tarvittavat materiaalit puuttuisivat, tiloja ei saataisi käyttöön sekä illan tapahtumarunko ei olisi toimiva ja käytännöllinen. Projektin riskinä oli myös, että lapset tai heidän vanhempansa eivät pitäisikään illoista eivätkä näin ollen saisi kuulla taivaan Isästä ja Hänen suuresta rakkaudestaan.

4.5 Projektin edut

Jumalan kämmenellä -projektista oli paljon etua monelle eri taholle. Risasen (2002: 24) näkemys projektin eduista on yhtenevä Jumalan kämmenellä -projektin kanssa siinä, että projekti tavoittelee aina jotain uutta tai mielenkiintoista. Salosen (2000: 83) mukaan projektitoiminta on erinomainen oppimistapa, joka tuli ilmi myös Jumalan kämmenellä -projektissa. Lisäksi yhdyn Salosen (2000: 83) näkemykseen siitä, että projektissa voi kehittää itseään tehokkaasti. Projektipäällikkö oppi ja kehittyi Jumalan kämmenellä -projektin aikana.

Tässä projektissa oli nähtävissä Ruuskan (2007: 27, 63) kanssa yhteneviä mielipiteitä, sillä Jumalan kämmenellä -projektissa voitiin käyttää delegoivaa työskentelytapaa, jossa vastuuta jaettiin asiantuntemuksen mu-

kaan. Seurakunnan työntekijät pitivät illoissa hartauden, kun puolestaan vapaaehtoistyöntekijät hoitivat iltapalan ja vastuuhenkilöt pitivät huolen illan tapahtumien kulusta. Lisäksi Ruuskan (2007: 27, 63) näkemyksen mukaan voimavarat pystytään keskittämään tärkeimpiin tehtäviin tavoitteiden mukaisesti. Tämä tuli ilmi myös Jumalan kämmenellä -projektissa, koska kukin toimi oman osaamisensa mukaan.

Tässä luvussa projektin eduista kerrotaan vain yhtäläisyyksiä teorian kanssa. Jumalan kämmenellä -projektin edut ja hyödyt olivat moninaisia, joihin syvennyttään tarkemmin luvussa ”5.4 Projektin päättäminen ja onnistuminen”.

5 Jumalan kämmenellä -projektin vaiheet

Jumalan kämmenellä -projekti sisälsi selkeästi projektille tunnusomaiset vaiheet. Virtasen (2000: 73) ja Ruuskan (2007: 23) lähdeoteoksissa elinkaaren nimitykset olivat hiukan erilaisia. Tämän projektin vaiheet on jaettu projektin käynnistämiseen, suunnitteluun, käytännön toteutukseen sekä päättämiseen. Tämä jaottelu eroaa hiukan sekä Virtasen (2000: 73) että Ruuskan (2007: 23) näkemyksistä, mutta peruseriaate on sama kuin heillä.

Jumalan kämmenellä -projektin vaiheet etenivät hyvin vaihe vaiheelta eteenpäin projektisopimuksen laatimisesta loppuraportin kirjoittamiseen. Jumalan kämmenellä -projekti alkoi 16.2.2007 yhteisestä puhelinkeskustelusta pyhäkouluopettajien Kirsi Juntusen ja Päivi Ojalan välillä. Vuoden kestävä projekti päättyi 4.2.2008, kun projektin loppuraportti tuli valmiiksi.

Jumalan kämmenellä -projektin eri vaiheisiin liittyy paljon asiaa, mutta tutkimuksessa keskitytään syvemmin projektin käytännön toteutukseen sekä päättämiseen, sillä niissä osioissa on projektin kannalta oleellisemat asiat. Tässä käydään läpi myös projektin käynnistämiseen sekä suunnitteluun liittyviä asioita. Itse projektissakaan näihin vaiheisiin ei käytetty paljoa aikaa, joten tutkimuksessa niistä kerrotaan suppeammin unohtamatta kuitenkin oleellisia asioita.

5.1 Projektin käynnistäminen

Jumalan kämmenellä -projekti lähti käyntiin reippaalla tahdilla, mikä on myös Pelinin (2004: 76) näkemyksen mukaan hyvä tapa projektin käynnistämiseen. 16.2.2007 Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala keskustelivat yhdessä siitä, että Hervannan seurakuntaan pitäisi saada lapsille uutta toimintaa, jossa he haluaisivat käydä. Siitä projekti sai hyvän alun käynnistymiselle. 21.2.2007 Kirsi Juntunen piti aloituspalaverin Tampereen ammattikorkeakoulun projektia ohjaavan opettajan Markku Lammen kanssa, että Kirsi Juntunen suorittaa projektin osana opintojaan. 5.3.2007 he laativat projektisopimuksen Jumalan kämmenellä -projektista. Tarkemmat tiedot sopimuksesta löytyvät liitteestä 1 ”Projektikuvauslomake”.

Kettunen (2003: 34) toteaa, että jokaisessa projektissa on oltava asiakas, mikä osoittautui todeksi myös Jumalan kämmenellä -projektissa. Projektipäällikkönä toiminut Kirsi Juntunen sai Hervannan seurakunnan silloiselta kirkkoherralta Urho Koskelta luvan projektin tekemiseen Hervannan seurakunnalle. Näin ollen myös kirkkoherra hyväksyi projektipäällikön ja projektiohjaajan tekemän projektisopimuksen.

Hervannan seurakunnan pyhäkoulutyöstä vastaava pappi Sinikka Kukulj antoi myös tukensa kyseiselle projektille. Tämä projekti oli seurakunnan pyhäkoulutoiminnan alaista työtä, joten hänen tukensa oli merkittävä. Projektin nopea käynnistyminen ja seurakunnan antama tuki mahdollistivat projektin jatkamisen eteenpäin.

5.2 Projektin suunnittelu

Projektia päästiin suunnittelemaan sen käynnistämisen jälkeen. Mäkelän ja Stenlundin (1995: 160) näkemys projektisuunnitelmasta on yhtenevä Jumalan kämmenellä -projektin kanssa, että siinä luodaan perusta projektin aikaiselle johtamistyölle. Tässä projektissa suunnittelusta oli apua projektin vetämiseen. Jumalan kämmenellä -projektissa ei tarvinnut ahdistua suunnittelun takia, kun puolestaan Lind (2001: 23–24) pitää sitä hyvänä merkinä projektia suunniteltaessa. Siinä olen kuitenkin samaa mieltä Lindin (2001: 23) kanssa, että luovuus on hyödyksi suunnittelussa. Tässä projektissa parhaat ideat tulivat luovista näkökulmista.

Projektipäälliköllä oli suurin vastuu Jumalan kämmenellä -projektista, ja myös hän laati projektisuunnitelman. Kuten Virkki ja Somermeri (1998: 33) toteavat niin suunnitelman tekijän kannattaa olla sama henkilö, joka vastaa projektin läpiviennistä. Jumalan kämmenellä -projektissa nähtiin tämä hyöty, sillä projektipäällikkö oli parhaiten sisällä projektin eri vaiheista ja tulevista tapahtumista. Hän tiesi, mitä oli suunniteltu, ja hän oli sitoutunut projektiin. Näin ollen suunnitellut tulokset pystyttiin saavuttamaan paremmin, kun niiden suunnittelija myös veti projektia eteenpäin. Myös projektiryhmä oli mukana suunnitteluprosessissa, ja heidän panoksensa oli suuri projektin etenemisen kannalta.

Jumalan kämmenellä -projektissa suunnittelutyö keskittyi enemmän kuitenkin ajatukselliseen suunnittelutyöhön eikä niinkään kirjoitettuun materiaaliin. Suunnitteluprosessi oli jatkuvaa ajatustyötä projektiin liittyvissä asioissa, jotka muovautuivat projektin edetessä. 12.4.2007 projektista laadittiin kirjallinen projektisuunnitelma, jonka runko oli saman kaavan mukainen kuin Karlssonilla ja Marttalalla (2001: 61) sekä Kettusella (2003: 88). Jumalan kämmenellä -projektisuunnitelmassa oli johdanto ja organisaation rakenne. Lisäksi siihen sisältyi toteutussuunnitelma, budjetti sekä ohjaus ja raportointi. Lopuksi oli vielä arviointi projektin onnistumisesta.

Johdanto

Projektisuunnitelman johdannossa käytiin läpi projektin tausta ja tarve sekä tavoitteet ja rajaukset. Lisäksi siellä mainittiin, että muihin projekteihin ei ole yhtymäkohtia. Projektin taustasta ja rajauksista sekä tavoitteista kerrottiin jo luvuissa ”4.2 Projektin tausta ja rajaukset” ja ”4.3 Projektin tavoitteet”, joten niitä ei käydä tarkemmin läpi tässä luvussa.

Projektiorganisaatio

Projektisuunnitelmaan laadittiin projektiorganisaation rakenne. Siinä oli nimettynä projektiryhmän ja projektin ohjausryhmän jäsenet sekä projektipäällikkö. Lisäksi muita projektiin liittyviä henkilöitä mainittiin projektisuunnitelmassa. Projektisuunnitelmasta puuttui kuitenkin osa mukana olleista henkilöistä, jotka osallistuivat projektin toimintaan.

Projektipäällikkönä toimi Hervannan seurakunnan pyhäkouluopettaja ja Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelija Kirsi Juntunen. Projektiryhmä koostui projektipäälliköstä sekä silloisesta kirkkoherrasta Urho Koskesta ja pyhäkoulutyöstä vastaavasta papista Sinikka Kukuljista. Lisäksi projektiryhmään kuuluivat Hervannan seurakunnan pyhäkouluopettajat Päivi Ojala ja Kirsi Pesonen, joka toimi myös pyhäkoulusihteerinä. Osa Hervannan seurakunnan henkilökunnasta toimi satunnaisina avustajina.

Projektiryhmään kuuluivat myös Jumalan kämmenellä -illoissa olevat seurakunnan työntekijät sekä vapaaehtoiset. Heitä ei oltu mainittu projektisuunnitelmassa, mutta heidän vastuunsa projektityön tekemisessä oli merkittävä. Ohjausryhmän jäseninä olivat projektipäällikkö, seurakunnan yhteyshenkilöt Urho Koski ja Sinikka Kukulj sekä Tampereen ammattikorkeakoulun projektia ohjaava opettaja Markku Lampi.

Muut henkilöt eivät varsinaisesti olleet projektissa mukana, mutta heidän kanssaan tehtiin yhteistyötä projektiin liittyen. Muita henkilöitä olivat Hervannan seurakunnan nykyinen kirkkoherra Juhani Räsänen ja Tampereen ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjaaja Pirkko Jaatinen. Lisäksi kaakkoisen päivähoidon aluejohtaja sekä Hervannan tarhojen johtajat ja henkilökunta, alakoulujen rehtorit ja henkilökunta sekä kerhojen vetäjät olivat yhteistyössä projektiin liittyvissä asioissa. Yhteistyö heidän kanssaan oli merkittävä.

Toteutussuunnitelma

Jumalan kämmenellä -projektin toteutussuunnitelma koostui kolmesta eri osiosta. Ensin siinä käytiin läpi projektin eri vaiheet, joka alkoi kyselyn suunnittelusta ja päättyi seurantaan, kuinka paljon seurakunnan toimintaan saatiin lisää lapsia. Seuraavassa osiossa työsuunnitelmassa ja aikataulussa kerrottiin vielä yksityiskohtaisemmin, milloin mitäkin pitäisi tehdä. Aikataulu oli viikon tarkkuudella ja työtehtävät oli lueteltu siinä tarkasti. Aikataulusta ja työtehtävistä kerrotaan tarkemmin luvussa ”5.4.5 Aikataulun toteutuminen”, koska siellä verrataan toteutuneita aikoja suunnitelmaan.

Toteutussuunnitelman kolmannessa kohdassa selvitettiin projektin resurssit. Henkilötyö oli projektin tärkeä resurssi, koska projekti toimi lähinnä henkilötyön avulla. Projektiin tarvittiin myös seurakunnan tiloja

sekä koneita ja laitteita. Lisäksi eri materiaalit olivat osa resursseja. To-teutussuunnitelmassa oli myös mainittu, ketkä vastaavat resursseista. Hervannan seurakunta vastasi suurimman osan projektin materiaalisista resursseista sekä osan henkilöstöstä. Projektipäällikkö sekä vapaaehtoiset vastasivat puolestaan suurimman osan henkilöstöstä sekä vain hiukan materiaalisista resursseista.

Budjetti

Projektisuunnitelman budjettiin oli laitettu arvio projektipäällikön työ-tunneista. Helmi-joulukuun 2007 työajaksi arvioitiin yhteensä 316 tuntia, joka oli vapaaehtoistyötä. Muiden projektissa mukana olleiden työaika-arvio oli karkea suunnitelma, josta tuli yhteensä 65 tuntia.

Muista kustannuksista oli kerrottu vain kustannusten lähteet, mutta lukuja ei oltu lainkaan arvioitu. Tiloista, laitteista sekä materiaaleista aiheutuivat projektin muut kustannukset henkilökustannusten lisäksi. Tarkkoja arvi-oita ei laitettu projektisuunnitelmaan, koska tämän projektin tarkoituksena ei ollut seurata budjettia ja aiheutuneita kustannuksia. Evankelis-luterilaisen seurakunnan perimmäisenä tarkoituksena on kertoa Jeesuk-sesta ja hänen armostaan, mikä oli myös Jumalan kämmenellä -projektin tavoitteena. Budjetin toteutumisesta kerrotaan luvussa ”5.4.6 Budjetin to-teutuminen”

Ohjaus ja raportointi

Jumalan kämmenellä -projektisuunnitelmassa oli kerrottu myös ohjauk-sen ja raportoinnin järjestämisestä projektin aikana. Siitä selvisi miten, kenelle ja mitä tiedotetaan ja raportoidaan sekä kuinka palaverikäytäntö hoidetaan. Palavereita oli tarkoitus pitää silloin, kun oli syytä yhdessä keskustella ja suunnitella projektiin liittyviä asioita.

Tiedottaminen hoidetaan sähköpostilla, tekstiviestillä tai soittamalla oh-jausryhmälle ja projektiryhmälle. Lisäksi tarvittavia asioita tiedotetaan projektin sidosryhmille. Tiedotettavat asiat ovat kyselyyn, mainoskam-panjaan sekä Jumalan kämmenellä -iltojen suunnitteluun ja järjestämi-seen liittyviä asioita. Raportointi tapahtuu sähköpostilla projektissa mu-kana olleille henkilöille sekä yhteistyötä tekeville tahoille. Projektisuun-nitelman ja loppuraportin raportointi kuuluvat suunnitelmaan.

Arviointi

Arvioinnissa laadittiin kriteerit projektin onnistumisesta. Jumalan käm-menellä -projekti on onnistunut, kun saadaan suunniteltua ja järjestettyä uusi lastentapahtuma Jumalan kämmenellä -illat, jonne tulee paljon lap-sia. Kyseinen projekti on onnistunut, kun monet lapset ja vanhemmat saavat tietää Jeesuksesta, armosta ja taivaan Isän rakkaudesta. Lisäksi projekti on onnistunut, kun projektin jokainen eri vaihe saadaan hoidettua suunnilleen suunnitelmien mukaan sekä esiin tulleista ongelmista ja ris-keistä selviydytään. Projektin onnistumisesta kerrotaan tarkasti myö-hemmin luvussa ”5.4 Projektin päättäminen ja onnistuminen”.

5.3 Projektin käytännön toteutus

Projektin käytännön toteutus oli tärkeä vaihe Jumalan kämmenellä -projektissa. Litke ja Kunow (2004: 88) kertovat, että kaikkea on mahdollista suunnitella etukäteen, koska projekti sisältää paljon erilaisia asioita sekä ulkopuolella olevat asiat vaikuttavat projektiin. Virkin ja Somermerin (1998: 63) sekä Litken ja Kunowin (2004: 88) mukaan pelkkä projektisuunnitelma ei riitä projektin onnistumiseen. Yhdyn heidän näkemykseensä, koska projekti elää koko ajan, ja siinä tulee jatkuvasti muutoksia.

Virkki ja Somermeri (1998: 63) kuvaavat, että projekti muuttuu suunniteltavasta projektista käynnissä olevaksi projektiksi, joka vaatii ohjausta. Jumalan kämmenellä -projektissa suunnittelu sekä käytännön toteutus kulkivat osittain samaa matkaa, koska käytännön toteutus alkoi heti sekä suunnittelua oli loppuun asti. Selkeää rajaa suunnittelun loppumisesta ja käytännön toteutuksen alkamisesta ei näin ollen voi laittaa.

Jumalan kämmenellä -projektin käytännön toteutuksen vaiheet voidaan jakaa neljään isompaan osa-alueeseen. Näistä vaiheista osa tapahtui yhtä aikaa, mutta jokainen vaihe oli kuitenkin oma kokonaisuutensa. Ensimmäisenä oli kysely Hervannan lapsiperheille ja seuraavana oli Jumalan kämmenellä -iltojen suunnittelu. Tämän jälkeen toteutettiin mainoskampanja ja lopuksi oli Jumalan kämmenellä -iltojen toteuttaminen. Projektipäällikön tapa johtaa projektia liittyi oleellisena osana projektin käytännön toteutukseen.

5.3.1 Projektipäällikön johtamistapa

Jalavan ja Virtasen (2001: 26) näkemys on yhtenäinen omaan kokemukseeni siitä, että projekti on melko vaativa johtamisympäristö. Projektipäällikön johtamisalue oli melko moninainen, ja se meni myös päällekkäin seurakunnan työntekijöiden tehtävien kanssa. Osittain oli vaikea vetää rajaa, kuuluiko tietty työ projektipäällikölle vai tekikö hän seurakunnan työntekijöiden tehtäviä. Projektipäällikkö ei tiennyt aina, menikö hän toisten vastuualueelle.

Lind (2001: 62) toteaa tutkimuksessaan, että johtamistapa on olennainen osa projektia, mutta eri projekteissa tarvitaan erilaisia tapoja johtaa sitä. Tämä tuli todettua myös Jumalan kämmenellä -projektissa. Jumalan kämmenellä -projektin projektipäälliköllä oli persoonallinen tapa johtaa projektia, mutta se oli myös melko toimiva. Projektin aikana hän teki kuitenkin myös virheitä. Projektipäälliköllä ei ollut aikaisempaa kokemusta projektin vetämisestä eikä mistään esimiestehtävistä. Projektipäällikkö oli kuitenkin saanut opintojensa myötä hyvää tietoa ja elämän kokemuksensa myötä tarvittavaa taitoa vetää projektia alusta loppuun. Jos hänellä olisi ollut aikaisempaa kokemusta projektityöskentelystä, olisi varmasti

---

osa asioista hoidettu yksinkertaisemmin, mutta tuloksia tuli kuitenkin tälläkin tavalla.

Projektipäällikön johtamistapa oli ihmisläheistä, ja huumori oli mukana työnteossa. Kristilliset arvot omaava projektipäällikkö yritti toimia arvonsa pohjalta toisia kunnioittaen ja arvostaen heidän työtänsä. Hän toimi ystävällisesti toisia kohtaan. Puolestaan hänen suorasanaisuuttaan saattoi joku säikähtää, vaikka hänellä ei ollut tarkoitus loukata muita eikä olla heille ilkeä. Projektipäällikkö pitää tärkeänä Raamatun opetuksia, joista oli hyötyä projektipäällikön työssä niin kuin hänen jokapäiväisessä elämässään.

Yhdyn Kettusen (2003: 146) tutkimukseen, jonka mukaan projektipäälliköllä on vastuu projektiryhmästään, koska he mahdollistavat projektin onnistumisen. Jumalan kämmenellä -projektia ei olisi voitu tehdä ilman projektiryhmän tukea ja apua. Seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoisten työpanos oli merkittävä projektissa, ja heidän ansiostaan Jumalan kämmenellä -illat saatiin toteutumaan. Projektipäällikön piti huomioida jokainen projektiryhmän jäsen yksilönä ja henkilökohtaisesti, mikä on myös Kettusen (2003: 146) mielestä hyvä käytäntö. He kuuluivat tiettyyn ryhmään kuten vapaaehtoistyöntekijöihin, ja jokainen heistä oli ainutlaatuinen ja tärkeä projektin etenemisen kannalta.

Jeesus sanoi: ”Niin kuin te tahdotte ihmisten tekevän teille, niin tehkää te heille.” (Luukkaan evankeliumi 6:31).

5.3.2 Kysely Hervannan lapsiperheille

Jumalan kämmenellä -projektin käytännön toteutuksen ensimmäisenä vaiheena oli tehdä kysely Hervannan lapsiperheille. Kyselyn tarkoituksena oli saada tietoa lapsiperheiltä, mitä he haluavat Hervannan seurakunnalta ja Jumalan kämmenellä -illoista, sillä nämä illat olivat heitä eikä seurakuntaa varten. Kysely tehtiin yksityishenkilöille, joten siinä piti noudattaa henkilötietolakia. Henkilötietolain (1999) 1 luvun 1 § mukaan tämän lain tarkoituksena on toteuttaa yksityiselämän suojaa henkilötietoja käsiteltäessä sekä edistää hyvän tietojenkäsittelytavan kehittämistä ja noudattamista.

Valli (2007: 102) kertoo, että kyselylomake on perinteinen tapa tutkimusaineiston hankkimiseen, ja että tilastollisia menetelmiä voi hyödyntää tutkimustulosten analysoinnissa. Kyselyn muoto voi vaihdella tarkoituksen ja kohderyhmän mukaan. Tutkija voi itse kerätä aineiston tai esimerkiksi luokanopettaja voi valvoa aineistonkeruun. Kysymysten muotoilussa ja tekemisessä on oltava huolellinen, koska ne luovat perustan tutkimuksen onnistumiselle. (Valli 2007: 102).

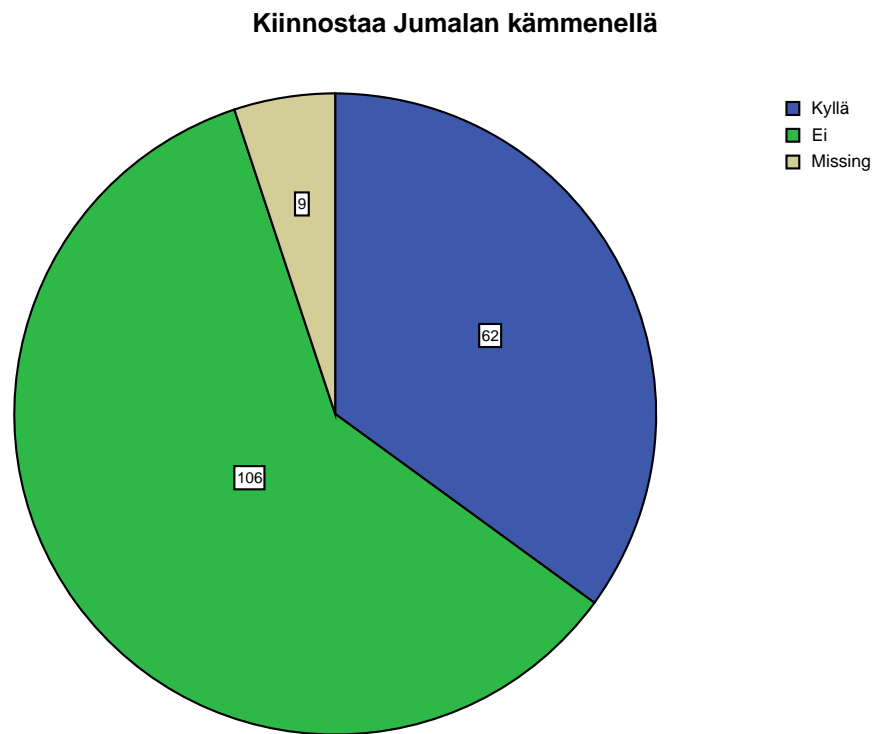

Projektipäällikkö suunnitteli kyselylomakkeen sisällön ja rakenteen sekä kyselyn järjestämisen, mutta hän sai siihen apua muilta projektiryhmän jäseniltä. Kysely sisälsi kolme osiota, joista ensimmäisenä kysyttiin vastaajan taustatietoja. Tämän jälkeen oli Jumalan kämmenellä -illoista sekä pyhäkoulusta omat osionsa. Lisäksi aivan kyselyn alussa oli pieni kuvaus kyselyn tarkoituksesta. Liitteessä 2 ”Kysely Hervannan seurakunnan lastentapahtumista” on kysely kokonaisuudessaan. Vaikka pyhäkoulu oli mukana kyselyssä, se jäi projektin ulkopuolelle, koska projektissa keskityttiin pelkästään Jumalan kämmenellä -iltoihin.

Kysely oli tarkoitus tehdä Hervannan tarhoihin, alakouluihin sekä seurakunnan kerhoihin. Projektipäällikön piti hakea tutkimuslupa (liite 3) Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelujen kehittämissyksiköltä kyselyn tekemiseen tarhoihin, koska siinä oli kyse lapsista. Hyvinvointipalvelujen kehittämissyksikkö myönsi tutkimusluvan, minkä jälkeen kysely voitiin jakaa päiväkoteihin. Myös alakoulujen rehtoreilta, tarhojen johtajilta ja seurakunnan ohjaajilta piti kysyä lupa kyselyn jakamiseen heidän toimipaikoissaan.

Kyselyn kohderyhmänä olivat 3–13-vuotiaat lapset ja heidän vanhempansa. Tarkoitus oli kuitenkin, että vanhemmat vastaavat kyselyyn, mutta lapset saavat olla mukana vastaamassa. Projektipäällikkö jakoi kyselylomakkeet projektiryhmän avustuksella päiväkoteihin ja kerhoihin 3–6-vuotiaiden ryhmiin sekä alakouluihin 1–6-luokilla oleville lapsille. Kyselyn mukana oli saate (liite 4) koulujen opettajille, tarhojen henkilökunnalle sekä kerhojen ohjaajille. Yhteistyö päiväkotien, koulujen ja kerhojen henkilökunnan kanssa oli merkittävä kyselyn onnistumisen kannalta, koska he jakoivat ja keräsivät kyselylomakkeet lapsilta.

Kyselyyn vastasi 178 perhettä, mutta yksi vastauslomake jätettiin kokonaan pois analysoinnista, koska siihen oli luultavammin vastannut lapsi. Kyselyyn vastanneista perheistä 62 oli kiinnostunut Jumalan kämmenellä -illoista eli 35 % vastaajista, mikä mielestäni kertoo sen, että kyseiselle seurakunnan tapahtumalle oli kysyntää. Puolestaan noin 60 % vastaajista eli 106 perhettä ei ollut kiinnostunut illoista. Tämä voi kuvastaa sitä, että kristilliset asiat eivät ole perheille tärkeitä. Kyseessä saattaa olla myös se, että perheillä ei ole aikaa uusiin tapahtumiin, koska lapsilla on ennestään paljon harrastuksia. Yhdeksän perheen vastaus puuttui (kaavio 1).

Kaavio 1. Jumalan kämmenellä -illat kiinnostavat perheitä

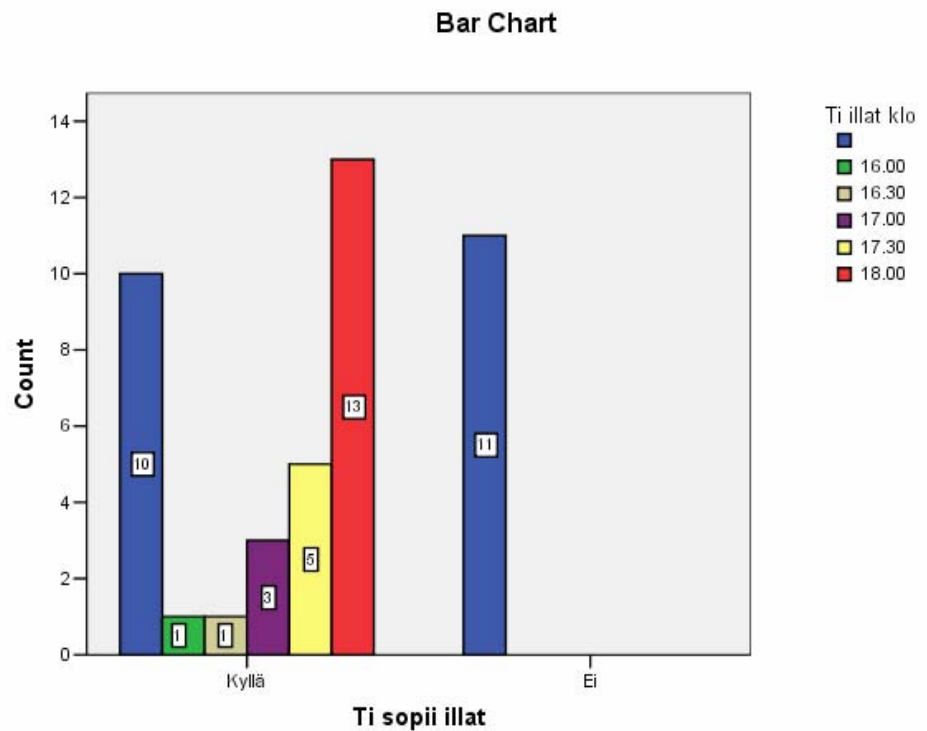
Jumalan kämmenellä -illoista kiinnostuneille 33 perheelle kävi tiistai ja puolestaan 11 vastaajalle tiistai ei sopinut (taulukko 1). Kyselyyn vastanneista 13 oli sitä mieltä, että tiistaina kello 18.00 on hyvä aika Jumalan kämmenellä -illoille. Puolestaan kello 16.00 ja 16.30 saivat molemmat vain yhden perheen toiveen (kaavio 2). Kyselyn vastausten perusteella tiistai osoittautui suosituimmaksi päiväksi. Näin ollen vastauksia tarkastellaan edempänä sen mukaan, mikä tiistaisin sai eniten kannatusta. Vastauksista voi todeta, että lapsiperheille käy tapahtumien ajaksi arki-ilta. Tämä saattaa johtua siitä, että viikonloppuna halutaan olla perheen kesken kotona tai kyläillä, ja näin ollen arki-iltana töiden jälkeen voidaan käydä erilaisissa tapahtumissa.

Taulukko 1. Jumalan kämmenellä -illat tiistaina

Ti sopii illat

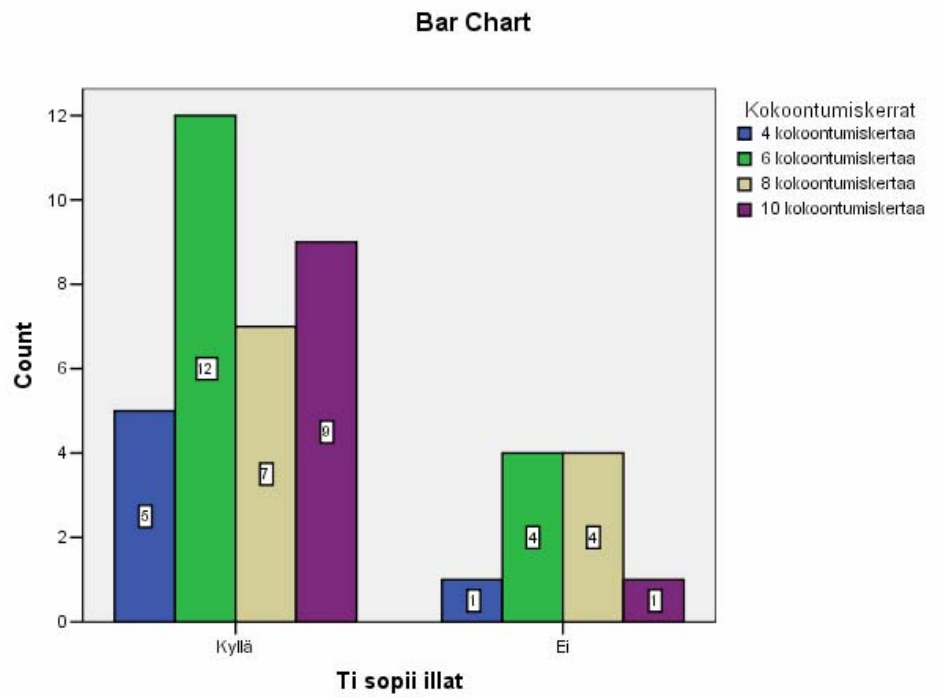
		Frequency	Percent
Valid	Kyllä	33	18,6
	Ei	11	6,2
	Total	44	24,9
Missing	System	133	75,1
Total		177	100,0

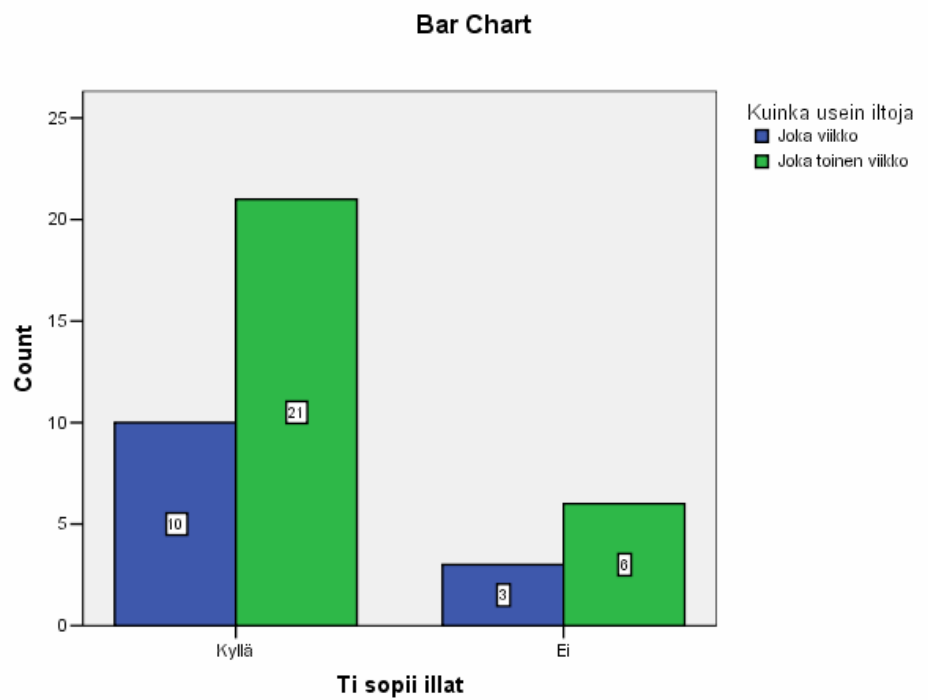

Kaavio 2. Tiistaina Jumalan kämmenellä -iltojen kellonajat

Kyselyyn vastanneista perheistä enemmistö, jotka olivat kiinnostuneita tulemaan tiistaisin Jumalan kämmenellä -iltoihin, halusivat kokoontua kuusi kertaa joka toinen tiistai. 12 vastaajaa halusi kokoontua kuusi kertaa ja vain viisi vastaajaa halusi kokoontua neljä kertaa Jumalan kämmenellä -iltoihin (kaavio 3). 21 vastaajaa halusi tulla iltoihin joka toinen viikko ja vain 10 perhettä joka viikko (kaavio 4). Näiden vastausten perusteella voi huomata, että perheet eivät halua sitoutua viikoittaiseen toimintaan, mutta voivat silti kokoontua useamman kerran samaan tapahtumaan. Tämä voi johtua siitä, että perheet haluavat jättää myös muille tekemisilleen liikkumavaraa eivätkä siksi halua joka viikko samaa toimintaa.

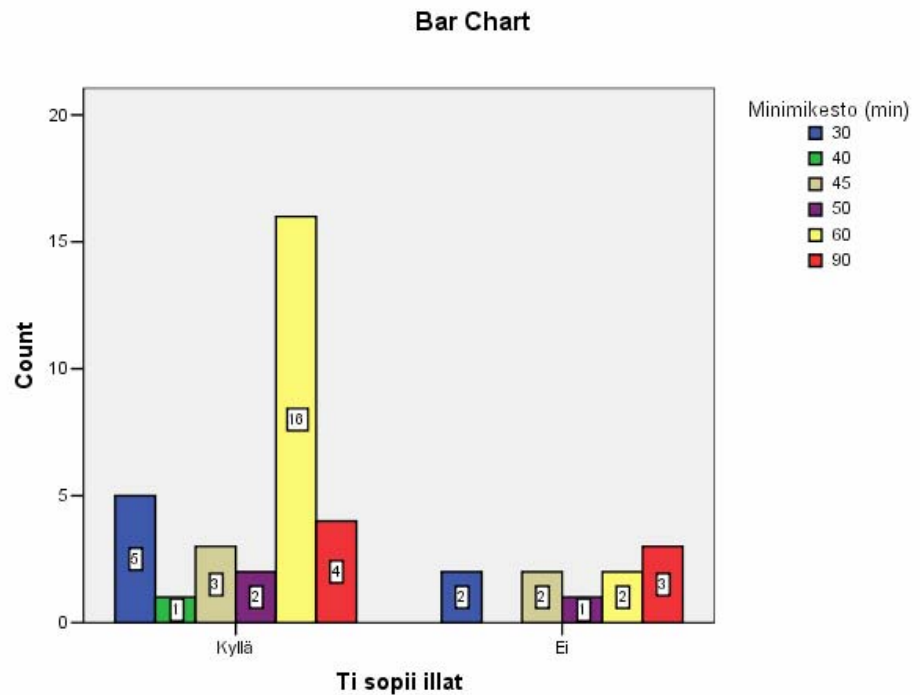

Kaavio 3. Tiistaina Jumalan kämmenellä -iltojen kokoontumiskerrat

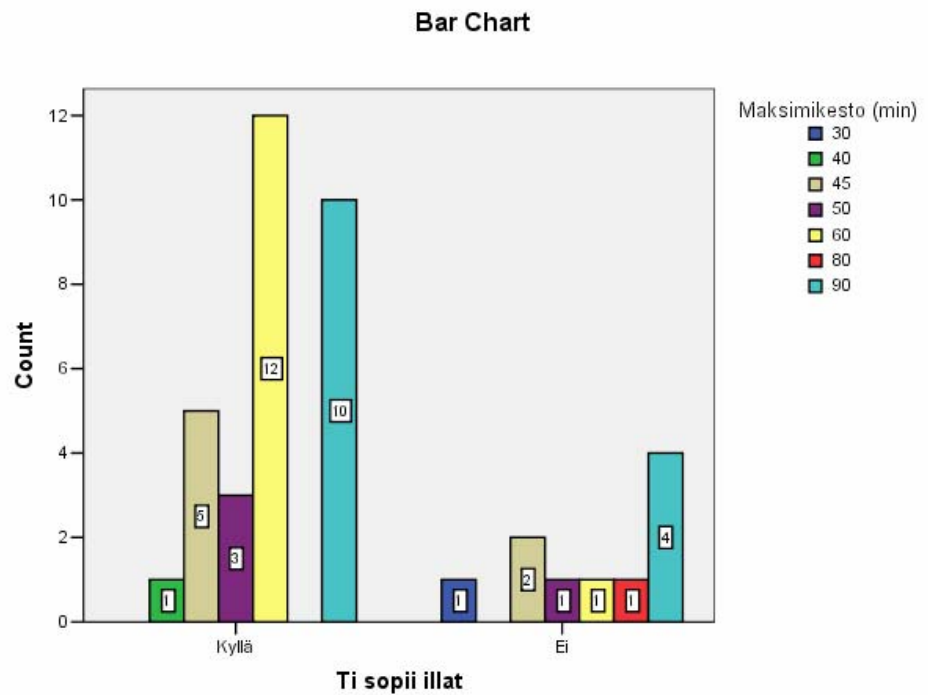

Kaavio 4. Tiistaina Jumalan kämmenellä -iltojen kokoontumistiheys

Tiistaina Jumalan kämmenellä -iltojen minimikesto 60 minuuttia oli suurimman osan vastaajan (16) toive. Puolestaan 40 minuuttia illan minimikestoksi toivoi vain yksi perhe (kaavio 5). Maksimikestoksi 60 minuuttia oli 12 vastaajan toive sekä 90 minuuttia 10 vastaajan toive. Vain yksi perhe oli sitä mieltä, että 40 minuuttia oli hyvä enimmäispituus Jumalan kämmenellä -iltoihin (kaavio 6). Vastauksista voi päätellä, että 1–1,5 tuntia on sopiva pituus lapsiperheiden tapahtuman kestoksi, mikä voi johtua siitä, että perheet haluavat keskittyä kunnolla yhteen toimintaan kerrallaan.

Kaavio 5. Tiistaina Jumalan kämmenellä -iltojen minimi-kesto

Kaavio 6. Tiistaina Jumalan kämmenellä -iltojen maksimikesto

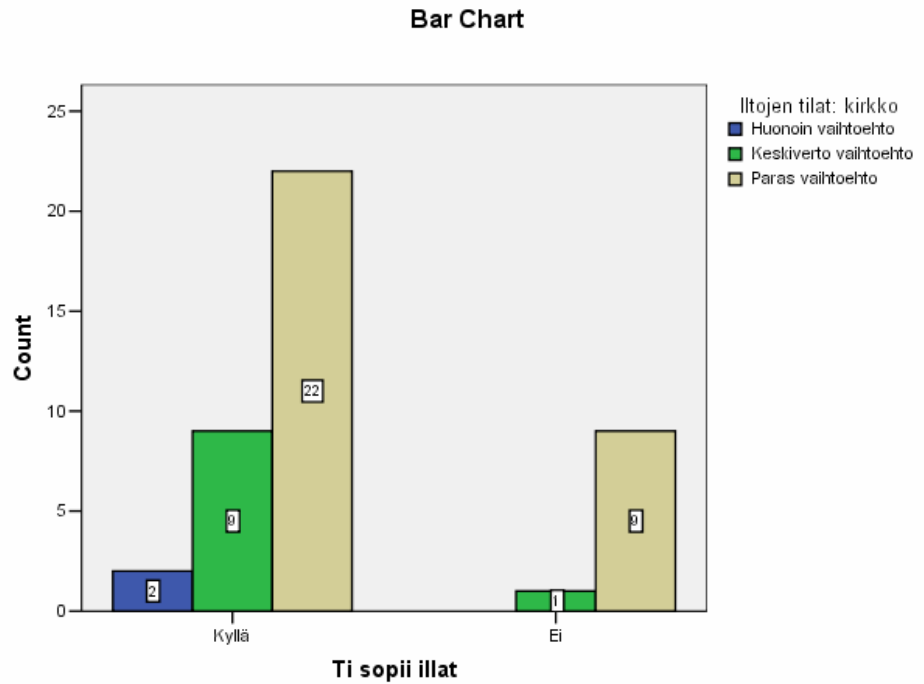
11 perheessä oli 6-vuotiaita lapsia, jotka pääsevät parhaiten tiistaisin tulemaan Jumalan kämmenellä -iltoihin. 2-, 5- sekä 8-vuotiaat lapset pääsevät myös hyvin tulemaan tiistaisin Jumalan kämmenellä iltoihin. Kussakin ryhmässä oli 7–9 vastaajaa. Puolestaan 1-, 7-, 10- ja 12-vuotiaiden ryhmissä kussakin oli vain kaksi vastaajaa, jotka pääsevät tiistaisin Jumalan kämmenellä -iltoihin (taulukko 2). Vastauksista päätellen 2–8-vuotiaiden ikäryhmät pääsevät parhaiten Jumalan kämmenellä -iltoihin tiistaisin. Tämä voi johtua siitä, että pienemmät lapset viihtyvät isompia paremmin sellaisessa pyhäkoulun tapaisessa toiminnassa, jossa on Raamattuun perustuvaa opetusta, askartelua ja muuta mukavaa toimintaa.

Taulukko 2. Tiistaina Jumalan kämmenellä -illoista kiinnostuneiden lasten iät

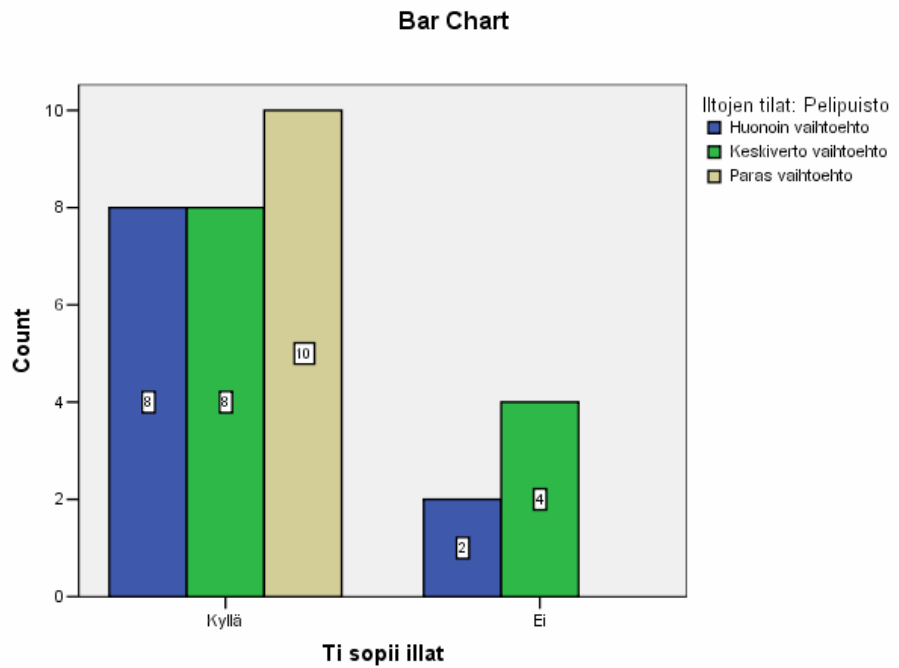
Lapsen ikä	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13–26
Määrä	6	2	9	5	6	7	11	2	8	5	2	3	2	10

22 vastaajan mielestä Hervannan kirkko oli paras vaihtoehto Jumalan kämmenellä -iltojen paikkana. Puolestaan vain kaksi vastaajaa piti kirkkoa huonoimpana vaihtoehtona (kaavio 7). Pelipuiston toimitiloja 10 piti parhaimpana vaihtoehtona, kun taas kahdeksan perheen mielestä Pelipuiston tilat olivat keskiverto tai huonoin vaihtoehto (kaavio 8). Vilppulanpolun toimitiloja 14 piti huonoimpana vaihtoehtona, kun taas vain kolmen vastaajan mielestä se oli paras paikka Jumalan kämmenellä -

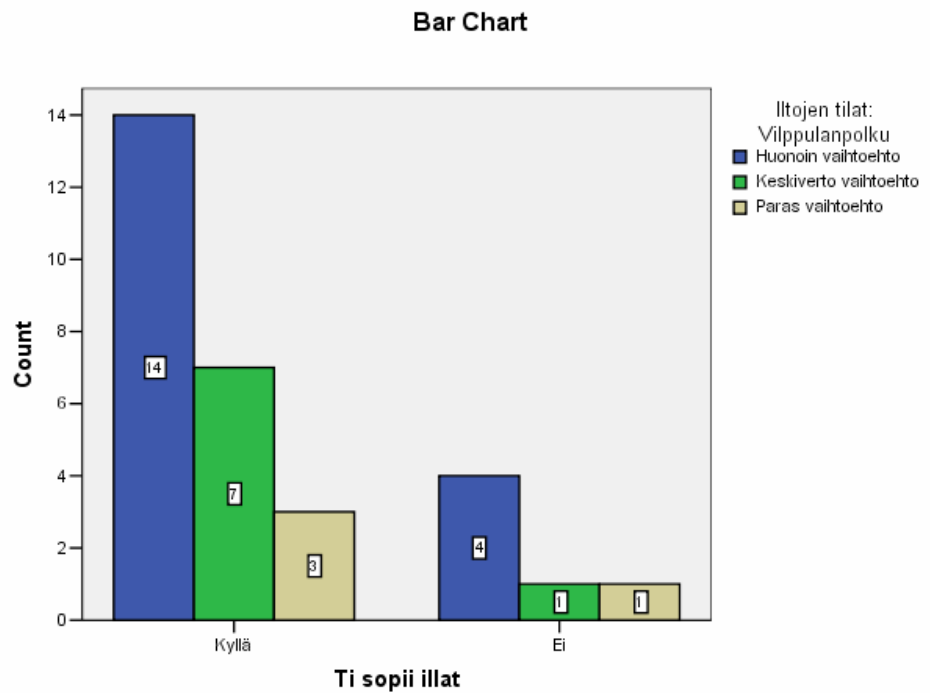
iltoihin (kaavio 9). Vastauksista päätellen Hervannan kirkon tilat ovat parhaimmat Jumalan kämmenellä -iltoihin. Tämä voi johtua siitä, että Hervannan kirkko on tunnetuin ja suurin paikka näistä vaihtoehtoista.

Kaavio 7. Tiistaina Jumalan kämmenellä -illat Hervannan kirkolla

Kaavio 8. Tiistaina Jumalan kämmenellä -illat Pelipuiston seurakuntakodilla

Kaavio 9. Tiistaina Jumalan kämmenellä -illat Vilppulanpolun toimitoissa

Kyselyn perusteella saatiin selvitettyä erittäin oleellisia asioita liittyen Hervannan seurakunnassa järjestettäviin Jumalan kämmenellä -iltoihin. Näiden tietojen pohjalta voitiin suunnitella ja toteuttaa, kuinka Jumalan kämmenellä -illat järjestetään Hervannan seurakunnassa. Näin ollen Jumalan kämmenellä -illat ovat joka toinen tiistai kello 18.00–19.30 Hervannan kirkon tiloissa, jonne kokoonnutaan kuusi kertaa. Jumalan kämmenellä -illat on suunnattu 4–8-vuotiaille lapsille, mutta myös muun ikäiset lapset sekä lasten vanhemmat ovat tervetulleita Jumalan kämmenellä -iltoihin.

Vaikka kyselyn perusteella 2–8-vuotiaita lapsia oli Jumalan kämmenellä -illoista kiinnostuneista perheissä, niin projektiryhmä päätti kohderyhmäksi erityisesti 4–8-vuotiaat lapset. Perusteluina heillä oli se, että 2- ja 8-vuotiaat lapset ovat kehittyneet eri tavalla ja kiinnostuneet eri asioista, joten heille suunnattu toiminta on erilaista. Iltojen rakenne ja toiminta piti kuitenkin kohdistaa tietyn ikäisille lapsille. Lisäksi jos jotkut vanhemmat olisivat halunneet jättää lapsen Jumalan kämmenellä -iltaan, niin 2–3-vuotiaat lapset eivät olisi voineet jäädä ilman vanhempiaan, koska he ovat niin pieniä. Kuitenkin kaiken ikäiset lapset ovat tervetulleita Jumalan kämmenellä -iltaan, mutta pienemmät lapset ovat siellä vanhempiensa kanssa.

5.3.3 Jumalan kämmenellä -iltojen suunnittelu

Jumalan kämmenellä -projektin käytännön toteutuksen seuraavana vaiheena oli Jumalan kämmenellä -iltojen suunnittelu. Suunnittelua oli jo aivan projektin alusta asti yhtä aikaa kyselyn tekemisen kanssa, ja sitä jatkui viimeiseen Jumalan kämmenellä -iltaan asti. Iltojen suunnittelun pääpiste oli kuitenkin kevään 2007 aikana, jolloin Jumalan kämmenellä -iltojen runko saatiin suunniteltua.

Iltojen suunnittelu tapahtui yhdessä projektipäällikön ja projektiryhmän kanssa. Suurimman suunnittelutyön tekivät projektipäällikkö Kirsi Juntunen sekä pyhäkouluopettaja Päivi Ojala kahdenkeskisissä palavereissa sekä puhelimen välityksellä. He olivat myös Jumalan kämmenellä -iltojen vastuuhenkilöt. Välillä suunnittelupalavereissa oli mukana myös muita pyhäkouluopettajia sekä Hervannan seurakunnan työntekijöitä, jotka osallistuivat Jumalan kämmenellä -iltojen toteuttamiseen.

Jumalan kämmenellä -iltojen suunnittelutyö sujui hyvin ja palavereissa saatiin suunniteltua iltojen runko, aiheet ja ajankohdat sekä mukana olevien vastuuhenkilöiden, seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden työnjako ja vastuualue. Palavereissa päätettiin, että Jumalan kämmenellä -illat alkavat tiistaina 11.9.2007 ja syksyn viimeinen kerta on 20.11.2007.

Illan rungoksi suunniteltiin, että Jumalan kämmenellä -illat alkavat Jumalan kämmenellä -laululla, jonka laulavat yhdessä lapsien ja vanhempien kanssa Jumalan kämmenellä -iltojen vastuuhenkilöt Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala sekä mukana oleva seurakunnan työntekijä. Tämän jälkeen seurakunnan työntekijä pitää lapsille suunnatun opetuksen Raamattuun perustuen. Hartauden päätyttyä lapset siirtyvät askartelemaan vanhempiensa, vapaaehtoistyöntekijöiden sekä seurakunnan työntekijän avustuksella. Oman askartelun valmiiksi saatuaan lapset voivat mennä temppuradalle, jota vapaaehtoistyöntekijät valvovat. Vanhemmat ovat myös temppuradalla avustamassa lapsiaan sekä katsovat heidän peräänsä. Vaihtoehtoisesti lapsi voi mennä lukemaan kirjoja, jos vauhti ei kiinnosta. Temppuradalta siirrytään hiljentymään ja rauhoittumaan kynttilähetkeen, jossa seurakunnan työntekijä laulattaa lapsia ja kertoo vielä loppusanat ja -rukouksen. Lopuksi on perinteinen, mutta maittava iltapala, jossa perheet voivat tutustua toisiinsa.

Projektiryhmä mietti lisäksi, mitä aiheita Jumalan kämmenellä -illoissa käsitellään. Aiheiksi valittiin kullekin kerralle oma aihe, jotka olivat taivaan Isä, Jeesus, enkelit & turvallisuus, rukous, kaveruus & anteeksiantaminen sekä taivas & pelastus. Lisäksi projektiryhmä päätti, että viimeisellä kerralla 20.11.2007 pidetään Jumalan kämmenellä -päätösjuhla, jossa tarjotaan jäätelöä ja popcornia. Jumalan kämmenellä -projektin tavoitteita ajatellen, aiheiksi haluttiin ottaa kristinuskon perusasioita, joista lap-

set saavat tärkeää tietoa elämän alku taipaleelle ja saavat perustan omalle lapsen uskolleen.

Palo-Virtanen (2006) kertoo Seurakuntien Lapsityön Keskuksen kymmenessä teesissä kristillisestä kasvatuksesta kotiväelle, että Jeesus asetti lapsen uskon esikuvaksi aikuisille. Lapsen usko on luottavaista, ja lapsi turvautuu hädässä toisten apuun. Lapsi on valmis luottamaan Jumalan huolenpitoon, ja on tärkeää, että lapsi tajuaa myös aikuisen turvautuvan Jumalan apuun. (Palo-Virtanen 2006.). Myös Jumalan kämmenellä -iltojen suunnittelun pohjalla oli saada välittää lapsille ja heidän vanhemmilleen tietoa taivaan Isästä ja antaa heille mahdollisuus uskoa Häneen, koska tämä oli kyseisen projektin tavoitteena.

5.3.4 Mainoskampanja ja tiedotus Hervannan lapsiperheille

Projektin käytännön toteutuksen seuraavana vaiheena oli mainoskampanjan suunnittelu ja toteutus. Jumalan kämmenellä -illoista tehtiin syksyllä 2007 mainoskampanja, jonka tarkoituksena oli saada lapsiperheet mukaan Hervannan seurakunnan toimintaan kuulemaan taivaan Isästä. Kohderyhmänä olivat 4–8-vuotiaat lapset ja heidän perheensä. Hervannan alakouluihin, tarhoihin ja kerhoihin jaettiin mainoksia Jumalan kämmenellä -illoista (liite 5).

Anttila ja Iltanen (1993: 260) sekä Bergström ja Leppänen (2003: 280) kuvaavat mainonnan olevan tavoitteellista ja maksettua tiedon antamista tavaroista, palveluista, tapahtumista sekä yleisistä asioista. Anttila ja Iltanen (1993: 260) ja Bergström ja Leppänen (2003: 280) lisäävät, että mainonnassa käytetään joukkotiedotusvälineitä tai viestintä tapahtuu muulla tavalla suurelle joukolle samanaikaisesti. Iltasen (1998: 54) mukaan mainostaja voi olla muun muassa yksityinen henkilö, kaupallinen yritys, julkinen valta, poliittinen puolue tai yleishyödyllinen organisaatio.

Mainosta suunniteltaessa päätettiin, että sen taustaväri on keltainen ja teksti sininen. Lisäksi mainoksen olisi tarkoitus antaa kohderyhmälleen sellainen kuva, että meidän on hyvä olla yhdessä Jumalan kämmenellä. Mainonnan tarkoituksena oli tukea Jumalan kämmenellä -projektin tavoitetta kristillisestä kasvatuksesta. Bergström ja Leppänen (2003: 294–295) kertovat keltaisen värin olevan valon ja elämän väri, jolla on suuri huomioarvo. Lisäksi keltainen on muun muassa seurallinen, pysyvä, lämmin, inspiroiva, aurinkoinen, kutsuva, uusi ja voiman väri (Bergström ja Leppänen 2003: 295). Nämä keltaisen värin kuvaukset sopivat hyvin Jumalan kämmenellä -iltoihin, koska Jeesus on elämän valo (Johanneksen evankeliumi 1:1–18), ja usko Jeesukseen antaa ihmiselle iankaikkisen elämän (Ensimmäinen Johanneksen kirje 5:11–13).

Neljään Hervannan alakouluun jaettiin A4-kokoisia mainoksia esille laitettavaksi. Lisäksi koululaisille jaettiin esite varhaisnuorten toiminnasta,

missä oli maininta Jumalan kämmenellä -illoista. Koulujen kohderyhmään kuuluivat 1–2-luokilla olevat lapset. Hervannan kymmeneen tarhaan sekä seurakunnan kerhoihin jaettiin sekä A4- että A6-kokoisia mainoksia, joista isommat laitettiin esille ja pienemmät jaettiin lasten perheille. Päiväkotien ja kerhojen kohderyhmät olivat 4–6-vuotiaat lapset. Mainoskampanjan onnistumisen kannalta yhteistyö päiväkotien, koulujen ja kerhojen henkilökunnan kanssa oli merkittävä, koska he jakoivat mainokset lapsille ja laittoivat niitä esille.

Mainoksia vietiin myös ympäriinsä Hervantaan: kirkolle ja muihin seurakunnan tiloihin, kauppoihin, kirjastoon, neuvolaan ja vapaa-aikakeskukseen sekä jää- ja uimahalliin. Lisäksi Jumalan kämmenellä -illoista tiedotettiin lehdessä ja radiossa. Kirkkosanomien (liite 6) ja Hervannan Sanomien (liite 7) tekivät buffin eli maksuttoman esittelyn uudesta tapahtumasta, sekä Radio Moreeni teki ohjelman (liite 8) Jumalan kämmenellä -illoista. Kyseisissä lehdissä oli myös ilmoituksia Jumalan kämmenellä -illoista. Seurakunnan Internet-sivuilla sekä Hervannan seurakunnan valotaulussa oli myös ilmoitus näistä illoista.

Kirkkosanomissa olevassa buffissa haastateltiin Jumalan kämmenellä -iltojen vastuuhenkilöitä Kirsi Juntusta ja Päivi Ojalaa. Haastattelu oli lehdessä 31.8.2007, joten perheille tiedotettiin kyseisistä illoista ennen kuin ne alkoivat syyskuun alussa. Ojala kertoo, että Jumalan kämmenellä -illoissa lapsille tarjoutuu hyvä mahdollisuus tutustua taivaan Isään ja kristinuskon perusasioihin. Juntunen lisää, että toiminta on suunniteltu hervantalaisten lapsiperheiden toiveiden mukaisesti. (Airikka 31.8.2007: 16.)

Hervannan Sanomien toimittaja haastatteli Kirsi Juntusta Jumalan kämmenellä -iltoihin liittyen. Tämä haastattelu oli Hervannan Sanomissa 20.10.2007, kun Jumalan kämmenellä -illat olivat jo käynnistyneet. Hervannan seurakunta tarjoaa tänä vuonna vaihtoehdon pyhäkoululle, nimittäin uudet Jumalan kämmenellä -illat. Juntunen kertoo, että idea lähti liikkeelle siitä, kuinka kristillistä kasvatusta voisi toteuttaa uudella tavalla. (Väliniemi 20.10.2007: 3.)

Radio Moreeni teki myös ohjelman Jumalan kämmenellä -illoista, joka oli Kirkkokahvila-ohjelmassa 30.9.2007. Vastuuhenkilöitä Kirsi Juntusta ja Päivi Ojalaa haastateltiin siihen sekä toimittaja oli mukana Jumalan kämmenellä -illoissa 25.9.2007. Illan aikana toimittaja haastatteli yhtä perhettä ja muutamaa lasta ohjelmaan, ja kyseinen perhe kertoi viihtyvän Jumalan kämmenellä -illoissa. Perheen vanhemmat olivat tyytyväisiä arki-iltana pidettävään toimintaan, ja kun koko perhe oli tervetullut sinne. Lasten haastattelussa kerrottiin trampoliinin olevan tempuradan mukavin laite. (Juntunen 30.9.2007.)

5.3.5 Jumalan kämmenellä -iltojen toteutus

Jumalan kämmenellä -iltojen toteutus oli käytännön toteutuksen viimeinen vaihe. Se oli projektin kohokohta, koska silloin saatiin tavata perheitä, joille kerrottiin kristinuskosta. Jumalan kämmenellä -illat alkoivat tiistaina 11.9.2007. Iltojen toteutus onnistui hyvin ensimmäisestä kerrasta lähtien, vaikka aluksi tuntui, että kuinkahan ilta meni. Tällainen tapahtuma oli aivan uusi Hervannan seurakunnassa, ja joka kerta opittiin jotain uutta iltojen järjestämistä varten. Syksyn viimeisellä kerralla 20.11.2007 asiat hoituiivat jo aivan luonnostaan Jumalan kämmenellä -illoissa.

Jumalan kämmenellä -illan toteutuksen runko oli suurin piirtein suunnitelmien mukainen, mutta käytännön kokemuksen myötä illan tapahtumat muovautuivat selkeämmiksi. Joka kerta Jumalan kämmenellä -illassa oli yksi seurakunnan työntekijä sekä vastuuhenkilöt ja pyhäkouluopettajat Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala. Heidän lisäksi mukana oli 2–7 vapaaehtoistyöntekijää, joiden apu oli merkittävä joka kerralla. Osa vapaaehtoisista oli muita pyhäkouluopettajia ja osa seurakuntalaisia. Liitteessä 9 on Jumalan kämmenellä -iltojen eri työtehtävät ja -ajat, joista näkee illan tapahtumien kulun ja tehtävien jakaantumisen työntekijöiden kesken.

Jumalan kämmenellä -illoissa oli kuusi seurakunnan työntekijää, jotka olivat mukana vuorotellen. Seurakunnan työntekijät suunnittelivat ja toteuttivat Raamatun opetuksen, askartelun ja kynttilähetken sekä olivat avustamassa askartelussa. Seurakunnan työntekijät ottivat hyvin vastaan oman osuutensa Jumalan kämmenellä -illoissa. He antoivat hyviä ideoita iltoihin yhteisissä palaverissa sekä heidän osallistuminen oli tärkeä ja oleellinen osa Jumalan kämmenellä -iltaa.

Illoissa oli mukana myös vapaaehtoistyöntekijöitä, joita tarvittiin käytännön toteutuksessa. Vapaaehtoisten tehtäviin kuuluivat iltapalan tekeminen ja esille laittaminen, askartelun laittaminen esille ja siivoaminen sekä lasten auttaminen askartelussa. Lisäksi temppuradan kokoaminen, purkaminen ja valvonta sekä lasten avustaminen temppuradalla kuuluivat vapaaehtoisten tehtäviin. Heidän tehtävänä oli myös loppusiivous ja astioiden peseminen. Jumalan kämmenellä -iltoihin tuli tarvittava määrä vapaaehtoistyöntekijöitä, joista oli erittäin suuri apu iltojen toteuttamisessa.

Jo 1980-luvulla Hervannan seurakunnassa lastentapahtumia ja pyhäkouluja järjestettiin vapaaehtoisten vastuunkantamisen kautta. Seurakuntatyössä aikuiset antoivat aikaansa lapsille. (Käki & Rautanen 1989.) Toivottavasti tänäkin päivänä lapset saavat tarpeeksi aikaa aikuisilta, koska aikuisten huomio on tärkeä lapsille.

Pyhäkouluopettajat Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala olivat Jumalan kämmenellä -iltojen vastuuhenkilöt, ja Kirsi Juntusella oli päävastuu illoista. Heidän tehtävänä oli hoitaa iltoihin kuuluvat järjestelyt kuten tilojen

varaaminen, iltapalan hankkiminen, paikkojen ja tarvikkeiden järjestäminen sekä olla illoissa vetäjänä. Vastuuhenkilöt olivat joka kerta paikalla, ja he pitivät huolen siitä, että asiat olivat kunnossa. Molempien työosuus oli merkittävä Jumalan kämmenellä -illoissa. Lisäksi projektipäällikön tehtävänä oli olla yhteydessä vapaaehtoiseihin ja seurakunnan työntekijöihin Jumalan kämmenellä -iltoihin liittyvissä asioissa.

Vastuuhenkilöiden ollessa joka kerta paikalle toi turvallisuuden tunnetta lapsille, koska he näkivät samat aikuiset joka kerta. Luumi (2005: 136) kertoo, että yhteistyö kodin ulkopuolisten kuten seurakunnan kasvatustajien kanssa antaa perheille tukea ja tuo turvallisuutta. Kuitenkin Luumi (2005: 132) painottaa ehdottomana, että vanhempia ei korvaa kukaan muu henkilö, ja että he ovat lapsen tärkeimmät henkilöt. Suurin osa lapsista oli Jumalan kämmenellä -illoissa vanhempiensa kanssa. Se oli tärkeää, että lapset saivat viettää yhteistä aikaa oman äidin ja isän kanssa.

5.4 Projektin päättäminen ja onnistuminen

Jumalan kämmenellä -projekti päättyi 4.2.2008 projektin loppuraportin valmistuessa. Rissanen (2002: 171) kertoo, että projektin päättäminen suunnitellaan valmiiksi projektisuunnitelmassa, mutta suunniteltu ajankohta ei aina kuitenkaan pidä paikkansa. Näin kävi myös Jumalan kämmenellä -projektissa, sillä se suunniteltiin päättyväksi jo 30.11.2007. Todellisuudessa päättymisajankohta oli reilu kaksi kuukautta myöhemmin.

Yhdyn Kettusen (2003: 169) näkemykseen siitä, että projektin päättäminen ei ole vain loppuraportin kirjoittamista, vaan se täytyy päättää myös henkisesti tasolla. Jumalan kämmenellä -projektissa projektin päättäminen ja päättymisen olivat projektipäällikölle suuria asioita ja muutoksia, jotka vaativat erityistä irtaantumista projektista. Hänen oli myös tunnetasolla päästettävä irti projektista, joka oli tullut hänelle erittäin tärkeäksi vuoden aikana. Projektilla olikin suuri kasvattava vaikutus projektipäällikköön. Lisäksi Kettusen (2003: 169) mukaan projekti pitäisi virallisesti lopettaa kokoamalla ohjausryhmä kasaan, mutta Jumalan kämmenellä -projektissa ei ollut yhteistä kokoontumista ohjausryhmän kesken, vaan projektipäällikkö ilmoitti muille projektin päättyneen.

Jumalan kämmenellä -projekti onnistui todella hyvin. Projektipäällikkö sekä -ryhmä olivat tyytyväisiä Jumalan kämmenellä -iltojen saamasta suosiosta. Projektista oli hyötyä sekä Hervannan seurakunnalle että projektipäällikölle itselleen. Lisäksi iltojen tulevaisuus näytti hyvältä.

5.4.1 Jumalan kämmenellä -iltojen suosio

Kokonaisuudessaan projekti onnistui oikein hyvin, vaikka matkan varrella kaikki ei mennyt suunnitelmien mukaisesti. Jumalan kämmenellä -

projektin tärkeimpänä tavoitteena oli saada lisää lapsia ja myös heidän vanhempiaan mukaan seurakunnan toimintaan, jotta he saavat tietää tai-vaan Isän suuresta rakkaudesta.

Jumalan kämmenellä illoissa kävi 18–31 lasta ja 10–19 lasten vanhempaa kerrasta riippuen. Parhaimmillaan illassa oli 31 lasta ja 17 vanhempaa eli yhteensä 48 innokasta kävijää. Vähimmillään oli myös hyvin kävijöitä, sillä silloinkin lapsia oli 18 ja heidän vanhempiaan 14 siis yhteensä 32 henkilöä. Vertauksena Hervannan seurakunnan pyhäkouluihin, niin niissä kävi puolestaan vain noin 1–6 lasta, joten Jumalan kämmenellä -illat vetivät huomattavasti enemmän lapsia mukaan kuin pyhäkoulu. Kirsi Juntusen ja Päivi Ojalan pitämässä pyhäkoulussa kävi heidän omien lastensa lisäksi vain yhdestä perheestä kaksi lasta, ja joinain kertoina he olivat keskenään vain omien lastensa kanssa pyhäkoulussa.

Projektipäällikkö sekä illoissa mukana olleet seurakunnan työntekijät ja Jumalan kämmenellä -iltojen toinen vastuuhenkilö Päivi Ojala olivat ihmeissään ja todella mielissään, kun Jumalan kämmenellä -iltoihin saatiin paljon lapsiperheitä mukaan. Lisäksi lapsilta ja vanhemmilta saama positiivinen palaute kertoi, että he viihtyivät Jumalan kämmenellä -illoissa. Jotkut lapset ja vanhemmat kiittivät henkilökohtaisesti, kun järjestimme Jumalan kämmenellä -iltoja. Illoissa oli lämmin ja hyvä tunnelma, jonne jokainen oli tervetullut. Projektipäällikön toiveena olikin, että jokaisella Jumalan kämmenellä -illoissa olevalla lapsella ja aikuisella olisi hyvä mieli.

Viimeisellä kerralla Jumalan kämmenellä -illoissa tehtiin ”ruusuja ja risuja sekä haluatteko jatkaa keväällä” -kysely perheille. 10 perhettä vastasi kyselyyn ja paikalla oli noin 15 perhettä. Kaikilta perheiltä saimme ”ruusuja” ja vain kahdelta perheeltä vähän ”risuja”, jotka eivät olleet haukkuja, vaan illan kulkuun liittyvää rakentavaa palautetta. Kaikki perheet halusivat, että Jumalan kämmenellä -illat jatkuvat keväällä 2008. Palaute oli todella positiivista. Erään perheen antama palaute (taulukko 3) kertoo Jumalan kämmenellä -iltojen tunnelmaa.

Taulukko 3. Erään perheen antama palaute Jumalan kämmenellä -illoista

Ruusuja	Risuja	Toivotteko, että illat jatkuvat keväällä?
hyvät, ystävälliset vetäjät	ei ole	Ehdottomasti kyllä!
hyvä opetus		
sopivasti ohjelmaa		
hienoa että koko perheelle yhdessä mahdollisuus olla		
kaiken lisäksi terveellistä iltapalaa		
Paljon kiitoksia!		

Vastaavanlaista palautetta tuli muiltakin perheiltä, mikä mielestäni kertoo sen, että perheet olivat tyytyväisiä Jumalan kämmenellä -iltoihin. Jumalan kämmenellä -projekti oli hyvin onnistunut, koska se saavutti tavoitteensa kristillisestä kasvatuksesta, ja perheet saivat tietoa Jumalasta ja Hänen rakkaudestaan. Lisäksi Jumalan kämmenellä -projektin tavoitteen mukaisesti lapsilla ja heidän vanhemmillaan oli mahdollisuus uskoa Jeesukseen.

Jeesus sanoi: ”Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.” (Johanneksen evankeliumi 3:16).

5.4.2 Hyödyt Hervannan seurakunnalle

Jumalan kämmenellä -projektista oli paljon hyötyä Hervannan seurakunnalle, koska seurakunta sai uuden lasten tapahtuman. Näin ollen seurakunta saa lisää uusia ihmisiä mukaan toimintaansa, ja työntekijöillä on siten mahdollisuus kertoa heille kristinuskosta. Hervannan seurakunnan pyhäkouluissa kävi vähän lapsia, mikä oli yksi huolen aihe seurakunnassa. Nyt seurakunnan työntekijät yhteistyössä vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa saavat olla kertomassa taivaan Isästä ja Jeesuksesta sekä kristinuskon tärkeistä asioista lapsille ja heidän vanhemmilleen.

Seurakunta sai valmiiksi suunnitellun ja toteutetun lasten tapahtuman, jota voi käyttää hyödykseen tulevaisuudessa. Jumalan kämmenellä -iltojen vastuuhenkilöt Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala olivat suunnitelleet ja toteuttaneet vapaaehtoistyönä nämä illat. Näiden iltojen pyörittäminen oli heidän vastuullaan, että kaikki asiat järjestyvät suunnitellun mukaisesti. Unohtamatta kuitenkaan, että seurakunta oli myös alusta asti tässä mukana, ja seurakunnan työntekijät auttoivat myös suunnittelutyössä ja käytännön toteutuksessa. Joten kyllä seurakunnalla oli heti oma tuki ja panoksensa näissä illoissa. Lisäksi 13 muun vapaaehtoistyöntekijän apu oli todella suuri. Nämä illat toimivat kaikkien mukana olleiden yhteistyöllä.

Jumalan kämmenellä -projektin toteutuksen sekä -iltojen pyöriessä melkein pelkästään vapaaehtoistyöllä, säästi seurakunta rahaa palkkakustannuksissa ja ajassa. Näin ollen säästynyt raha ja aika voitiin kohdistaa johonkin muuhun seurakunnan toimintaan. Puolestaan jos tämä määrä henkilöstöä olisi pitänyt palkata Jumalan kämmenellä -iltoja varten, olisivat suurten palkkakustannusten takia Jumalan kämmenellä -illat varmaan jääneet suunnittelematta ja pitämättä. Onneksi mukaan saatiin vapaaehtoistyöntekijöitä, joiden tuki Jumalan kämmenellä -iltoihin oli merkittävä.

5.4.3 Projektipäällikön oppiminen

Projektipäällikkö oli Jumalan kämmenellä -projektissa mukana sydämen asialla. Jokainen hetki oli hänelle arvokasta aikaa projektin alkuhetkistä loppuraportin kirjoittamiseen saakka. Tämän projektin myötä projektipäällikkö sai itselleen valtavan paljon, jota ei voi edes sanoa kuvailla. Se täytyy itse kokea. Projektin aikana hän uskoi kokevansa taivaan Isän johdatuksen.

Projektipäällikkö on kristitty uskovainen, ja hän uskoi, että taivaan Isä oli koko ajan mukana iltojen alkusuunnittelusta syksyn viimeiseen kertaan asti. Projektipäällikön mielestä Jumalan johdatus ja apu mahdollistivat Jumalan kämmenellä -iltojen järjestämisen. Tämän projektin tekeminen oli projektipäällikölle uutta ja mahtavaa, ja kaiken innostuksen ja halun tehdä tätä työtä hän uskoi saavansa taivaan Isältä.

Vaikka projekti antoi projektipäällikölle paljon, niin kyllä hän teki työtäkin sen eteen. Vuoden aikana ehti tekemään, kokemaan ja oppimaan paljon uutta. Projektin aikana projektipäällikkö oppi itsestään ihmisenä paljon. Lisäksi hän oppi, kuinka toimitaan projektipäällikkönä ja viedään projektia läpi. Hänellä ei ollut aikaisemmin minkäänlaista kokemusta projektityöskentelystä, joten uusi kokemus oli merkittävä projektipäällikön oppimiselle.

Jumalan kämmenellä -projekti antoi hyvät kehittymismahdollisuudet projektipäällikölle, koska hän sai olla uusien asioiden kanssa tekemisessä. Projektin mukana tuomat haasteet myös kehittivät projektipäällikön taitoja. Lisäksi yhteistyö koulujen, päiväkotien, kerhojen ja seurakunnan kanssa antoi projektipäällikölle hyviä yhteyksiä, joista hän sai uusia kontakteja ja kokemusta myös tulevaisuuden varalle. Pelinin (2004: 250) näkemykset projektipäällikön eduista ovat samat kuin tässä kappaleessa mainitut asiat.

Projektipäällikkö oppi tuntemaan uusia ihmisiä ja arvostamaan alaiensa tekemää työtä. Hän huomasi olleessaan päällikköasemassa, että jokainen meistä on omalla osaamisellaan taitava ja tärkeä eikä ketään ihmistä voi laittaa toista korkeampaan tai matalampaan asemaan. Oli kyseessä alainen tai esimies, niin jokainen on yhtä arvokas. Lasten kanssa työskentely oli antoisaa ja opettavaista. Lapset ovat aitoja ja rehellisiä, ja he kertovat, miltä oikeasti tuntuu. Erään lapsen antama halaus projektipäällikölle oli erittäin ihana palaute hänen tekemästään työstään.

5.4.4 Ongelmatilanteet

Vaikka Jumalan kämmenellä -projekti oli todella onnistunut saavutettuaan tavoitteensa kristillisestä kasvatuksesta, niin oli siinä myös ongelmia ja virheitä. Erityisesti projektin käytännön toteutuksessa esiintyi ongel-

matilanteita. Kyselyn tekemiseen liittyvä ongelma oli, kun projektipäällikkö ei tiennyt heti, että tutkimuslupahakemus olisi pitänyt hakea kyselyjen jakamiseen Hervannan päiväkoteihin. Kyselyt olivat jo valmiina lähdössä jakoon, kun hän sai tietää tarvittavasta tutkimusluvasta. Onneksi tutkimuslupa myönnettiin, mutta aikataulu viivästyi projektipäällikön tietämättömyyden vuoksi. Muita kyselyyn liittyviä ongelmia olivat muun muassa tapahtuman nimen keksiminen sekä etukäteen tietämättömyys, kuinka paljon kukin koulu, päiväkotiki ja kerho tarvitsevat kyselylomakkeita.

Jumalan kämmenellä -iltojen suunnitteluun liittyviä ongelmia olivat projektipäällikön osittain liiallinen yhteydenotto muihin projektiryhmän jäseniin sekä informaation määrän suuruus. Harvemmillä soitoilla ja lyhyemmällä sähköpostiviesteillä olisi pärjätty. Tämä oli kuitenkin projektipäällikön tapa toimia, jonka muuttaminen voi olla työlästä. Mainoskampanjan tekemisessä esiin tullut ongelma oli, että projektipäällikkö ei kysynyt kerhojen vetäjiltä, päiväkotien johtajilta ja koulujen rehtoreilta etukäteen, että kuinka monta mainosta kukin tarvitsee. Näin ollen mainokset loppuivat kesken, ja niiden jakaminen osittain viivästyi.

Jumalan kämmenellä -iltojen toteutukseen liittyi myös omat ongelmansa. Vaikka Jumalan kämmenellä -iltoihin saatiin tarvittava määrä vapaaehtoistyöntekijöitä, niin silti siihen liittyi ongelma. Joka kerta ennen Jumalan kämmenellä -iltoja projektipäällikkö joutui kysymään jokaiselta vapaaehtoistyöntekijältä erikseen, tuleeko hän auttamaan seuraavaan iltaan. Osa vapaaehtoisista ei vastannut lainkaan tekstiviesteihin tai sähköposteihin, ja näin ollen projektipäällikkö oli aluksi epätietoisessa tilassa vapaaehtoisten suhteen. Onneksi kuitenkin osa vapaaehtoisista ilmoitti tulostaan hyvissä ajoin. Lisäksi projektipäällikkö oppi luottamaan, että kylä asiat hoituvat, vaikkei hän niitä murehtisikaan, ja että taivaan Isä pitää huolen lapsistaan.

Muita iltojen toteutukseen liittyviä ongelmia oli, että Jumalan kämmenellä -iltojen vastuuhenkilöt olivat tapahtuman jälkeen kirkolla kello 20 asti omien pienten väsyneiden lastensa kanssa. He olisivat tarvinneet muilta apua loppujärjestelyihin. Onneksi kuitenkin välillä kirkon vahtimestari auttoi astioiden tiskauksessa. Lisäksi vastuuhenkilöiden ruokaostoksilla käynti yhdessä oli turhaa ajan kuluu, koska sen pystyi hoitamaan myös yksin. Loppukerroilla he kuitenkin ymmärsivät toimia niin.

Projektissa esiin tulleet ongelmatilanteet olivat projektipäällikölle opettavaisia. Silloin hänen täytyi pysähtyä miettimään, mikä meni vikaan, ja tämän jälkeen ryhtyä asian korjaamiseen. Ongelmatilanteet hoituivat melko hyvin ja projektin lopputulos oli mainio.

5.4.6 Budjetin toteutuminen

Projektin budjetin toteutumisen arviointi kohdistui lähinnä projektipäällikön työtunteihin sekä Jumalan kämmenellä -iltojen iltapalalakustannuksiin. Projektisuunnitelmassa projektipäällikön arvioitu työaika oli 316 tuntia. Projektin aikana toteutuneet tunnit olivat 318,5 tuntia, joten melkein sama kuin arviossakin.

Kuukausittaiset arviot kuitenkin vaihtelivat melko lailla (taulukko 5). Huhti-, touko-, elo- ja joulukuussa projektin tekemiseen projektipäällikkö käytti vähemmän aikaa kuin oli suunnitellut. Puolestaan syys-, loka-, marras-, tammi- ja helmikuussa projektipäällikkö ylitti suunnitellut projektitunnit.

Taulukko 5. Projektipäällikön arvioituneet ja toteutuneet projektitunnit

Kuukausi	Arvio	Toteutunut	Erotus
helmi	5,5	5,5	0,0
maalis	21,5	21,5	0,0
huhti	59,0	43,0	16,0
touko	60,0	33,5	26,5
kesä	0,0	1,0	-1,0
heinä	0,0	1,5	-1,5
elo	60,0	48,0	12,0
syys	60,0	68,5	-8,5
loka	20,0	35,5	-15,5
marras	20,0	42,0	-22,0
joulu	10,0	1,0	9,0
tammi	0,0	15,5	-15,5
helmi	0,0	2,0	-2,0
Yhteensä	316,0	318,5	-2,5
Opintopisteitä	11,8	11,9	-0,1

Muiden projektiryhmässä olleiden tunteja ei seurattu, koska suurin osa ryhmään kuuluvista henkilöistä oli vapaaehtoistyöntekijöitä. Heitä ei kuitenkaan voinut velvoittaa laskemaan käyttämänsä tuntinsa projektissa. Ei myöskään voinut olettaa, että seurakunnan työntekijät olisivat laskeneet projektiin käytetyt tuntinsa, sillä heidän työnsä projektissa oli osa heidän varsinaista työtänsä seurakunnassa. Kaiken lisäksi tuntien laskeminen ei todellakaan ollut tämän projektin tarkoitus. Ei ollut tarkoitus selvittää, kuinka paljon kukin käytti aikaa tähän projektiin, vaan tärkeämpää oli panostaa kyseisten iltojen toimivuuteen.

Projektisuunnitelmaa tehdessä sinne ei laitettu mitään euromääräisiä lukuja eri kustannuksista, koska se ei ollut oleellista kyseisen projektin kannalta. Hervannan seurakunnan kirkkoherralle Juhani Räsäselle ja seurakuntaneuvostolle projektipäällikkö kuitenkin osoitti budjetin syksyllä 2007 Jumalan kämmenellä -iltojen menoista (taulukko 6). Nämä luvut olivat vain suuntaa antavia, sillä sitä ei voinut etukäteen tietää, tuleeko iltoihin 5 vai 50 lasta. Tämä budjetti oli tehty 20 lapselle ja 20 aikuiselle.

Pitää huomata, että projekti piti sisällään muutakin kuin nämä illat, joten Jumalan kämmenellä -iltojen kustannukset olivat vain osa koko projektin budjettia.

Taulukko 6. Jumalan kämmenellä -iltojen budjetti

BUDJETTI YHTEENSÄ

Mainonta	100
Askartelutarvikkeet	44,2
Iltapala	169,44
Loppujuhla	8,24
Yhteensä	321,88

Projektin aikana projektipäällikkö seurasi pelkästään iltapalakuksannuksia (taulukko 7). Iltapalan ja loppujuhlan elintarvikkeiden yhteenlaskettu määrä oli toteutuneissa kustannuksissa melkein sama kuin budjetissa, kun vielä lisätään viimeisen kerran ruokakustannukset. Syksyn 2007 aikana elintarvikekustannukset Jumalan kämmenellä -illoissa olivat noin 180 euroa.

Taulukko 7. Jumalan kämmenellä -iltojen iltapalakuksannukset

Elintarvikkeet

Päivämäärä	Hinta
11.9.2007	46,43
25.9.2007	12,40
9.10.2007	26,80
23.10.2007	38,44
6.11.2007	18,40
20.11.2007	
Yhteensä	142,47

Jumalan kämmenellä -projektin tarkoituksena ei ollut kuitenkaan seurata, mitä kustannuksia siitä tuli. Vaikka projektipäällikkö itse olikin taloushallinnon opiskelija, niin hän ei silti nähnyt tärkeänä laskea jokaista projektiin mennyttä euroa. Ei kaikki voi pyöriä rahan ympärillä, ja sen projektipäällikkö sai huomata tämän projektin aikana monta kertaa. Paljon tärkeämpää oli saada kertoa lapsille ja heidän vanhemmilleen Jeesuksesta ja hänen suuresta rakkaudestaan, mikä oli kyseisen projektin tavoitteena.

5.4.7 Jumalan kämmenellä -iltojen tulevaisuus

Jumalan kämmenellä -iltojen tulevaisuus näyttää lupaavalta. Illat olivat osoittautuneet syksyn aikana todella suosituiksi, niin iltojen vastuuhenkilöt ja mukana olleet seurakunnan työntekijät päättivät, että Jumalan kämmenellä -iltoja jatketaan myös keväällä 2008. Viimeisellä kerralla

---

tehdyn palautekyselyn perusteella myös perheet toivoivat Jumalan kämmenellä -iltojen jatkuvan.

Suunnittelupalaverissa päätettiin, että Jumalan kämmenellä -iltojen vastuhenkilöt pysyvät samoina, mutta päävastuu siirtyy Kirsi Juntuselta Päivi Ojalalle. Lisäksi kevään ensimmäinen Jumalan kämmenellä -ilta on tiistaina 15.1.2008 ja viimeinen 6.5.2008. Yhteensä iltoja on 10 kevään aikana, ja ne ovat normaaliin tapaan joka toinen tiistai parittomalla viikolla kello 18–19.30. Iltojen rakenne on sama kuin syksyllä eli siellä on Jumalan kämmenellä -laulu, opetus, askartelu, tempurata, kynttilähetki sekä iltapala.

Palaverissa sovittiin myös kevään aiheet, jotka perustuvat lasten katekismukseen. Aiheet käsittelevät syvällisemmin kristinuskon asioita. Kevään 2008 aiheet ovat käskyt, kaste, Isä Meidän rukous, uskonelämän hoitaminen, ehtoollinen, uskontunnustus, lähetys sekä Herran siunaus. Palaverissa sovittiin, että Hervannan seurakunnan pyhäkoulutyön laskuun hankitaan jokaiselle mukana olleelle perheelle lasten katekismus, jonka he saavat omakseen.

Uutuutena päätettiin järjestää kirkkosalissa pidettävä pääsiäiskirkko 18.2.2008 sekä kevätjuhla 6.5.2008. Pääsiäiskirkossa on mukana kolme seurakunnan työntekijää poiketen normaalista yhdestä työntekijästä. Pääsiäiskirkossa lapsille kerrotaan lapsentajuisesti sekä nukketatterin avulla pääsiäisajan tapahtumista: Jeesuksen viimeisestä aterialta, Jeesuksen ristinnaulitsemisesta sekä hänen ylösnousemistaan ja taivaaseen ottamisestaan. Pääsiäiskirkossa ei ole lainkaan iltapalaa, askartelua eikä tempurataa, koska silloin hiljaisella viikolla keskitymme pelkkään hartauteen. Lisäksi pääsiäiskirkko kestää vain tunnin, kun normaalisti Jumalan kämmenellä -ilta kestää 1,5 tuntia.

Kevätjuhla poikkeaa myös normaalista Jumalan kämmenellä -illasta, koska silloin ei ole seurakunnan työntekijän pitämää opetusta, vaan kanttori laulattaa lapsia. Tämän jälkeen on yhtäaikaan askartelu, tempurata ja herkkutarjoilu perinteisen iltapalan lisäksi. Kukin perhe saa itse valita, missä järjestyksessä kuhunkin toimintaan menee.

Jumalan kämmenellä -illat jatkuvat myös syksyllä 2008. Jumalan kämmenellä -projektin tuloksia päästään hyvin hyödyntämään tulevaisuudessa, koska nyt Hervannan seurakunnalla on valmis lasten tapahtuma. Jumalan kämmenellä -illat on todettu toimivaksi kokonaisuudeksi, ja kaiken lisäksi illat ovat suosittuja.

Jumalan kämmenellä -iltoja voisi alkaa laajentamaan Tampereen seudun muihinkin seurakuntiin, koska näissä illoissa kuitenkin käy lapsiperheitä. Pyhäkoulujen pieni kävijämäärä on myös ongelmana monessa muussa seurakunnassa, joten tällä tavalla muutkin seurakunnat voisivat saada uu-

---

sia perheitä mukaan toimintaansa, joille he voisivat kertoa Jeesuksesta ja kristinuskosta.

Tampereen Viinikan seurakunta on osoittanut kiinnostuksensa Jumalan kämmenellä -illoista, ja syksyllä 2008 kyseiset illat saattavat laajentua myös sinne. Iltojen suunnittelu ja toteutus tapahtuvat kuitenkin kyseiselle seurakunnalle sopivalla tavalla, ja sen alueen seurakuntalaisten tarpeiden mukaisesti. Projektipäällikkö tekee yhteistyötä Viinikan seurakunnan kanssa, ja auttaa tarvittaessa Jumalan kämmenellä -iltojen käynnistämisessä Viinikan seurakunnassa. Jos Hervannassa iltojen suosio jatkuu, niin Jumalan kämmenellä -iltoja voisi laajentaa myös muihin Tampereen seurakuntiin ja siitä edelleen muihin kaupunkeihin ja maihin.

Aikuisille suunnattu kristinuskon perusasioista kertova alfa-kurssikin on lähtöisin Englannista, ja se on päässyt Hervannan seurakuntaan asti. Projektipäällikkö on myös kyseisen kurssin käynyt. Tämä on projektipäällikön haaveena, että Jumalan kämmenellä -iltoja järjestetään ympäri maailmaa. Joskus Englannissakin jossain seurakunnassa lauletaan Jumalan kämmenellä -laulua, jonka jälkeen lapset kuuntelevat seurakunnan työntekijän opetusta odottaen innolla tulevaa askartelua ja temppurataa, jonka jälkeen he hiljentyvät ja syövät iltapalaa englantilaisittain.

Nämä Jumalan kämmenellä -projektin tulevaisuuden näkymät ovat kuitenkin täysin taivaan Isän käsissä, ja Hän tietää, käykö projektipäällikön toive joskus toteen. Jumalan kämmenellä projektin tavoitteet perustuvat kristilliseen uskoon, ja että taivaan Isälle kaikki on mahdollista siis: "tapahtukoon Hänen tahtonsa, aamen".

Jeesus sanoi: "Ikuinen elämä on sitä, että he tuntevat sinut, ainoan todellisen Jumalan, ja hänet, jonka olet lähettänyt, Jeesuksen Kristuksen." (Johanneksen evankeliumi 17:3).

6 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää teoriassa ja käytännön tasolla, kuinka projekti viedään läpi sekä tutkia esiin tulleita eroja ja yhtäläisyyksiä teorian ja empirian välillä. Tutkimuksen tarkoituksena oli viedä käytännössä läpi Jumalan kämmenellä projekti ja kuvata kyseinen projekti vaihe vaiheelta. Tarkoituksena oli selvittää projektin onnistuminen sekä hyödyt eri tahoille. Tutkimuksen edetessä sain vastauksia ongelmiin, joita tutkin työssäni.

Työni teoriapohja liittyi pääosin projekteihin, koska kyseessä oli projektin tutkiminen. Teoriatiedoista sain kattavaa tietoa, joiden pohjalta myös empiirisen osan tutkiminen helpottui. Empiriassa olleet lähteet antoivat Jumalan kämmenellä -projektiin liittyvää kristillistä arvopohjaa. Teoria ja empiria tukivat toisiaan projektin läpiviennin suhteen, mutta myös eroavaisuuksia oli huomattavissa.

6.1 Teorian ja empirian eroja ja yhtäläisyyksiä

Tutkimukseni tarkoituksena oli tutkia teorian ja empirian mahdollisia eroja ja yhtäläisyyksiä. Vaikka aloitin empirian käytännön osuuden suorittamisen ennen teoriatiedon hankkimista, niin silti kokosin työhöni ensin lähdeteoksista saamani tiedot. Tämän jälkeen kasasin omasta projektistani tiedot empiiriseen osaan. Tämä oli hyvä järjestys, koska pääsin selkeästi vertaamaan teoriatietoja empiriaosuuteen.

Projekteihin liittyen löytyy sekä yhtäläisyyksiä ja eroja empirian ja teorian välillä. Käyn läpi sekä yksityiskohtaisia tietoja että laajempia kokonaisuuksia. Projektin taustaan, tavoitteisiin, riskeihin ja etuihin liittyen oli eroja ja yhtäläisyyksiä. Lisäksi projektin vaiheista, käynnistämisestä, suunnittelusta, käytännön toteutuksesta ja päättämisestä löytyy yksittäisiä yhtäläisyyksiä ja eroja empirian ja teorian suhteen.

Projektin taustaan liittyen minun ja Rissasen (2002: 40, 42) näkemykset poikkeavat toisistaan, sillä Rissasen (2002: 40, 42) mukaan hyvää projektia ei voi saada, jos kunnan taustaselvityksiä ei ole tehty. Jumalan kämmenellä -projektiin ei tehty taustaselvityksiä, mutta silti projekti onnistui hyvin. Kyseessä oli kuitenkin melko pienimuotoinen projekti, johon ei ollut välttämätöntä tehdä taustaselvityksiä.

Tavoitteista tulisi ilmetä, mitä projektilla on tarkoitus saada aikaan. Tässä asiassa olen samaa mieltä Karlssonin ja Marttalan (2001: 63) kanssa. Jumalan kämmenellä -projektin tavoitteena oli järjestää uusi lastentapahtuma ja saada Hervannan seurakunnan toimintaan mukaan lisää lapsia ja heidän vanhempiaan, joille voidaan kertoa taivaan Isästä ja kristinuskon perusasioista.

Kettunen (2003: 68) toteaa, että riskianalyysi kannattaa tehdä ennen projektin alkua. Jumalan kämmenellä -projektissa ei tehty riskianalyysia, mutta kuitenkin projekti onnistui hyvin. Projektissa olisi kuitenkin voinut olla vähemmän ongelmia, jos riskianalyysi olisi tehty, sillä mahdolliset riskit olisivat olleet tiedossa. Virtanen (2000: 141) kertoo, että riskien hallinta kannattaa toteuttaa huolellisesti. Jumalan kämmenellä -projektissa ongelmiin reagoitiin mahdollisuuksien mukaan niiden tullessa esille. Tällaista tapaa voi harkitusti käyttää pienemmässä projektissa, mutta isojen projektien riskien hallintaan tarvitaan järjestelmällistä suunnittelua ja riskien välttämistä.

Jumalan kämmenellä -projektista oli paljon etua monelle eri taholle. Yhdyn Rissasen (2002: 24) näkemykseen projektin eduista, että projekti tavoittelee aina jotain uutta tai mielenkiintoista. Salosen (2000: 83) mukaan projektitoiminta on erinomainen oppimistapa, ja siinä voi kehittää itseään tehokkaasti. Tämä tuli ilmi myös Jumalan kämmenellä -projektissa, sillä projektipäällikkö oppi uusia asioita ja kehittyi kyseisen projektin aikana. Myös Ruuskan (2007: 27, 63) kanssa olen samaa mieltä siitä, että projektissa voidaan käyttää delegeoivaa työskentelytapaa, jossa vastuuta jaetaan asiantuntemuksen ja voimavarojen mukaan. Tämä tuli ilmi myös Jumalan kämmenellä -projektissa, koska kukin toimi oman osaamisensa mukaan.

Jumalan kämmenellä -projekti sisälsi selkeästi projektille tunnusomaiset vaiheet, jotka eroavat hiukan sekä Virtasen (2000: 73) että Ruuskan (2007: 23) näkemyksistä, mutta peruseriaate on sama kuin heillä. Kyseinen projekti lähti käyntiin reippaalla tahdilla, mikä on myös Pelinin (2004: 76) mukaan hyvä tapa projektin käynnistämiseen. Minun ja Kettusen (2003: 34) näkemys on yhtenevä, että jokaisessa projektissa on oltava asiakas.

Mäkelä ja Stenlund (1995: 160) kertovat, että projektisuunnitelmasta luodaan perusta projektin aikaiselle johtamistyölle. Myös Jumalan kämmenellä -projektissa suunnittelusta oli apua projektin vetämiseen. Lindin (2001: 23–24) näkemys suunnitteluprosessista eroaa Jumalan kämmenellä -projektiin, sillä Jumalan kämmenellä -projektissa ei tarvinnut ahdistua suunnittelun takia, kun puolestaan Lind (2001: 23–24) piti sitä hyvänä merkinä projektia suunniteltaessa. Siinä olen kuitenkin samaa mieltä Lindin (2001: 23) kanssa, että luovuus on hyödyksi suunnittelussa. Virkki ja Somermeri (1998: 33) toteavat, että suunnitelman tekijän kannattaa olla sama henkilö, joka vastaa projektin läpiviennistä. Jumalan kämmenellä -projektissa nähtiin tämä hyöty, sillä projektipäällikkö oli parhaiten sisällä projektin eri vaiheista ja tulevista tapahtumista. Hän tiesi, mitä oli suunniteltu, ja hän oli sitoutunut projektiin.

Litken ja Kunowin (2004: 88) näkemys on yhtenevä omani kanssa siitä, että kaikkea on mahdotonta suunnitella etukäteen, koska projekti sisältää

---

paljon erilaisia asioita ja ulkopuolella olevat asiat vaikuttavat projektiin. Heidän mukaansa pelkkä projektisuunnitelma ei riitä projektin onnistumiseen. Virkki ja Somermeri (1998: 63) puolestaan kuvaavat, että projekti muuttuu suunniteltavasta projektista käynnissä olevaksi projekiksi, joka vaatii ohjausta. Jumalan kämmenellä -projektissa selkeää rajaa suunnittelun loppumisesta ja käytännön toteutuksen alkamisesta ei voi laittaa, koska suunnittelua kesti melkein projektin loppuun asti ja puolestaan käytännön toteutus alkoi heti projektin käynnistyessä.

Jalavan ja Virtasen (2001: 26) mukaan projekti on melko vaativa johtamisympäristö, minkä huomasi myös omassa projektissani. Lind (2001: 62) toteaa tutkimuksissaan, että johtamistapa on olennainen osa projektia, mutta eri projekteissa tarvitaan erilaisia tapoja johtaa sitä. Tämä tuli ilmi myös Jumalan kämmenellä -projektissa, sillä projektipäälliköllä oli persoonallinen tapa johtaa projektia, mutta se oli myös melko toimiva tapa. Yhdyn Kettusen (2003: 146) näkemykseen, jonka mukaan projektipäälliköllä on vastuu projektiryhmästään, koska he mahdollistavat projektin onnistumisen. Jumalan kämmenellä projektia ei olisi voitu tehdä ilman projektiryhmän tukea ja apua.

Rissanen (2002: 171) kertoo, että projektin päättäminen suunnitellaan valmiiksi projektisuunnitelmassa, mutta suunniteltu ajankohta ei aina kuitenkaan pidä paikkansa. Näin kävi myös Jumalan kämmenellä -projektissa, sillä päättymisajankohta oli suunniteltua ajankohtaa reilu kaksi kuukautta myöhemmin. Yhdyn Kettusen (2003: 169) näkemykseen siitä, että projektin päättäminen ei ole vain loppuraportin kirjoittamista, vaan se täytyy päättää myös henkisellä tasolla. Jumalan kämmenellä -projektissa projektin päättäminen ja päätyminen olivat projektipäällikölle suuria asioita ja muutoksia, jotka vaativat erityistä irtaantumista projektista. Lisäksi Kettusen (2003: 169) mukaan projekti pitäisi virallisesti lopettaa kokoamalla ohjausryhmä kasaan. Jumalan kämmenellä -projektissa ei ollut yhteistä kokoontumista ohjausryhmän kesken, vaan projektipäällikkö ilmoitti muille projektin päättyneen.

Teoriassa projektin toteutus voi vaikuttaa yksinkertaiselta, mutta käytäntö on kuitenkin eri kuin paperille kirjoitettu teksti. Todellisessa elämässä kaikki asiat eivät mene niin kuin ne on suunniteltu, ja eteen voi tulla odottamattomiakin asioita. Tutkimuksesta voi kuitenkin huomata paljon yksittäisiä yhtäläisyyksiä lähdeoteoksista saatujen teorian tietojen sekä Jumalan kämmenellä -projektin käytännön työn välillä, mutta myös eroja oli huomattavissa.

Projektin kokonaiskuva vaihe vaiheelta oli melko yhtenevä sekä teoriassa ja käytännössä yksittäisistä eroista huolimatta. Molemmissa oli selkeät vaiheet, joita olivat projektin käynnistyminen, suunnittelu, käytännön toteutus ja päättäminen. Teoriassa ja empiriassa käynnistys lähti reippaalla tahdilla käyntiin. Puolestaan teoriassa kuitenkin painotettiin suunnittelun tärkeyttä huomattavasti enemmän kuin empiirisessä osassa. Projektin

käytännön toteutuksen painoarvo oli molemmissa oleellinen, mutta empiriassa sen tärkeys tuli erityisesti esille. Projektin päättäminen oli teoriaosuudessa enemmän painotettu muun muassa päättämiskokouksilla. Puolestaan empiriassa projekti päättyi aivan kuin itsestään. Jumalan kämmenellä -projektin voi tunnistaa projektiksi teorian tiedon pohjalta.

6.2 Jumalan kämmenellä -projekti

Tutkimuksen tarkoituksena oli käytännössä viedä läpi Jumalan kämmenellä -projekti, ja kuvata eri vaiheita, joita projektissa esiintyi. Halusin myös tutkia kyseisen projektin onnistumista sekä hyötyjä. Aion myös mainita Jumalan kämmenellä -projektiin liittyviä ongelmia, koska mikään projekti ei ole täydellinen.

Jumalan kämmenellä -projekti sisälsi projektille tunnusomaiset vaiheet, jotka olivat projektin käynnistäminen, suunnittelu, toteutus sekä päättäminen. Jokainen vaihe oli selkeästi oma kokonaisuutensa, mutta osittain ne limittyivät keskenään. Projekti kulki hyvin vaihe vaiheelta eteenpäin projektisopimuksen laadinnasta saavutettujen tulosten arviointiin. Jokaiseen vaiheeseen liittyi paljon asiaa, mutta Jumalan kämmenellä -projektissa suurimman painoarvon saivat projektin käytännön toteutuksen ja päättämisen vaiheet.

Jumalan kämmenellä -projekti käynnistyi 16.2.2007, kun Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala miettivät, että Hervannan seurakuntaan pitäisi saada uutta toimintaa lapsiperheille. Tämän jälkeen Kirsi Juntunen ryhtyi projektipäälliköksi ja teki projektisopimuksen Tampereen ammattikorkeakoulun projektiohjaajan ja Hervannan seurakunnan kirkkoherran kanssa.

Projektin käynnistämisen jälkeen projektipäällikkö suunnitteli yhdessä projektiryhmän kanssa projektia. Suunnittelutyö oli kuitenkin paljolti projektipäällikön mietiskelyä eikä niinkään paperille kirjoitettua tietoa. Hän teki myös projektisuunnitelman, johon sisältyi johdanto, organisaation rakenne, toteutussuunnitelma, budjetti, ohjaus ja raportointi sekä arviointi projektin onnistumisesta.

Projektin käytännön toteutuksen ja suunnittelun välille ei voi vetää mitään selvää rajaa, sillä käytännön toteutus alkoi heti ja puolestaan suunnittelua oli melkein projektin loppuun asti. Käytännön toteutuksen voi jakaa neljään suurempaan vaiheeseen. Ensin oli kyselyn tekeminen Hervannan seudun lapsiperheille. Tämän jälkeen suunniteltiin Jumalan kämmenellä -iltoja. Seuraavaksi tehtiin mainoskampanja Hervannan lapsiperheille. Viimeisenä vaiheena oli Jumalan kämmenellä -iltojen toteutus.

Jumalan kämmenellä projekti päättyi 4.2.2008, jolloin projektipäällikkö sai projektin loppuraportin valmiiksi. Suunniteltu päättymisajankohta oli

---

30.11.2007, mutta tämä ei toteutunut käytännössä. Vuoden kestänyt projekti antoi paljon projektipäällikölle, ja sen päätyminen oli iso muutos hänelle.

Jumalan kämmenellä -projekti onnistui todella hyvin. Tämän projektin tärkeimpänä tavoitteena oli saada lisää lapsia ja heidän vanhempiaan mukaan seurakunnan toimintaan, jotta he saavat tietää taivaan Isän suuresta rakkaudesta. Tämä tavoite saavutettiin, sillä syksyn 2007 aikana Jumalan kämmenellä -illoissa kävi 18–31 lasta ja 10–19 lasten vanhempaa kerrasta riippuen. Itse kristittyinä uskovaisena uskonkin, että taivaan Isä oli koko ajan mukana iltojen alkusuunnittelusta syksyn viimeiseen kertaan asti. Jumalan johdatus ja apu mahdollistivat Jumalan kämmenellä -iltojen järjestämisen. Tämän projektin tekeminen minulle oli uutta ja mahtavaa, ja kaiken innostuksen ja halun tehdä tätä työtä sain taivaan Isältä.

Minun lisäksi moni muu Jumalan kämmenellä -projektissa mukana ollut oli mielissään, kun Jumalan kämmenellä -iltoihin saatiin paljon lapsiperheitä mukaan. Lisäksi lapsilta ja vanhemmilta saama positiivinen palaute henkilökohtaisesti sekä palautelomakkeella kertoi, että he viihtyivät Jumalan kämmenellä -illoissa. Jumalan kämmenellä -projekti oli hyvin onnistunut, koska perheet saivat tietää Jumalasta ja Hänen armostaan sekä lapsilla ja heidän vanhemmillaan on mahdollisuus uskoa Jeesukseen.

Jumalan kämmenellä -projektissa huomasin, että kristillinen arvopohja on tärkeä. Liikemaailmassa monet asiat lasketaan ja arvioidaan rahana, ja projektiinkin kuuluu olennaisena osana budjetti. On hyvä laskea kustannuksia, mutta voi olla myös projekteja, joissa tulevien kustannusten tarkka arviointi ei ole edes tarvittavaa. Kaikkien projektien tarkoituksena ei ole saada lisää rahaa eikä katsoa vain tuottoja ja menoja, vaan arvopohja voi olla aivan toinen. Tämän projektin tarkoituksena oli taivaan Isän rakkauden välittäminen muille, mitä ei voi rahassa mitata.

Jumalan kämmenellä -projektin hyödyt ja haitat on koottu SWOT-analyysiin (taulukko 8). Haluan tuoda esille, mitä vahvuuksia ja heikkouksia sekä mahdollisuuksia ja uhkia kyseisellä projektilla oli. Jokainen projekti sisältää sekä plussat että miinukset, niin kuin myös Jumalan kämmenellä -projektista voi todeta.

Taulukko 8. SWOT-analyysi Jumalan kämmenellä -projektista

SWOT-analyysi Jumalan kämmenellä -projektista

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
innostunut ja motivoitunut projektipäällikkö projektipäällikkö sydämen asialla taitava projektiryhmä asiantuntevat seurakunnan työntekijät hyvä yhteistyö uskovaisuus uutuus edullisuus pieni budjetti aikataulussa pysyminen seurakunnan sijainti ja tilat tapahtuman rakenne samat työntekijät paikalla lapsityö	uutuus vapaaehtoisten puuttuminen projektipäällikön kokemattomuus projektipäällikön tietämättömyys projektipäällikön liialliset yhteydenotot samat työntekijät paikalla
MAHDOLLISUUDET	UHKAT
saada paljon lapsia ja perheitä kristillinen herätys moni tulee uskoon toiminta jatkuu --> lisää ihmisiä mukaan toiminta laajenee oppiminen, kehittyminen kokemusta ja haasteita lisää Jumalan rakkauden kertominen evankeliumin eteenpäinvieminen	lapsia ja perheitä ei tule mukaan kristilliset asiat eivät kiinnosta yhteistyö ei toimi tulevaisuudessa ei voida enää järjestää iltoja henkilökuntapula sairaudet erimielisyydet aikapula

Jumalan kämmenellä -projektin tuloksia voidaan hyödyntää tulevaisuudessa, koska Hervannan seurakunnalla on valmis lasten tapahtuma. Jumalan kämmenellä -illat on todettu toimivaksi kokonaisuudeksi, ja kaiken lisäksi illat ovat olleet suosittuja. Jumalan kämmenellä -illat jatkuivat normaaliin tapaan keväällä 2008. Iltoja oli kevään aikana yhteensä 10 ja rakenne illoissa pysyi samanlaisena. Lisäksi syksyllä 2008 Jumalan kämmenellä -illat jatkuvat edelleen.

Tampereen Viinikan seurakunta on osoittanut kiinnostuksensa Jumalan kämmenellä -illoista, ja syksyllä 2008 kyseiset illat saattavat laajentua myös sinne. Jos Hervannassa iltojen suosio jatkuu, niin Jumalan kämmenellä -iltoja voisi laajentaa muihin Tampereen seurakuntiin ja siitä edelleen muihin kaupunkeihin ja maihin. Nämä Jumalan kämmenellä -projektin tulevaisuuden näkymät ovat kuitenkin täysin taivaan Isän käsissä.

”Armosta Jumala on teidät pelastanut antamalla teille uskon. Pelastus ei ole lähtöisin teistä, vaan se on Jumalan lahja. Se ei perustu ihmisten tekoihin, jottei kukaan voisi ylpeillä.” (Kirje efesolaisille 2:8–9.)

Lähteet

Kirjat

- Anttila, Mai & Iltanen, Kaarina 1993. Markkinointi. 3. painos. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Anttonen, Kyösti 2003. Tehosta projektityötä: johda hanketta 80/20-periaatteella. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Artto, Karlos, Heinonen, Rauno, Arenius, Marko, Kovanen, Vesa & Nyberg, Tom 1998. Projektiliiketoiminta yrityksen menestystekijäksi. Helsinki: Teknologian kehittämiskeskus TEKES & Projektitoimintayhdistys ry PTY.
- Artto, Karlos, Martinsuo, Miia & Kujala, Jaakko 2006. Projektiliiketoiminta. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Bergström, Seija & Leppänen, Arja 2003. Yrityksen asiakasmarkkinointi. 8. uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Berkun, Scott 2006. Projektinhallinnan taito. Suomentaja: Jarmo Holttinen. Alkuperäinen teos: The Art of Project Management. Helsinki: Readme.fi.
- Ensimmäinen Johanneksen kirje. Pyhä Raamattu. Käännös 1992. 3. painos. Pieksämäki: Kirjapaja – Suomen Kirkon Sisälähetysseura.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Halonen, Pirkko 1968 ja 1984. Virsi 499: Jumalan kämmenellä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon virsikirja 1987. 4. uudistettu painos. Pieksämäki: Kirjapaja – Suomen Kirkon Sisälähetysseura.
- Heikkilä, Marianne & Luumi, Pertti 2005. Rakasta lasta – Suojele lapsuutta. 2. painos. Helsinki: Lasten keskus.
- Henkilötietolaki 22.4.1999/523.
- Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Ikävalko, Elisa 1995. Käytännön tiedottaminen – yhteisöviestinnän käsikirja. 4. painos. Helsinki: Infoviestintä Oy.
- Iltanen, Kaarina 1998. Mainonnan suunnittelu. Markkinointi-instituutin kirjasarja. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

-
- Jalava, Urpo & Virtanen, Petri 1997. Moniammatillinen projektitoiminta: Avain hyvinvointipalvelujen tulevaisuuteen. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.
- Jalava, Urpo & Virtanen, Petri 1998. Tietoa luova projekti: polku oppivaan organisaatioon. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.
- Jalava, Urpo & Virtanen, Petri 2000. Innovatiiviseen projektijohtamiseen. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Johanneksen evankeliumi. Pyhä Raamattu. Käännös 1992. 3. painos. Pieksämäki: Kirjapaja – Suomen Kirkon Sisälähetysseura.
- Juholin, Elisa 2001. Viestintä strategiasta käytäntöön. Communicare! 2. painos. Helsinki: In-foviestintä Oy.
- Jyrkkiö, Esa & Riistama, Veijo 2002. Laskentatoimi päätöksenteon apuna. 13.–16. painos. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Karlsson, Åke & Marttala, Anders 2001. Projekti kirja: Onnistuneen projektin toteuttaminen. Helsinki: Kauppakaari.
- Kettunen, Sami 2003. Onnistu projektissa. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Kirje efesolaisille. Pyhä Raamattu. Käännös 1992. 3. painos. Pieksämäki: Kirjapaja – Suomen Kirkon Sisälähetysseura.
- Kortetjärvi-Nurmi, Sirkka, Kuronen, Marja-Liisa & Ollikainen, Marja 2002. Yrityksen viestintä. 3. uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Käki, Ilmo & Rautanen, Marja 1989. Hervannan seurakunta – The parish of Hervanta. Tampere.
- Lahtinen, Jukka & Isoviita, Antti 2001. Asiakaspalvelun ja markkinoinnin perusteet. Tampere: Avaintulos.
- Lehtonen, Päivi, Lindblom, Lassi, Korpinen, Santeri & Simonen Jouni 2006. Projektinsalkunhallinta – Kehitystoiminnan strateginen johtaminen. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Lind, Olli 2001. Näin tehdään onnistunut projekti. Näin toteutetaan luottamus-, osaamis- ja taloudellisen pääoman prosessointi, luova suunnitteluprosessi, projektin ja kokousten oikea johtaminen ja etsitään projektin suuri idea. Tampere: Ruottukka Oy.
- Litke, Hans-D. & Kunow Ilonka 2004. Projektinhallinta. Suomentaja: Sari Hellsten. Alkuperäinen teos: Projektmanagement. Helsinki: OY RASTOR AB.

-
- Luukkaan evankeliumi. Pyhä Raamattu. Käännös 1992. 3. painos. Pieksämäki: Kirjapaja – Suomen Kirkon Sisälähetysseura.
- Lööw, Monica 2002. Onnistunut projekti – projektijohtamisen ja -suunnittelun käsikirja. Suomentaja: Maarit Tillman. Alkuperäiset teokset: Att leda och arbeta i projekt – en praktisk handbok om att lyckas i projekt; Att leda och arbeta i projekt – planeringboken. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Markuksen evankeliumi. Pyhä Raamattu. Käännös 1992. 3. painos. Pieksämäki: Kirjapaja – Suomen Kirkon Sisälähetysseura.
- Mäkelä, Pekka & Stenlund, Heikki 1995. Projektijohtaminen: Toiminnanohjaus verkostotaloudessa. Helsinki: PRAVO.
- Neilimo, Kari & Uusi-Rauva, Erkki 2005. Johdon laskentatoimi. 6.–7. uudistettu painos. Helsinki: Edita.
- Palo-Virtanen, Sirkka 2006. Lapsi on ilo – Kymmenen teesiä kristillisestä kasvatuksesta kotiväelle. Helsinki: Kirkkohallitus Kasvatus ja nuorisotyö – Seurakuntien Lapsityön Keskus.
- Pelin, Risto 2004. Projektihallinnan käsikirja. 4. uudistettu painos. Helsinki: Projektijohtaminen Oy.
- Peltonen, Minna, Välisalo, Tero & Kunttu, Susanna 2002. Riskien ja kokemustiedon hallinta toimitusprojekteissa. Helsinki: Metalliteollisuuden keskusliitto MET.
- Rissanen, Tapio 2002. Projektilla tulokseen - projektin suunnittelu, toteutus, motivointi ja seuranta. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Pohjantähti.
- Ruuska, Kai 1999. Projekti hallintaan. Asiantuntija-sarja. 3. uudistettu painos. Helsinki: Suomen Atk-kustannus Oy.
- Ruuska, Kai 2007. Pidä projekti hallinnassa: Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. 6. tarkistettu painos. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Salonen, Lauri 2000. Teemme projektin. Uusintapainos. Posiplan Oy.
- Silfverberg, Paul 1996. Ideasta projektiksi: Projektisuunnittelun käsikirja. Helsinki: Hallinnon kehittämiskeskus.
- Stenlund, Heikki 1996. Projektijohtamisen perusteet. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Stenlund, Heikki 1992. Projektin ohjaus. Helsinki: Opetushallitus, VAPK-kustannus.
- Valli, Raine 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1 – Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2007. 2. korjattu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

-
- Vartiainen, Matti, Pirskanen, Saara, Palva, Anna & Simula, Tiina 2000. Tiimityöprojektien vaikutukset ja onnistuminen. Helsinki: Työministeriö.
- Vartiainen, Matti, Ruuska, Inkeri & Kasvi, Jyrki J.J. 2003. Projektiosaaminen – dynaamisen organisaation voimavara. Helsinki: Teknologiateollisuus ry.
- Vartiainen, Pirkko 2001. Näkökulmia projektiarviointiin. Tampere: Finnpublishers Oy.
- Virkki, Pekka & Somermeri, Arvo 1998. Projektityö: kehittämisen moottori. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Virtanen, Petri 2000. Projektityö. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Åberg; Leif 1996. Viestintä tuloksen tekijänä. 8. painos. Helsinki: Infoviestintä Oy.

Artikkelit

- Airikka, Kirsi 2007. Jumalan kämmenellä kokoaa perheitä arki-iltana. Tampereen Kirkkosanomien 31.8.2007, 16.
- Väliniemi, Heikki 2007. Perheet pääsevät Jumalan kämmenelle. Hervannan Sanomat 20.10.2007, 3.

Www-sivut

- Tampereen seurakunnat – Hervannan seurakunta: Hervannan kirkko 2008. [online] [viitattu 6.3.2008]. www.tampereenseurakunnat.fi/kirkot/hervanta
- Tampereen seurakunnat – Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä: tehtävä ja toiminta-ajatus 2008. [online] [viitattu 6.3.2008]. www.tampereenseurakunnat.fi/yhtyma/toimintaajatus
- Tampereen seurakunnat – Hervannan seurakunta: lapset 2008. [online] [viitattu 6.3.2008]. www.tampereenseurakunnat.fi/hervanta/toiminta/lapset
- Tampereen seurakunnat – Lapset ja perheet 2008 [online] [viitattu 6.3.2008]. www.tampereenseurakunnat.fi/lapset

Muut lähteet

- Juntunen, Jouni 2007. Radiohaastattelu Jumalan kämmenellä -illoista. Radio Moreeni: Kirkkokahvila 30.9.2007.

Liitteet

Liite 1: Projektikuvauslomake

PROJEKTIKUVAUS		Päiväys 19.3.2007
Projektin osapuolet:		
- Yritys / tilaaja Hervannan seurakunta		
- Opiskelijat Kirsi Juntunen		
- Ohjaava opettaja TAMK:ssa Markku Lampi		
Projektin kuvaus lyhyesti (tarkentuu projektisuunnitelmassa) Opiskelija tekee kyselyn Hervannan seurakunnan nimissä. Kysely tehdään Hervannan lapsiperheille, joilta kysytään seurakunnan toimintaan liittyviä asioita. Kyselyn tarkoituksena on saada tietoa, miten Hervannan seurakunta voi parantaa lapsille suunnattua toimintaa. Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa kyselyn sekä tallentaa ja analysoi tiedot. Saatujen tietojen perusteella opiskelija tekee mainoskampanjan, jonka tarkoituksena on saada lapset seurakunnan toimintaan mukaan. Lisäksi opiskelija on mukana seurakunnan toiminnassa muun muassa pyhäkouluopettajana, ja hän analysoi lopuksi, että kuinka seurakunnan tavoitteet toteutuivat eli saimmeko lisää lapsia seurakunnan toimintaan mukaan.		
Projektin aloittamisaika 21.2.2007	Projektin valmistumisaika 31.12.2007	Sovittu korvaus -
Tilaajan tavoitteet projektille - Hervannan seurakunta saa kyselyn perusteella olennaista tietoa kehittäessään lapsille suunnattua toimintaa - seurakunta saa onniseen mainoskampanjan, joka tavoittaa lapsiperheet - seurakunta saa lapsia omaan toimintaan mukaan		
Opiskelijoiden oppimistavoitteet - osaa laatia kyselyn, suorittaa sen jakelun, tallentaa ja analysoida tiedot sekä hyödyntää saamia tietoja - osaa suunnitella ja laatia mainoskampanjan - osaa analysoida, kuinka seurakunnan tavoitteet toteutuivat		
Lisätietoja Projektissa on mukana seurakunnan työntekijöitä ja muita henkilöitä, mutta opiskelijalla on suurin vastuu ja työ kyselyyn liittyvissä asioissa. Mainoskampan toteutuksessa opiskelija turvautuu vielä enemmän muihin henkilöihin.		

Opiskelija sitoutuu

- noudattamaan projektin tilaajan ja ohjaavan opettajan ohjeita ja määräyksiä
- hoitamaan yllä kuvatut projektitehtävät (tarkempi kuvaus projektisuunnitelmassa)
- laatimaan projektisuunnitelman ja loppuraportin projektista

Projektin tilaaja

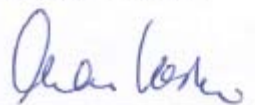
- nimeää oman edustajansa projektin ohjausryhmään
- tarjoaa opiskelijoille projektissa tarvittavat työtilat ja -välineet
- vastaa opiskelijoiden vahinkovastuusta

Tampereen ammattikorkeakoulu

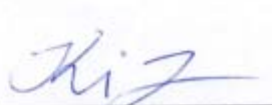
- nimeää projektille ohjaavan opettajan, joka seuraa projektin etenemistä
- vakuuttaa opiskelijat projektin aikana sattuvan tapaturman varalta

Projektin kaikki osapuolet sitoutuvat pitämään salassa projektin aikana saamansa tiedot, joita on niiden luonteen vuoksi pidettävä luottamuksellisina.

Tampereella 5.3.2007

Tilaaja

Opiskelija / Opiskelijat

Ohjaava opettaja

Liite 2: Kysely Hervannan seurakunnan lastentapahtumista

1 (2)

Hervannan ev.lut. seurakunta

KYSELY

1 (2)

HERVANNAN SEURAKUNTA

Tämän kyselyn ensisijaisena tarkoituksena on parantaa Hervannan seurakunnan lapsille suunnattuja palveluja, joten teiltä lasten vanhemmilta me saamme parasta mahdollista tietoa siihen. Olemme kiitollisia, jos vastaatte kyselyymme.

Hervannan seurakunnan pyhäkouluopettaja Kirsi Juntunen vastaa kyselyn suunnittelusta ja toteutuksesta. Hän tekee liiketalouden projektiopintoja ja opinnäytetyönsä tämän kyselyn perusteella Tampereen ammattikorkeakoululle.

Tämä kysely ei sido teitä mihinkään. Kysely on luottamuksellinen. Kaikki vastaukset käsitellään kokonaisuutena ja nimettömästi, joten kenenkään henkilöllisyys ei selviä kyselystä. Kyselyn vastauksia käytetään vain Hervannan seurakunnan toiminnan parantamiseen ja Kirsi Juntusen opintoihin.

TAUSTATIEDOT

1. Vastaaaja isä ___ äiti ___ molemmat ___

2. Lapsia perheessä ___

3. Lasten iät ___ vuotta ___ vuotta ___ vuotta ___ vuotta ___ vuotta

JUMALAN KÄMMENELLÄ -ILLAT

Hervannan seurakunnassa on suunnitteilla järjestää lapsille suunnattuja Jumalan kämmenellä -iltoja, jotka sisältävät Raamatun opetusta ja muuta mukavaa lapsille. Siellä tarjoillaan väli- tai iltapala lapsille. Nämä tapahtumat ovat osa seurakunnan lapsiperheille tarkoitettua perusopetusta Taivaan Isästä ja uskosta.

4. Oletteko kiinnostuneet lasten Jumalan kämmenellä -illoista? kyllä ___ en ___

5. Jos olette kiinnostuneet Jumalan kämmenellä -illoista, niin mikä viikonpäivä ja kellonaika olisi teille sopiva? (kellon aikaa ei tarvitse laittaa, jos ajalla ei ole väliä tai päivä ei sovi lainkaan)

	sopii	ei sovi	kello
maanantai	___	___	___
tiistai	___	___	___
keskiviikko	___	___	___
torstai	___	___	___
perjantai	___	___	___
lauantai	___	___	___
sunnuntai	___	___	___

6. Kuinka monta kokoontumiskertaa olisi hyvä Jumalan kämmenellä -illoille?

4 kokoontumiskertaa	___
6 kokoontumiskertaa	___
8 kokoontumiskertaa	___
10 kokoontumiskertaa	___

7. Kuinka usein Jumalan kämmenellä -iltoja olisi hyvä järjestää?

joka viikko	___
joka toinen viikko	___

jatkuu

Hervannan ev.lut. seurakunta

KYSELY

2 (2)

2 (2)

8. Kuinka pitkään yksi Jumalan kämmenellä -ilta voisi kestää? ___ minuuttia

9. Minkä ikäisille lapsille Jumalan kämmenellä -illat olisi hyvä järjestää? ___ - ___ -vuotiaille

10. Missä Hervannan seurakunnan tilassa Jumalan kämmenellä -iltoja olisi hyvä pitää?
(laittakaa 1-3 siten, että 1 on huonoin vaihtoehto ja 3 paras vaihtoehto)

Hervannan kirkon tiloissa	___
Pelipuiston seurakuntakodilla (Teekkarinkatu)	___
Pohjois-Hervannan toimitilassa (Vilppulanpolku)	___

PYHÄKOULU

Hervannan seurakunnassa järjestetään lasten pyhäkoulua, jossa on kristillistä opetusta Raamattuun perustuen. Pyhäkoulussa lisäksi lauletaan, askarrellaan, piirretään ja näytellään Raamatun kertomusten pohjalta.

11. Oletteko kiinnostuneet lasten pyhäkoulusta? kyllä ___ en ___

12. Jos olette kiinnostuneet pyhäkoulusta, niin mikä viikonpäivä ja kellonaika olisi teille sopiva?
(kellon aikaa ei tarvitse laittaa, jos ajalla ei ole väliä tai päivä ei sovi lainkaan)

	sopii	ei sovi	kello
maanantai	___	___	___
tiistai	___	___	___
keskiviikko	___	___	___
torstai	___	___	___
perjantai	___	___	___
lauantai	___	___	___
sunnuntai	___	___	___

13. Minkä ikäisille lapsille pyhäkoulu olisi hyvä järjestää? ___ - ___ -vuotiaille

14. Missä Hervannan seurakunnan tilassa pyhäkoulu olisi hyvä pitää?
(laittakaa 1-3 siten, että 1 on huonoin vaihtoehto ja 3 paras vaihtoehto)

Hervannan kirkon tiloissa	___
Pelipuiston seurakuntakodilla (Teekkarinkatu)	___
Pohjois-Hervannan toimitilassa (Vilppulanpolku)	___

KIITOS KUN VASTASITTE KYSELYYMMME!

Annatte meille tärkeää tietoa kehittäessämme Hervannan seurakunnan lastentapahtumia.

Kyselyn palautus on viimeistään torstaina **5.4.2007**. Voitte palauttaa kyselyn lapsenne kerhoon/tarhaan/kouluun, josta saitte kyselyn, tai Hervannan kirkolle Lindforsinkatu 7.

Ystävällisin terveisin

HERVANNAN EV.LUT. SEURAKUNTA

Sinikka Kukulj
pyhäkoulutyöstä vastaava lehtori

Kirsi Juntunen
pyhäkouluopettaja, opiskelija

Liite 3: Tutkimuslupahakemus Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelujen kehittämissyksikölle

1 (6)

 <p>TAMPEREEN KAUPUNKI Hyvinvointipalvelujen kehittämissyksikkö Puutarhakatu 2 A, PL 487 33101 Tampere Puhelin keskus (03) 565 711</p>		1 (7)
TUTKIMUSLUPAHAKEMUS		
TUTKIMUKSEN TEKIJÄ		
Sukunimi Juntunen	Etunimet Kirsi Katarina	
Osoite Insinöörinkatu 55 C 80 33720 TAMPERE		
Puhelin 044 573 5582	Sähköpostiosoite kirsi.juntunen@cs.tamk.fi	
Muut tekijät Sukunimi -	Etunimet -	
Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö, nimi Tampereen ammattikorkeakoulu (Hervannan seurakunta)	Koulutusohjelma/suuntautumisvaihtoehto Liiketalouden koulutusohjelma Taloushallinto suuntautumisvaihtoehtona	
TUTKIMUKSEN OHJAAJA(T) OPPILAITOKSESSA		
Nimi Opinnäytetyö: Pirkko Jaatinen, projektiopinnot Markku Lampi		
Toimipaikka ja osoite Tampereen ammattikorkeakoulu, Teiskontie 33, PL 21, 33210 TAMPERE		
Puhelin Pirkko Jaatinen 03 5654 8185 ja 050 590 9304 Markku Lampi 03 5654 8279 ja 040 523 8062	Sähköpostiosoite pirkko.jaatinen@tamk.fi markku.lampi@tamk.fi	
Oppiarvo ja ammatti Pirkko Jaatinen: kauppatieteiden lisensiaatti ja yliopettaja Markku Lampi: taloustieteiden maisteri ja vanhempi lehtori		
Sitoudun ohjaamaan tutkimusta		
Päiväys 21.3.2007	Allekirjoitus Markku Lampi Pirkko Jaatinen	
TUTKIMUS		
Tutkimuksen nimi Kyselyn nimi: Kysely Hervannan seurakunnan lastentapahtumista		
Tutkimuksen taso ☐ Väitöskirja ☐ Lisensiaattitutkimus ☐ Pro gradu ☒ Muu opinnäytetyö ☒ Muu, mikä <u>projektiopinnot</u>		

jatkuu

1 (7)		
Tutkimuksen kohde hyvinvointipalveluissa		
Hervannan alueen päiväkodit		
Tutkimuksen muoto		
☒ Kirjallinen tutkimus ☐ Audiovisuaalinen tuote (esim. ATK-ohjelma, cd-rom, video) ☐ Tuotekehitystyö ☐ Oppimateriaali ☐ Muu, mikä		
Avopalvelut	Päivähoito	Laitoshoito
☐ Kotihoito ☐ Yleinen sosiaalityö ☐ Lastensuojelun erityispalvelut ☐ Toimeentuloturva ☐ Maahanmuuttajapalvelut	☒ Päiväkotihoito ☐ Perhepäivähoito	☐ Sairaalahoito ☐ Vanhainkotihoito
Pääasiallinen tutkimustapa/-menetelmä (rastita yksi vaihtoehto)		
☐ Otantatutkimus ☒ Kysely ☐ Haastattelu ☐ Sisällön erittely ☐ Havainnointi Muu, mikä		
Yhteyshenkilö(t) hyvinvointipalveluissa (Jotta tutkimuksen teko voidaan suorittaa mahdollisimman joustavasti ja ao. yksikön kannalta mielekkäästi, on tutkijan syytä jo ennen varsinaista luvanhakua ottaa yhteys tämän yksikön esimieheen tai muuhun vastaavaan henkilöön ja sopia alustavasti tutkimuslähtökohdat. Yhteyshenkilöön nimi merkitään tähän)		
Nimi ja yksikkö	Puhelin ja sähköpostiosoite	
Anne Liimola, kaakkoisen alueen päivähoiton aluejohtaja	040 849 2107 ja anne.liimola@tamper.fi	
Nimi ja yksikkö	Puhelin ja sähköpostiosoite	
Nimi ja yksikkö	Puhelin ja sähköpostiosoite	
Lyhyt yhteenveto tutkimussuunnitelmasta (tutkimuksen aihe, tarkoitus ja teoreettinen tausta, käytetty tutkimusaineisto, aineiston keruu- ja analysointitapa, tutkimuksen merkityksen arviointi, eettiset näkökohdat)		
<p>Olen Hervannan seurakunnassa pyhäkouluolettajana, ja tämän tutkimuksen ensisijaisena tarkoituksena on parantaa Hervannan seurakunnan lastentapahtumia. Tästä koko idea lähti, ja ajattelin, että voisin tehdä tämän kyselyn koululleni projektiopintona, josta saan opintopisteitä itselleni. Sen jälkeen aloin miettimään lisäksi, että voisin tehdä myös opinnäytetyön.</p> <p>Nyt ensin suoritan tässä projektiopintoja tekemällä kyselyn Hervannan lapsiperheille seurakunnan lastentapahtumista. Samalla jo hiukan mietin, että miten alkaisin rakentaa tästä opinnäytetyötäni. Minulla on tarkoituksena alkaa vasta syksyllä 2007 tekemään kunnolla opinnäytetyötäni, jolloin mietin teoreettisen viitekehyksen tutkimukselleni, jossa empiirinen ja teoriaosuus kohtaavat toisensa. Nyt keväällä minulla on kuitenkin tarkoituksena paneutua pelkästään projektiopintoihin. Tietenkin pidän koko ajan ajatukseni avoimena sille, että jos jotain teoreettista pohjaa saisin jo kyselyn lisäksi.</p> <p><u>Tutkimuksen aihe:</u> kysely Hervannan seurakunnan lastentapahtumista (opinnäytetyön aihetta en vielä tiedä, mutta se saa hautua vielä)</p> <p><u>Tutkimuksen tarkoitus:</u> Ensisijainen tarkoitus on Hervannan seurakunnan lastentapahtumien parantaminen, ja että seurakunta saa lisää lapsia toimintaansa mukaan. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena on saada itselleni opintoja projektiopintoina sekä saada itselleni opinnäytetyön aihe.</p> <p><u>Tutkimuksen teoreettinen tausta:</u> Teoreettista taustaa en ole vielä miettinyt, koska ensin teen projektiopintoja ja vasta syksyllä alan varsinaisesti tekemään opinnäytetyötäni. Vaikka kyllähän tämän kyselyn tekeminen itsellään on jo opinnäytetyön tekemistä, mutta teoriaosuuden aloitan vasta syksyllä.</p> <p><u>Käytetty tutkimusaineisto:</u> Teen määrällisen tutkimuksen, jossa yritän saada mahdollisimman paljon vastauksia. Tutkimusaineistona käytän lasten vanhempien vastauksia liittyen Hervannan seurakunnan lasten tapahtumiin. Tutkimuksessani en käytä mitään henkilötietorekisteriä, koska en tarvitse lainkaan henkilöiden yksityistietoja. Kyselyssä ei kysytä nimiä eikä siitä selviä kenenkään henkilöllisyys. Kyselyn taustatietona on pelkästään vastaaja: isä, äiti, molemmat; lapsia perheessä; lasten iät vuosina. Näiden tietojen perusteella en voi yksilöidä ketään vastaajaa enkä voi enkä halua tietää, mitä tietty henkilö on vastannut. Kyselyn tarkoituksena ei ole saada tietää vastaajien henkilöllisyyttä, vaan tarkoituksena on saada heiltä tärkeää tietoa siihen, että kuinka voimme parantaa Hervannan seurakunnan lastentapahtumia. Tämä kysely on sitä varten, että voimme tarjota perheille parempaa palvelua.</p> <p><u>Aineiston keruutapa:</u> Kysely suoritetaan Hervannan alueen tarhoihin (sekä kouluihin ja kerhoihin). Projektiin osallistuvat henkilöt jakavat kyselyn henkilökohtaisesti tarhoihin, ja siellä tarhan henkilökunta jakaa kyselyt lasten vanhemmille, jotka palauttavat kyselyn määrättyyn päivään mennessä takaisin tarhaan tai Hervannan kirkolle. Kysely on määrällinen tutkimus, jossa yritetään saada mahdollisimman paljon vastauksia, joista on suuri apu Hervannan seurakunnan lastentapahtumien suunnitteluun.</p>		

2 (7)

Aineiston analyysintapa: Kun kyseessä on määrällinen tutkimus, niin minä syötän tiedot Exceliin ja siitä koulumme SPSS-tilastotietomatiikan ohjelmaan. Tämän jälkeen teen ohjelmalla taulukoita ja kuvia, joiden avulla analysoin tarvittavia tietoja.

Tutkimuksen merkityksen arviointi: Kun kysely ja sen analysointi on saatu valmiiksi, niin suunnittelemme vastaajien tarpeiden mukaisesti pyhäkoulua ja syksyllä alkavaa uutta Jumalan kämmentellä -iltoja. Tämän jälkeen teemme Hervannan seurakunnassa mainoskampanjan, jonka avulla yritämme saada lapsia Hervannan seurakunnan toimintaan mukaan. Syksyllä seuraamme, että tuliko pyhäkouluun lisää lapsia, ja saimmeko uuteen Jumalan kämmentellä iltoihin lapsia. Loppuvuodesta voin huomata ja analysoida, että kuinka tutkimuksella hyötyä siihen, että lapsia tuli lisää seurakunnan toimintaan mukaan.

Eettiset näkökohdat: Eettiset näkökohdat ovat ehdottomasti tärkeitä! Tämä kysely ei sido tarhan henkilökuntaa, vanhempia ja lapsia mihinkään. Kysely on luottamuksellinen. Yksittäisiä vastauksia ei käytetä mihinkään. Kaikki vastaukset käsitellään kokonaisuutena ja nimettömästi, joten kenenkään henkilöllisyys ei selviä kyselystä. Kyselyn vastauksia käytetään vain Hervannan seurakunnan toiminnan parantamiseen ja minun opintoihini.

Sitoudun noudattamaan henkilötietolakia, enkä anna yksittäisiä vastauksia ulkopuolisten käyttöön. Kuitenkin muut projektiryhmässä olevat seurakunnan henkilöt voivat nähdä yksittäisiä vastauksia, koska he ovat projektissa mukana aina avustamassa. Oppilaitoksen ohjaajat voivat myös nähdä yksittäisiä vastauksia, jos minulla on joku teknisiä ongelmia kyselyn tulosten tallentamisessa ja analysoimisessa tai muuta kysyttävää. Saatan myös kysyä oppilaitoksen muilta opettajilta apua kyselyn teknisessä osuudessa. Kun kyselyt on kerätty, ja olen hakenut ne seurakunnan tiloista, niin säilytän itselläni kyselyjen vastaukset, etteivät ne joudu ulkopuolisten käsiin. Mutta aluksi osa kyselyjen vastauksista saattaa olla Hervannan seurakunnan tiloissa, jos joku toinen projektiin osallistuva apulainen hakee kyselyt jostakin tarhasta. Mutta ilmoitan heille, että laittavat vastaukset lukittuun tilaan.

Hakemuksen liitteet (rastita):

tutkimussuunnitelma

kyselylomake

muu: projektikuvauslomake, saate tarhoihin

Aineiston keruu-aika (alkaa/päättyy)

15.3.–5.4.2007 alkuperäinen suunnitelma oli tämä, jota käytetään Hervannan ala-asteiden ja kerhojen jakelussa. Mutta kun minulle selvisi, että tarvitsen luvan kyselyn tekemiseen tarhoihin, niin ajankohdat muuttuvat. Eli aineiston keruu-aika alkaa tarhoihin mahdollisimman pian eli heti, kun saan luvan tehdä kyselyä eli 1-2 viikon päästä (viikko 13–14). Kyselyn palautus on edelleen 5.4.2007, jos saan luvan mahdollisimman pian ja ehdin ajoissa jakaa kyselyn tarhoihin. Mutta jos luvan saamisessa kestää, niin siirrän palautuspäivää siten, että vanhemmilla on vastausaika 1-2 viikkoa (viikko 15–16). Toivon saavani kyselyluvan mahdollisimman pian. KIITOS!

Tutkimuksen arviointi valmistumisaika

31.12.2007

Projektiopinnot ja opinnäytetyö ovat noihin main valmiina.

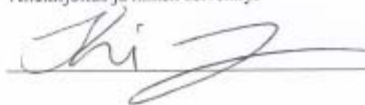
TUTKIJAN SITOUMUS JA ALLEKIRJOITUS

Sitoudun noudattamaan ehdotonta vaitiolovelvollisuutta ja luovuttamaan korvauksetta tutkimuksesta sen valmistuttua yhden kappaleen asianomaiselle yhteyshenkilölle Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelussa. Mikäli tutkimuksen teko keskeytyy, tulen ilmoittamaan siitä Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelujen kehittämisyksikölle.

Päiväys

Allekirjoitus ja nimen selvitys

20.3.2007

Kirsi Juntunen

jatkuu

PÄÄTÖS

3 (7)

Tutkimuslupa myönnetään seuraavin ehdoin:

- Tutkija sitoutuu tietojen käsittelyssä ja suojaamisessa noudattamaan henkilötietolain määräyksiä
- Tutkimuksessa mahdollisesti syntyvät yksittäisten henkilöiden tietoja koskevat tutkimusrekisterit hävitetään tai arkistoidaan henkilötietolaissa edellytetyllä tavalla.
- Tutkimusraportista ei ole yksilöitävissä tutkimuksen piiriin tai otantaan kuulunutta henkilöä.
- Mahdollisesti tarvittavassa suostumusasiakirjassa tulee ilmetä ao. henkilön lupa käyttää häntä koskevia tietoja, tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus ja henkilöiden mahdollisuus keskeyttää osallistuminen tutkimukseen heti niin halutessaan.
- Tutkimuksen valmistuttua tutkimusraportti toimitetaan asianomaiselle yhteyshenkilölle.

Muut ehdot liitteenä

Siirretty tutkimuslupatoimikunnan käsiteltäväksi

Tutkimuslupaa ei myönnetä

Perustelut

Perustelut liitteenä

Päätäjä

 Jarkko Lumio
 Hyvinvointipalvelujen kehittämissyksikön johtaja

Päiväys

3,9 20 07

PÄÄTÖKSEN JAKELU

1. Hakija Päiväys 4,4 2007 Lähetetty Luovutettu
2. Yhteyshenkilö

jatkuu

OHJEITA TUTKIMUSLUVAN HAKIJALLE

Kaikkiin Tampereen kaupungin hyvinvointipalveluja koskeviin tutkimuksiin tarvitaan lupa. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuslupatoimikunta (entinen eettinen toimikunta) antaa luvat eettiseltä kannalta hyväksytyjen lääketieteellisten sekä myös muiden sosiaali- ja terveystieteiden piirissä tehtävien, **eettistä kannanottoa vaativien tutkimusten suorittamiselle**.

Sellaisten tutkimusten, jotka eivät vaadi erityistä eettistä arviointia (tutkimuslupatoimikunnan käsittelyä), päivähoidon ja sosiaalialan tutkimusluvut myöntää hyvinvointipalvelujen kehittämissyksikön johtaja Jarkko Lumio ja terveydenhuollon tutkimuslupia myöntävät ylihoitajat.

Hakulomakkeen voi tilata tai hakea Hyvinvointipalvelujen kehittämissyksiköstä. Lomake löytyy Internetistä osoitteesta: www.tampere.fi/asiointi/luvat.

Hakulomake palautetaan osoitteeseen:

Tampereen kaupunki
Hyvinvointipalvelujen kehittämissyksikkö
Puutarhakatu 2 A.
PL 487
33101 Tampere

Lisätietoja päivähoidosta ja sosiaalihuollosta koskevista tutkimusluvista antaa erikoissuunnittelija Sari Mäntylä puhelin (03) 5657 4025.

Terveydenhuoltoa käsittelevistä tutkimusluvista saa lisätietoja Sanna Perttamolta puh. (03) 5657 3088.

HAKULOMAKKEEN TÄYTTÄMINEN**Tutkimuksen tekijä(t)**

Tutkimuksen tekijä(t) -kohtaan merkitään hakijan nimi ja yhteystiedot. Mikäli hakijoita on useampia, merkitään sen hakijan tiedot kokonaisuudessaan, joka toimii yhteyshenkilönä (keneen voi ottaa yhteyttä, kenelle päätös postitetaan yms.). Muiden hakijoiden nimet ja syntymäajat mainitaan listana kohdassa muut tekijät. Jos kaikkien hakijoiden tiedot eivät mahdu em. kohtaan, liitetään nimilista hakemukseen. Jos muiden hakijoiden tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö poikkeaa yhteyshenkilön oppilaitoksesta tms., luettelaa kunkin hakijan tieto erikseen.

Tutkimuksen ohjaaja(t) oppilaitoksessa

Kohtaan tulee oppilaitoksen tai tutkimuslaitoksen tutkimuksen ohjaajan yhteystiedot. Allekirjoituksellaan ohjaaja sitoutuu ohjaamaan tutkimusta.

Tutkimus

Tutkimuslupahakemus täytetään joko rastittamalla kunkin asiakohdan sopiva vaihtoehto tai kirjoittamalla tiedot niille varattuun tilaan. Kohdat on täytettävä huolellisesti, koska puutteellisesti täytetty hakemus vaatii lisäselvitysten tekemistä ja hidastaa asian käsittelyä.

Hakemuksen liitteenä

tulee esittää lyhyt tutkimussuunnitelma tai yhteenveto tutkimussuunnitelmasta, käytettävä kyselylomake tai haastattelurunko tms.

jatkuu

Tutkimussuunnitelmasta on käytävä ilmi seuraavat asiat

tutkimuksen aihe
tutkimuksen tarkoitus
tutkimuksen teoreettinen tausta
käytetty tutkimusaineisto
aineiston keruu- ja analysointitapa
tutkimuksen merkityksen arviointi.

Käytetty tutkimusaineisto ja mahdollisesti syntyvät henkilörekisterit on mainittava. Sosiaalihuollon asiakkaan asiakirjatiedot ovat salassa pidettäviä ja henkilötietolain (523/1999) tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja, joten niitä voidaan luovuttaa ja tallentaa tutkimusrekisteriin vain tiettyä tutkimusta varten. Kun tutkimus on osa laajempaa tutkimusta, hakemuksesta tulee selvittää koko tutkimuksessa käsiteltävät tiedot.

Pääsääntöisesti henkilötietojen käyttö on henkilötietolain mukaan kielletty. Henkilötietoja saa käsitellä ainoastaan, jos rekisteröity on antanut yksiselitteisen suostumuksen (8 §). **Jos siis yksilötason henkilötietoja käsitellään, on hankittava kyseisten henkilöiden suostumus.** Jos ei ole mahdollista hankkia suostumusta esim. tietojen suuren määrän, tietojen iän tai muun sellaisen syyn vuoksi, tietoihin tutustumiseen voidaan hakea viranomaislupaa.

Mikäli halutaan Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelujen tietojen lisäksi tietoa esim. valtakunnallisista henkilörekistereistä (esim. Stakes), hakemus lähetetään sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö päättää luvasta ja tarvittaessa kuulee tietoja luovuttavaa viranomaista.

Henkilötietolain 14 §:n mukaan henkilötietoja saa käsitellä tutkimuksen yhteydessä, jos:

1. Tutkimusta ei voi suorittaa ilman henkilön yksilöintiä koskevia tietoja ja jos rekisteröityjen suostumusta ei tietojen suuren määrän, tietojen iän tai muun sellaisen syyn vuoksi ole mahdollista hankkia;
2. Henkilörekisterin käyttö perustuu asianmukaiseen tutkimussuunnitelmaan ja tutkimuksella on vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä;
3. Henkilörekisteriä käytetään ja siitä luovutetaan henkilötietoja vain historiallista tai tieteellistä tutkimusta varten sekä muutoinkin toimitaan niin, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille; sekä
4. Henkilörekisteri hävitetään tai siirretään arkistoitavaksi tai sen tiedot muutetaan sellaiseen muotoon, ettei tiedon kohde ole niistä tunnistettavissa, kun henkilötiedot eivät enää ole tarpeen tutkimuksen suorittamiseksi tai sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi.

Monet tutkijat laativat tutkimussuunnitelmansa siten, että tutkimuksen tekeminen on mahdollista ilman salassapidettävien tietojen saamista; esim. työntekijöiden haastattelu, ei-salassapidettävien asiakirjojen tutkiminen, haastattelu ao. asiakkaan luvalla jne. Myös tällainen tutkimus vaatii luvan.

Tutkijan sitoumus ja allekirjoitus

Allekirjoituksellaan tutkija sitoutuu noudattamaan ehdotonta vaitiolovelvollisuutta ja luovuttamaan korvauksetta tutkimuksesta sen valmistuttua yhden kappaleen asianomaiselle yhteyshenkilölle Tampereen kaupungin hyvinvointipalveluissa. Jos tutkimus keskeytyy, siitä tulee ilmoittaa erikoissuunnittelija Sari Mäntylälle, Puutarhakatu 2, puh. (03) 5657 4025

Päätös ja tiedoksianto

Päätös lähetetään hakijalle ja lisäksi hyvinvointipalveluissa toimivalle yhteyshenkilölle. Tutkimusta ei saa aloittaa ennen kuin lupa on myönnetty.

Liite 4: Kyselyn mukana oleva saate

Kirsi Juntunen
Pyhäkouluopettaja (Hervannan srk.)
Tradenomi-opiskelija (TAMK)
Puh. 044 573 5582
email. kirsi.juntunen@cs.tamk.fi

SAATE
13.3.2007

Helapuiston päiväkot

KYSELY TARHALAISTEN VANHEMMILLE

Hyvä päiväkodin henkilökunta

Olen Hervannan ev.lut. seurakunnan pyhäkouluopettaja, ja minä vastaan tämän kyselyn suunnittelusta ja toteutuksesta. Minä teen liiketalouden projektiopintoja ja opinnäytetyön tämän kyselyn perusteella Tampereen ammattikorkeakoululle.

Tämä kysely on suunnattu tarhalaisten vanhemmille. Kyselyn ensisijaisena tarkoituksena on parantaa Hervannan seurakunnan lapsille suunnattuja palveluja, joten lasten vanhemmilta saan parasta mahdollista tietoa siihen.

Tämä kysely ei sido päiväkodin henkilökuntaa, lapsia ja vanhempia mihinkään. Kysely on luottamuksellinen. Kaikki vastaukset käsitellään kokonaisuutena ja nimettömästi, joten kenenkään henkilöllisyys ei selviä kyselystä. Kyselyn vastauksia käytetään vain Hervannan seurakunnan toiminnan parantamiseen ja minun opintoihini.

Laitan ohessa kyselyt tarhalaisten vanhemmille. Olen kiitollinen, jos voitte jakaa lasten vanhemmille tämän kyselyn sekä palauttaa vastatut kyselyt päiväkotinne palautuskuoreen. Siitä on suuri apu Hervannan seurakunnalle kehittäessään lastentahtumia sekä minulle opinnoissani.

Kyselyn palautus päiväkodin henkilökunnalle on viimeistään torstaina 5.4.2007. Jos päiväkodin henkilökunnalla, lapsella tai vanhemmalla on minulle jotain kysyttävää tai muuten jotain kerrottavaa, niin minulle voi soittaa ja laittaa sähköpostia.

KIITOS!

Ystävällisin terveisin
Kirsi Juntunen
pyhäkouluopettaja, opiskelija

LIITTEET

kyselylomakkeet

Liite 5: Jumalan kämmenellä -iltojen esite mainoskampanjaan

Lasten JUMALAN KÄMMENELLÄ -illat

Tiistaina 11.9. alkaen klo 18 - 19.30
Hervannan kirkolla

- 6 kokoontumiskertaa joka toinen tiistai (pariton viikko)
- Suunnattu 4-8 vuotiaille, mutta myös muun ikäiset lapset sekä lasten vanhemmat ovat tervetulleita!
- Illan tapahtumat:
  - opetus Raamattuun perustuen
  - toimintapisteet kuten askartelu ja tempurata
  - kynttilähetki
  - iltapala
- Päivämäärät ja aiheet:
  - 11.9. Taivaan Isä
  - 25.9. Jeesus
  - 9.10. enkelit & turvallisuus,
  - 23.10. rukous
  - 6.11. kaveruus & anteeksiantaminen
  - 20.11. taivas ja pelastus
- Viimeisellä kerralla 20.11. päätösjuhla jäätelötarjoiluineen!

TERVETULO!
Hervannan seurakunta

Liite 6: Kirkkosanomien haastattelu Jumalan kämmenellä -illoista

Urho Koski ristihi vapaasti kotoaan pöytäkirjoissa pyhäkouluun lapsille. Ohjelmassa on opettaja ja kukaan ei ole vielä tullut nähtäväksi. Pyhäkouluun kutsutaan myös Hervannan seurakunnan pöytäkirjoista.

On iso merkitys, jos Jumalan sana vaikuttaa ihmiseen jo lapsena. Pyhäkoulussa opit rukoukset ja laulut kantavat ihmistä ehkä koko elämän ajan, mietti Urho Koski, joka aloittaa pyhäkoulunopettajana Hervannan kirkossa. Huhtikuussa eläkkeellä (tänään kirkkoherra haluaa tehdä vapaaehtoistyötä lasten parissa.

Urho Koski toimi Hervannan kirkkoherrana 27 vuotta. 1980- ja 90-luvuilla Hervannassa asui paljon perheitä, ja seurakunnassa käettiin vuosittain reilut 300 lasta.

– Olen usein miettinyt, mitä kastamalla lapsille kuuluu ja miten heidän kristillistä kasvatustaan on hoidettu. Kirkkoherran tehtävien vuoksi oma tukemi näille perheille on valittavasti ollut vähäistä. Siksi ajattelin, että voisin vielä vapaaehtoisena olla perheiden tukena.

Kosken mukaan pappi tehtävien on kasta ja opettaa. Työ jatkuu, vaikka virka päättyisikin. Pyhäkoulu on kaikille avoin, mutta erityisesti on tarkoitettu kutsua kirjeitä vuosittain vaihtelevien tiimien syntynyttä lapsia. Joukossa on monia Urho Kosken kastamia lapsia.

– Heille halusin antaa kateketeusta ja laulaa kiroja pyhäkouluun kitaran säestyksellä, lupaa Koski, joka itse lapsena kävi silloin tällöin pyhäkoulu Adrentin kirkossa Punakylän läheisyydessä sekä Pyrylän pappissa.

Urho Koski uskoo, että seurakunnan päiväkerhot ovat kattaneet hyvin pyhäkouluarvot. Siksi monet vanhemmat eivät tule lähenteleksi lapsia enää pyhäkouluun.

– Kunnallisessa päivähoitossa kristillistä kasvatusta on vähemmän ja siksi olisi tärkeää, että nämä lapset saisivat pyhäkouluopetusta.

– Pyhäkoulun avulla heittä kaksit antaa samalla kertaa: lasten kristillinen kasvatusta sekä vanhempien oman hengellisen elämän hoitamisen. Kun lapset tulevat sunnuntai-pyhäkouluun, on vanhemmilli-

Pyhäkoulu kantaa läpi elämän

kin kestava tilaisuus osallistua jumalanpalvelukseen

Seurakunta on löytänyt yhteistyön

Vaikka Urho Koski on nauttinut täysin siemauksin vapudesta ja eläkepäivien puuhailusta kesämökillä, hän muistilee kirkkoherrajaksoaan lämpimästi.

– Vaikka kirkkoherran työhön liittyy paljon vastuuta ja raskaitakin velvoitteita, pidin todella paljon työskentelystä Hervannassa. Se on vastannut toivottuina ja työniäkini.

– Alueella on hämmästyttävän paljon ihmisiä, jotka toimivat aktiivisesti kaupunginosan hyväksi. Seurakunta, asukasjärjestys, virka-

miehet ja kaupunginosa kehittävät EU-hankkeet ovat olleet hyviä yhteistyössä. Ihmiset ovat oppineet turkemaan toisiansa ja Hervannassa on syntynyt hyvä yhteishenki.

Hervannan seurakunta on omaleimainen yhteisö, jolle haastellin- sista kohderyhmät ovat maahanmuuttajat sekä opiskelijat.

– Alfa-kurssit syntyivät aikomaan opiskelijoiden aloitteesta. Seurakunta ei ole aina pelkääntään antava osapuoli, vaan se voi itse saada hengellistä virkitystä uusia seurakuntalaisista.

Maahanmuuttajatyö on suuri haaste, johon Kosken mukaan kaavailisin voimavaroja koko kaupungissa. Hervannan asukkaat edustavat lähes sataa eri kansallisuutta.

Kirkon aarre hautautuu riitoihin

– Olen murheellinen, että kirkon kuva on niin ongelmakertainen. Riidat naispappuudesta, homoseksuaalisen oikeudesta ja Nokian liikkeestä hukuttavat ailsen uskon Jeesukseen, sen kirkon aarteen, jota meidän kaltaiset koinot pitäis markkinoida ihmisille. Kristityn tehtävä on rakentaa sovintoa. Kunnioitan niitä kirkon päätöksiä, jotka joutuvat kipuilamaan monissa vaikeissa kysymyksissä. Heidän tehtävänsä ei ole helppo.

Mys ihmisten tulisi ottaa selvää, mistä kristillisessä uskossa on kyse, eikä vain tuemita ja erota kirkosta. Seurakunnan työntekijöiden pitäisi tehdä yhti enemmän henkilökohtais-

ta työtä seurakuntalaisten parissa. Koski kutsuu ihmisiä ponnokkaasti myös jumalanpalvelukseen.

– Usko Jeesukseen on valtava mahdollisuus ja voimavara ihmisen elämässä. Sitä löytyy apu pahimpaankin umpikujaan. Elämässä on aina toivoa, kun pidämme huolta uskostamme Jeesukseen, vakuuttaa Urho Koski.

Kirsi Aitikka

Urho Kosken ohjama pyhäkoulu on kirkon kassa ja seurakunta on kassa 11. Hervannan kirkossa, a Bona 23.5. Taipaleen seurakunnan kirkon pyhäkoulu on kassa ja seurakunta on kassa 11. Hervannan kirkossa, a Bona 23.5. Taipaleen seurakunnan kirkon pyhäkoulu on kassa ja seurakunta on kassa 11. Hervannan kirkossa, a Bona 23.5.

Jumalan kämmenellä kokoaa perheitä arki-iltana

Hervannan seurakunta haluaa tänä syksynä tarjota lapsiperheille tuoreen vaihtoehdon perinteisen pyhäkoulun rinnalle. Jumalan kämmenellä -tuokio ovat lapsiperheille suunnattuja arki-iltojen hetkiä, joihin parhe voi tulla yhdessä tai jonne lapset voidaan tuoda.

– Iltat ovat mukava yhdessä-oloa, toimitusta ja hiljentymistä. Lapsille tarjoutuu hyvä mahdollisuus tutustua Taivaan Isään sekä kristinuskon perusteisiin, kätettisiin ja arvoihin, selvittää Päivi Ojala, joka toimii iltojen ohjaajana Kirsi Juntunen kanssa.

– Olemme suunnitelleet toiminnan hervantalaisten lapsiperheiden tarpeiden ja toivosten mukaan, kertoo Kirsi Juntunen, jonka tekemään kyselyyn vastasi 177 hervantalaista lapsiperhettä.

Kysely toteutettiin kaupungin- oman ala-asteilla, päiväkodissa sekä seurakunnan kerhoissa. Tutkimus ja illat ovat samalla Juntunen

opinnäyte- ja projektityö Tampereen ammattikorkeakouluun.

Tilaisuus on suunnattu lähinnä 4–8-vuotiailla lapsilla ja heidän perheilleen, mutta muutkin ovat tervetulleita mukaan. Iltat järjestetään syyskuun aikana kuusi kertaa, joka toinen tiistai-iltana.

– Vanhemmat nimenomaan toivoivat arki-illan kokonaisuudesta, ja päivistä tiistai nousi selvästi kyselyyn suosituimmaksi ajankohdaksi. Ehkä parheet ovat arki-iltakokousta niin uupuneita, että kukaan ei enää halua lähteä viikokokoukseen seurakunnan rientoihin, arvelevat ohjaajat.

Iltat alkavat Jumalan kämmenellä -laululla, jonka jälkeen seurakunnan työntekijät pitävät pienen Raamattu-tuokion. Ohjelmassa on askartelua ja tempurata. Kynnillä- hetken hiljentymisen jälkeen seurakunta tarjoaa osallistujille pienen iltapalan. Yhdessäolo päättyy iltalauluun.

– Jos toiminta on perheiden

mielestä innostavaa, jatkamme sitä keuhkaudella. Voimme myös ohjata kiinnostuneet lapset pyhäkouluun, kertoo Päivi Ojala.

Kirsi Juntunen ja Päivi Ojala ovat ohjaajat ja seurakunnan vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka molemmat toimivat myös pyhäkoulunopettajana Viikkupaljon ryhmässä. Juntunen on opiskelija ja Päivi Ojala luokanopettaja sekä kotiäiti.

Kirsi Aitikka

Jumalan kämmenellä -iltat järjestetään puolttoisen viikokun taikokan kassa 18–20.30 Hervannan kirkossa alkavat tiistai-iltat 21. syyskuuta. Muuttajat: 20.9., 9.30., 23.10., 6.11. Päättyy 20.11.

Päivi Ojala (vas.) ja Kirsi Juntunen (oikea) ovat ohjaajat Jumalan kämmenellä -iltat Hervannan kirkon perheillä. Monet pöytäkirjoista eivät ole saatavilla internetin kautta.

Liite 7: Hervannan Sanomien haastattelu Jumalan kämmenellä -illoista

1 (2)

AJANKOHTAISTA

www.hervannansanommat.fi

Vetäjät. Urho Koski ja Kirsi Juntunen ovat mukana vetämässä pyhäkoulua lapsille sunnuntaisin Hervannan kirkolla.

Hervannassa elvytetään pyhäkoulua

Heikki Väliniemi, Hervanta

Eläkkeelle jäänyt kirkkoherra palasi vapaaehtoistyöhön.

Hervannan seurakunta etsii lapsia pyhäkouluun. Huh-tikuussa eläkkeelle jäänyt kirkkoherra Urho Koski on lähtenyt hankkeen puolesta-puhujaksi. Hän haluaa roh-

kaista ja kutsua lapsiperheitä mukaan. Koski on itse mukana kerran kuussa.

– Mietin mitä vapaaehtoistyön luontoista tekisin, kun jäin eläkkeelle. Pyhäkoulutyö tuntui sellaiselta, johon haluan panostaa.

Koski on kastanut satoja lapsia, mutta kasteopetus on jäänyt vähemmälle. Hän toivoikin, että pääsisi opettamaan pyhäkoulua myös niille lapsille, jotka hän on itse kastanut.

– Lähtökohtana on kas-

teopetus ja miten se toteutuu lasten elämässä. Vaihtoehdot ovat tällöin pyhäkoulu tai päiväkerho. Päiväkerho ei kuitenkaan tavoita kaikkia lapsia. Mahdollisuus osallistua sen tapahtumiin on vain harvoilla.

Jumalanpalvelus samalla kertaa

Hervannassa on noin 450 päiväkerhoikäistä ja kerhossa on 60-70 lasta. Suurin osa

jää siis toiminnan ulkopuolelle. Pyhäkoulu pidetään sunnuntaisin, joten se antaa samalla vanhemmille mahdollisuuden osallistua jumalanpalvelukseen samaan aikaan, kun he vievät lapsensa pyhäkouluun.

Koski näkee osasyynä pyhäkoulun hiipumiseen kaupungistumisen. Pyhäkoulu ei yksinkertaisesti kiinnosta kaupunkilaislapsia tai heidän vanhempiaan.

– Maaseudulla pyhäkoulut toimivat edelleen kodeissa mukavasti, mutta kaupungistuminen lopettaa sen. Lapsen tuominen kirkolle on noussut kynnykseksi. Toivoisin, että lapsen äiti ja isä ottaisivat lapsen tuomisen asiakseen. Se ei ole ylitysepäsemätön teko.

Koski ei itse muista käyneensä pyhäkoulussa kuin kymmenisen kertaa. Hänellä on sieltä kuitenkin hyviä muistoja. Entisen kirkkoherran mielestä onkin tärkeää, että lapsi saa kuulla näistä asioista jo varhain. Pyhäkoulun opettaja Kirsi Juntunen on samoilla linjoilla.

– Jokaisella lapsella on oikeus kuulla Jeesuksesta, Juntunen muistuttaa.

Taannoin tehtiin pääkaupunkiseudulla sellainen kysely, jossa kysyttiin lapsilta kuka Jeesus on. Muistan, miten joku vastasi että ei se asu ainakaan meidän talossa. Koski kertoo.

Koski korostaa, että uskossa on kysymys seurakuntayhteydestä. Pyhäkouluun tullaan ei tarvitse esimerkiksi kuulua kirkkoon.

Opettajia riittävästi

Hervannan seurakunnan 4-10-vuotiaiden kastettujen lasten määrä on noin 600. Seurakunnassa on paljon pyhäkoulun opettajia. Pyhäkouluun voivat osallistua myös perheen kouluikäiset lapset. Pyhäkoulussa jokainen voi käydä mahdollisuksiensa mukaan.

Pyhäkouluikäisten vanhemmat lapsineen kutsutaan lokakuun viimeisenä sunnuntaina 28.10. Hervannan kirkolle kello 11. Seurakunta pitää pyhäkoulun ja jumalanpalveluksen, jonka jälkeen pyhäkoulun ohjelmasta ja käytännöistä kerrotaan kirkkokahvilla.

jatkuu

Perheet pääsevät Jumalan kämmenelle

Hervannan seurakunta tarjoaa tänä vuonna myös vaihtoehdon pyhäkoululle. Lasten Jumalan kämmenellä -illat aloittivat syyskuussa. Porukka kokoontuu joka toinen tiistai Hervannan kirkolla. Seuraava tilaisuus on ensi tiistaina 23.10. Silloin aiheena on rukous.

- Mietin muutaman perheenäidin kanssa, miten kristillistä kasvatusta voi-

si toteuttaa uudella tavalla. Lähetimme kyselyn perheille koulujen, päiväkotien ja seurakunnan kerhojen kautta. Aiheet iltoihin saatiin perheiltä, ohjaaja Kirsi Juntunen kertoo.

Jumalan kämmenellä -tuokiot on suunnattu lapsiperheille: perhe voi tulla joko yhdessä tai vanhemmat voivat tuoda vain lapsensa. Juntunen mätkäisee il-

tojen ansiosta kaksi karpästä yhdellä iskulla, sillä kysely ja illat ovat samalla hänen opinnäyte- ja projektityönä Tampereen ammattikorkeakoulun taloushallinnon linjalle.

- Illat ovat vetäneet tosi paljon lapsia mukaan. Keskimäärin mukana on ollut suurin piirtein 25 lasta ja 10-15 vanhempaa. Myös oma 5-vuotias tyttäreni on

mukana, ja hänkin tykkää kovasti.

Vaikka tilaisuus on suunnattu lähinnä 4-8-vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen, myös muut ovat tervetulleita. Tänä syksynä Jumalan kämmenellä -iltoja pidetään vielä kolme kertaa. Rukouksen lisäksi aiheina ovat kaveruus ja anteeksiantaminen sekä taivas ja pelastus.

Liite 8: Radio Moreenin haastattelu Jumalan kämmenellä -illoista

---

Liite 9: Jumalan kämmenellä -iltojen työtehtävät ja -ajat

1 (3)

17.00 Kirsi ja Päivi paikalle

17.05 Alkujärjestelyt

- Kirsi ja Päivi laittavat tavarat paikoilleen
- alttari, penkit, askartelutarvikkeet jne.

17.30 Työntekijät paikalle

- seurakunnan työntekijä ja vapaaehtoiset
- aloitetaan työntekijöiden yhteisellä rukouksella
- jaetaan vapaaehtoisten työtehtävät: syventely, temppurata, iltapala
  - itse saa sanoa toiveensa
  - eri iltoina saa olla eri tehtävä toiveensa mukaisesti
  - lisäksi voi tehdä useampaa tehtävää illan aikana

18.00 Tervetuloa

- Kirsi ja Päivi vastaanottavat perheet yläkerrassa
- myös seurakunnan työntekijä mukana vastaanottamassa
- jokainen perhe ja lapsi toivotetaan henkilökohtaisesti mukaan Jumalan kämmenellä -iltoihin
- jokaiselle lapselle ja aikuiselle, myös työntekijöille, laitetaan nimilappu heti alussa
  - käytössä vain ensimmäisillä kerroilla

18.05 Jumalan kämmenellä -laulu alussa

- seurakunnan työntekijä laulaa
- Kirsi ja Päivi ovat aina siinä mukana
- päiväkerhotilan salissa

18.10 Opetus

- seurakunnan työntekijä suunnittelee ja pitää opetuksen
- tarvittaessa hän voi ottaa avustajia mukaan
- päiväkerhotilan salissa

jatkuu

18.25 Opetukseen liittyvä syventely

- seurakunnan työntekijä suunnittelee ja toteuttaa syventelyn
- avustajia mukana
- syventely voi olla esim. askartelu, maalaus, laulu, leikki, runo
- jos lapsia on paljon, lapset jaetaan esim. alle ja yli kouluikäisiin
  - molemmille sama syventely
  - käytetään lapsille eri huoneita, päiväkerhon askarteluhuone ja perähuone (ei keskihuonetta, koska siellä on kynttilähetki)
- varauduttava siihen, että lapsia voi olla 5–50, joten täytyy pystyä muokkaamaan syventelyä sen mukaan pienelle ja isolle ryhmälle
- syventely tehtäviin kuuluu mm. tarvikkeiden esille laittaminen, lasten auttaminen, tarvikkeiden ja roskien siivoaminen, paikat kuntoon

18.35/45 Temppurata on joka kerta

- vähintään 2 avustajaa
- temppuradalle siirrytään syventelystä
- temppurata päiväkerhotilan salissa
- temppuradan tehtäviin kuuluu mm. temppuradan kasaaminen ja purkamisen, lasten auttaminen ja vahtiminen, trampoliinin vieressä yksi avustaja koko ajan, paikat kuntoon
- vaihtoehtoisesti voi lukea kirjoja

18.55 Kynttilähetki

- seurakunnan työntekijä suunnittelee ja pitää kynttilähetken alla olevan rungon mukaisesti
- Kirsi ja Päivi ovat siinä aina mukana
- kynttilähetki on joka kerta melko samanlainen
  - hiljentyminen
  - loppusanat
  - loppulaulu joka kerta sama: ”Ystävä sä lapsien” (lasten virsikirja 152, virsikirja 492)
  - Herran siunaus
- päiväkerhotilan keskihuoneessa
- seurakunnan työntekijä voi halutessaan lähteä pois kynttilähetken jälkeen

jatkuu

19.05 Iltapala

- vähintään 2 keittiöapulaista
- pienimuotoinen iltapala: leipä, juusto, kurkku, mehu, tee
- iltapalan tehtäviin kuuluu mm. iltapalan tekeminen ja esille laittaminen, astioiden esille laittaminen, pois ottaminen ja peseminen tiskikoneessa, roskien siivous ja pöytien pyyhkiminen, paikat kuntoon

19.30 Perheet kotiin

- Kirsi ja Päivi ovat paikalla
- kotiinlähtöaika tarkka

19.35 Loppujärjestelyt

- ainakin Kirsi ja Päivi ovat loppuun asti
- mielellään myös avustajia
- laitetaan paikat kuntoon
- tarvikkeet, penkit, pöydät ym. paikoilleen
- roskien siivous

20.00 Kirsi ja Päivi kotiin